

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3	BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN	44
OVER JUVA	4	BERICHT VAN DE ONDERNEMINGSRAAD	47
BERICHT VAN DE DIRECTIE	4	CORPORATE GOVERNANCE	49
PROFIEL	6	COMPLIANCE	52
OMGEVING	8	RISICOMANAGEMENT	53
ONTWIKKELINGEN & TRENDS	8	DUURZAAMHEID	60
STRATEGIE	12	INTRODUCTIE MEERVOUDIGE WAARDECREATIE	60
WAARDECREATIEMODEL	12	KLIMAAT & MILIEU; CO ₂ -UITSTOOT	62
ONZE DOELSTELLINGEN	12	JAARREKENING	68
ONZE STRATEGIE	13	GECONSOLIDEERDE BALANS (VÓÓR RESULTAATBESTEMMING)	69
RESULTATEN	17	GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING	70
FINANCIËLE RESULTATEN - VOOR ONZE AANDEELHOUDERS	17	GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	71
KERNCIJFERS	23	TOELICHTING ALGEMEEN	72
NIET-FINANCIËLE RESULTATEN	24	TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	79
VEILIG EN BETROUWBAAR ENERGIESYSTEEM	24	TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING	91
TOEPASSEN WARMTE EN MOGELIJKHEDEN ALTERNATIEVE GASSEN VERKENNEN	26	VENNOOTSCHAPPELIJKE BALANS (VÓÓR RESULTAATBESTEMMING)	95
AANSLUITEN BIJ BEHOEFTE VAN KLANT EN REGIO	27	VENNOOTSCHAPPELIJKE WINST- EN VERLIESREKENING	96
SAMENWERKEN EN KENNISUITWISSELING	27	TOELICHTING OP DE VENNOOTSCHAPPELIJKE JAARREKENING	97
AANTREKKELIJKE EN BETROUWBARE WERKGEVER	29	WINSTBESTEMMING	104
AANDACHT VOOR VEILIG WERKEN	33	OVERIGE GEGEVENS	105
DUURZAME RELATIE MET DE SAMENLEVING	34	STATUTAIRE REGELING OMTRENT WINSTBESTEMMING	106
KERNCIJFERS WESTLAND INFRA NETBEHEER	36	CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	107
ONTWIKKELING, BESCHIKBAARHEID EN TRANSPORT VAN NETTEN, GAS EN ELEKTRICITEIT	37	BIJLAGEN	114
VOORUITBLIK 2024	41	HISTORISCH OVERZICHT	115
PERSONALIA	42		

Bestuursverslag

Over Juva

Bericht van de directie

We hebben verslagjaar 2023 financieel goed afgesloten, toch was het een jaar met de nodige uitdagingen. De effecten van de hoge energieprijzen, die haar oorsprong hebben in de oorlog in Oekraïne, waren goed merkbaar. De glastuinbouw zette, ten opzichte van het verleden, minder assimilatiebelichting in of schakelde over naar energiezuinigere vormen. Dit was zichtbaar in de hoeveelheid getransporteerde elektriciteit naar klanten. Toch lag het getransporteerde volume hoger dan onze eigen verwachting eind 2022.

De hoge gasprijzen kennen ook een vertragend effect op de geothermieprojecten. De gasprijs is de referentie waarop de hoeveelheid SDE-subsidie wordt bepaald. De bepaling van de referentie gasprijs ijlt een jaar na, waardoor de ontwikkeling van nieuwe geothermiewarmte minder aantrekkelijk was. Ook al in ontwikkeling zijnde projecten die onder druk stonden door de gestegen kosten van materiaal en arbeid. Ondanks dat heeft Capturam, als aandeelhouder in Warmte netwerk Westland, belangrijke stappen gezet voor een regiodekkend warmtenet.

Niet alleen de kostprijs van materialen waren sterk gestegen, ook de leverbetrouwbaarheid was in 2022 afgenomen. De leveringsproblemen met materialen verbeterden zich in verslagjaar 2023, wat er voor zorgde dat vertraagde projecten uit 2022 zijn afgerond in 2023 en zorgde voor extra resultaat bij Anexo.

In verslagjaar 2023 hebben we gewerkt aan het terugdringen van onze CO₂-emissies. Acties die vooral in 2024 resultaat zullen laten zien. Zo is een deel van ons wagenpark vervangen. Bestelwagens met een dieselmotor zijn vervangen door elektrische auto's. Aan de energievoorziening van ons kantoorpand voegen we een batterij toe om de zonne-energie optimaal te benutten in combinatie met de toegenomen laadbehoefte van ons wagenpark. Het jaar 2023 stond ook in het teken van de komende CSRD-verplichting. Wij zien dit als een kans om onze resultaten te laten zien naast het financiële resultaat wat we behalen.

De nodige uitdagingen

Zoals eerder vermeld, kende 2023 ook de nodige uitdagingen. De arbeidsmarkt is onverminderd krap. Ondanks dat weten we nog steeds veel vacatures in te vullen. We zien dat onze manier van werken en bedrijfscultuur aantrekkelijk zijn. Onze overtuiging en drive om impact te maken en een duurzaam energienet te creëren voor de toekomst, trekt mensen met dezelfde overtuiging aan. Eigen succesvolle werving wordt versterkt doordat medewerkers mensen aandragen uit hun netwerk. Het aantal vrouwelijke monteurs in dienst zouden we graag verder zien groeien.

Krapte was er ook op het elektriciteitsnetwerk. Landelijk gezien lopen de elektriciteitsnetwerken steeds meer vol en ontstaan door congestie langdurige wachtlijsten voor nieuwe aansluitingen. In onze netwerken zijn de gevolgen nog relatief beperkt. Voor afname van elektriciteit is meer dan voldoende ruimte op de netwerken. Voor de teruglevering van elektriciteit aan het landelijke hoogspanningsnet loopt een congestieonderzoek voor een deel van de regio Westland en Midden-Delfland. Een deel van onze klanten neemt, om begrijpelijke redenen, deel aan diensten om de balans op het landelijke hoogspanningsnetwerk te handhaven. De kortstondige pieken die hieruit ontstaan, veroorzaken de congestiebeperkingen voor een veel grotere klantengroep.

Om de beperkingen op te lossen, breiden we de capaciteit van de koppeling met het landelijke hoogspanningsnet tijdelijk uit met één transformator als voorloper op de structurele verzwaring. Voor de pieken in teruglevering van elektriciteit aan het landelijke hoogspanningsnet zijn deze verzwaringen echter geen oplossing. Daar ligt het vraagstuk in de wet- en regelgeving, die nog stamt uit de tijd van een centraal opgezet fossiel energiesysteem, waarbij iedereen vrij is om zich te vestigen en de benodigde infrastructuur het vraagstuk is van een ander, de netbeheerder. Landelijk staat dit uitgangspunt bekend als 'de koperen plaat', een uitgangspunt wat niet meer aansluit bij de behoeften van een duurzaam energiesysteem.

Grote kansen en mogelijkheden

We zien ook grote kansen en mogelijkheden. Uiteraard werken we al volop aan het energiesysteem van de toekomst. Zo is na een intensief voorbereidingstraject een intentieovereenkomst getekend om voor bedrijventerrein Honderdland, een cluster, slimme laadinfrastructuur te ontwikkelen. Dit project is volledig geënt op slim gebruik van gezamenlijke capaciteit. Wat ook mooi is aan dit project, is hoe al onze ondernemingen hierin hun eigen rol spelen en kennis inbrengen. Daarin ligt wat mij betreft de kracht van Juva: onze gezamenlijke kennis, ervaring en drive om toekomstbestendige oplossingen te bedenken. We proberen nieuwe dingen uit en vullen elkaar steeds meer aan. Wij nemen dan ook graag het voortouw om in de regio partijen samen te brengen en met elkaar te werken aan een nieuw energiesysteem. Geven en nemen moet meer in balans komen. Hiervoor gaan we het komende jaar aan de slag met een regioplan.

Nieuwe wetgeving is hiervoor wel cruciaal. De nieuwe Warmtewet gaat ruimte bieden voor nieuwe contracten en samenwerkingsvormen, maar zowel de Warmtewet als de nieuwe Energiewet laten op zich wachten. Met het gevolg dat ook afgelopen jaar wachlijsten groeiden en noodzakelijke ontwikkelingen verder vertraging opliepen. Nieuwe regels voor het energiesysteem en de energiemarkten zijn hard nodig. Positief is dat ondanks de val van het kabinet geen van de energiedossiers controversieel verklaard zijn. We hopen dat besluitvorming toch snel volgt.

2023 was ook het jaar dat we ons meerjarenplan 2023-2027 opgesteld hebben. Daarmee hebben we niet alleen een duidelijke richting bepaald, maar ook concrete acties benoemd. Een belangrijke stap richting onze toekomst: systeembeheerder van verbonden lokale energieclusters, het Multi Commodity Smart Grid.

Het jaar 2023 was in alle opzichten een interessant jaar. Hoewel we voor flinke uitdagingen gesteld werden, bleven wij vanuit onze visie samen met partners, klanten en stakeholders werken aan innovaties en oplossingen. N.V. Juva blijft zich bewijzen als een toekomstgerichte organisatie waarin medewerkers open staan voor nieuwe denkrichtingen, waar we snel in kunnen spelen op veranderingen en waar we onze nek uitsteken om dingen uit te proberen. Ik wil iedereen bedanken voor hun geleverde bijdrage, waardoor we ook in 2023 een prima resultaat konden neerzetten. Hierbij bied ik het jaarverslag over 2023 aan.

Poeldijk, 17 mei 2024

F.P. Binnekamp
directeur N.V. Juva

Profiel

De kern van Juva, onze visie

Wij werken aan een leefbare en duurzame samenleving voor iedereen en geloven in de kracht van innovatie en samenwerking om dit te bereiken.

De transitie naar een nieuw duurzaam energiesysteem zien we als onze grootste uitdaging voor de komende decennia. We zien de energietransitie als een kans om ook de tuinbouw, de motor van onze regio, te versterken. Onze kennis en ervaringen zetten we breed in zodat we kunnen bijdragen aan het slagen van de Nederlandse energietransitie. We denken na over slimme oplossingen die niet alleen goed zijn voor de planeet en voor de lokale economie, maar ook daarbuiten. Bij Juva hebben we oog voor onze leefomgeving en zetten we ons elke dag in om die te verbeteren. Daarvoor nemen wij graag initiatief, zoeken we samenwerking op en durven we te innoveren en uitproberen. Bewustzijn van onze leefomgeving staat bij ons hoog op de agenda. Het doel is een energieneutraal energiesysteem waarbij de netto uitstoot van broeikasgassen tot nul is gereduceerd. Dit willen we bereiken door de eigen uitstoot van CO₂ stapsgewijs te verminderen, gebruik van hernieuwbare energie te bevorderen en de energie-efficiëntie te verbeteren. En het gaat verder dan de verduurzaming van het energiesysteem. Het gaat ook over de manier waarop. Oog hebben voor mens, milieu en economie is extreem belangrijk. Bewustwording van ons eigen gedrag en welke impact we daarmee kunnen maken. Als werkgever voor de (toekomstige) werknemers, als organisatie voor onze leveranciers en andere stakeholders.

Onze kernwaarden en cultuur

Samenwerking staat voorop. Onze werkwijze is persoonlijk. We staan dicht bij onze klanten.

- Betrouwbaar – Afspraak is afspraak. Gelijke kansen voor iedereen, in een veilige omgeving.
- Vernieuwend – Wij geloven in de kracht van innovatie, nieuwe oplossingen en een open blik.
- Pragmatisch – We zijn wendbaar, zoeken naar praktische oplossingen en zijn gericht op feiten.

Ons bedrijfsprofiel

Onze opdracht is om de transitie van het huidige systeem naar een duurzame energievoorziening optimaal te faciliteren, zonder in te boeten op veiligheid en beschikbaarheid.

Als netwerkbedrijf zijn wij gespecialiseerd in het transport van energie en de daaraan gerelateerde producten en diensten. Onze ondernemingen zorgen voor toegang tot energie voor onze klanten en verzorgen het transport van gas, elektriciteit en warmte binnen de regio's Westland, Midden-Delfland en delen van de Botlek. Met onze energienetwerken vormen we een cruciale factor voor de economische gezondheid van de regio's en voorzien we in de maatschappelijke behoefte van betaalbare energie. We willen onze netwerken zoveel mogelijk inzetten in dienst van onze klanten, binnen de mogelijkheden die wet- en regelgeving ons biedt. We ontwikkelen slimme technologische oplossingen voor optimaal gebruik van assets. Dat willen we bereiken door ons te onderscheiden als organisatie met een focus op specifieke energievraagstukken van de regio, maar ook door ervaring en kennis op te doen buiten de regio.

Waar mogelijk stimuleren wij duurzame ontwikkelingen door partijen bij elkaar te brengen, kennis te delen en barrières weg te nemen. Binnen de wettelijke kaders zetten we onze kennis en expertise in voor de ontwikkelingen van energiesystemen, producten, diensten en meetconcepten.

Onze waarden voor veiligheid en betrouwbaarheid blijven binnen de veranderende energiewereld onverminderd belangrijk. Veilig werken is een basisvoorwaarde. Onze veiligheidscultuur is gebaseerd op persoonlijk leiderschap door alle lagen van de organisatie. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden zijn we verbonden met onze omgeving en oefenen we daar invloed op uit.

Onze organisatie

N.V. Juva kent drie dochterondernemingen met ieder haar eigen specialisatie: Westland Infra Netbeheer, Capturam en Anexo. Met onze gecombineerde kennis van zaken en ervaring, en korte lijnen ontwikkelen wij gezamenlijk een duurzaam energiesysteem in het verzorgingsgebied.

Westland Infra Netbeheer richt zich op het slim inzetten van de bestaande mogelijkheden van de netwerken en assets, en draagt daarnaast zorg voor voldoende capaciteit. Ons assetmanagementsysteem maakt de netwerken voorspelbaar en beheersbaar op het gebied van kosten, risico's en prestaties. Het uitgangspunt daarbij blijft een veilige en betrouwbare infrastructuur die aansluit op de behoefte van onze klanten, nu en in de toekomst. Meer doen met dezelfde assets sluit aan bij onze duurzame drive om verspilling tegen te gaan.

Capturam bekijkt duurzaam gas, warmte en elektriciteit vanuit één integraal energiesysteem en ontwikkelt lokale energieclusters. We hebben een strategische positie in het aardwarmteproject Trias Westland en bouwen op hoog tempo verder aan de ontwikkeling van een regiodekkend warmtenet. We doen dit samen met HVC in de joint venture Warmte netwerk Westland. We zijn continu op zoek naar

kansen voor duurzame en innovatieve activiteiten die bijdragen aan de energietransitie en de verduurzaming van de energievoorziening.

Anexo biedt oplossingen op het gebied van datagedreven energiemanagement en geeft klanten inzicht in hun energieverbruik. Door verbruik slim te meten wordt waardevolle data verzameld die klanten in staat stelt om hun lokale energiebehoefte te optimaliseren, hetzij individueel, hetzij in samenwerking met andere klanten. Schaarste op de elektriciteitsnetwerken zorgt voor vergaande decentralisatie van de energievoorziening en vraagt om lokale oplossingen.

Omgeving

Ontwikkelingen & trends

We bevinden ons op dit moment in een bijzonder tijdsgewricht. Om de aarde leefbaar te houden, moeten we ons bewust worden wat onze impact is op onze leefomgeving en op het wereldwijde klimaat. De afgelopen jaren is de maatschappelijke bewustwording fors toegenomen, nu is de tijd om te handelen. Meer doen met minder is noodzakelijk, omdat de aarde simpelweg de consumptie door de mens niet voort kan brengen. Afbouw van uitstoot van schadelijke stoffen moet voorkomen dat de aarde te ver opwarmt. Ook het energiesysteem is onderdeel van dit grote vraagstuk. Het vraagt om een andere manier van omgaan met energie. En nieuwe modellen en systemen om hernieuwbare schonere energiedragers in te passen. De verandering omvat meer dan enkel nieuwe technische inzichten. Het vraagt ook om anders omgaan met kennis, verdienmodellen en consumptie.

Tegelijkertijd is onze maatschappelijke omgeving extra onzeker en turbulent. Naast klimaatverandering zijn geopolitieke onrust, inflatie en schaarste op de arbeidsmarkt van grote invloed op de maatschappij. Uitdagingen en ontwikkelingen van deze omvang vragen om samenwerking en daadkracht. Juva neemt waar mogelijk initiatief en zoekt verbinding. We zijn ambitieus en niet bang iets uit te proberen. We volgen alle ontwikkelingen binnen ons vakgebied op de voet, halen kennis en expertise in huis en zetten die in voor onze klanten en stakeholders.

Hieronder schetsen we de belangrijkste maatschappelijke trends en ontwikkelingen.

Energietransitie

De energietransitie betekent een cruciale verschuiving in de manier waarop we energie produceren, distribueren en consumeren. De dynamiek in het energielandschap zal ingrijpend veranderen. Er zal een energiesysteem ontwikkeld moeten worden dat flexibel is en waar verschillende energiebronnen, energieopslag en slimme technologieën optimaal geïntegreerd zijn om een duurzaam en efficiënt netwerk te waarborgen. Wat nog onvoldoende is belicht, is de benutting van de systemen. Discontinue duurzame elektriciteitsbronnen verlangen niet proportionele energie-infrastructuren. Meer doen met minder om de consumptie te beperken, moet nog een plek krijgen in de energietransitie. Dat kunnen netbeheerders niet alleen. Het kan alleen slagen wanneer brede samenwerking vorm krijgt, waarbij alle stakeholders werken aan één gezamenlijk einddoel. Juist nu tijdens de transitie ontstaan perverse marktprikkels met een verdienmodel aan de ontstane schaarste op de elektriciteitsnetwerken. En worden oplossingen ontwikkeld die de opgave alleen maar vergroten. Juva werkt aan oplossingen voor een nieuw energiesysteem, vanuit het besef dat met het huidige systeem niet de gewenste en benodigde verduurzaming gerealiseerd kan worden. We willen dit doen vanuit een brede dialoog met onze stakeholders. Met de energietransitie willen we impact maken, wij willen bijdragen aan een betere leefomgeving. Dat houdt niet op bij de grenzen van onze regio. Onze kennis en ervaring zetten we dan ook breder in.

Energiemarkt

De energietransitie heeft voornamelijk als doel om wereldwijd de uitstoot van CO₂ drastisch te verlagen. Om de klimaatdoelen te bereiken wordt volop ingezet op elektrificatie en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Elektrische mobiliteit, zonnepanelen en de bouw van windparken hebben de afgelopen jaren een ware vlucht genomen. De sterke groei van hernieuwbare energie drukt echter zwaar op het bestaande elektriciteitsnet. Het landelijke stroomnet is overvol, met congestie op de koppelpunten met het landelijke hoogspanningsnet. Alleen al het landelijke hoogspanningsnet zal de komende jaren sterk uitbreiden mede door wind op zee. Regionaal kennen we relatief weinig congestieproblemen, maar zullen ook hier de investeringen verder gaan stijgen. Door de investeringen zullen prijsstijgingen bij onze klanten onvermijdelijk zijn.

Wet- en regelgeving

In onze bedrijfsvoering hebben we rekening te houden met wet- en regelgeving. Vanaf boekjaar 2025 zijn we verplicht te rapporteren volgens de nieuwe CSRD-richtlijnen. Naast financiële resultaten zullen we ook rapporteren over maatschappelijke doelstellingen. Onze impact wordt concreet meetbaar.

Landelijk zijn we nog steeds in afwachting van de nieuwe Energiewet. Deze nieuwe wet moet de 25 jaar oude wetten vervangen en is noodzakelijk om vaart te blijven maken met de energietransitie. Helaas is ook in 2023 geen definitief besluit genomen over de wet en heeft de invoering ervan verder vertraging opgelopen. Ook de invoering van de Wet collectieve warmtevoorziening, ook wel Warmtewet 2, is opnieuw uitgesteld. Behandeling is nu voorzien in 2024, waarbij het wetvoorstel netwerkbedrijven als Juva de mogelijkheid biedt toe te treden op de warmtemarkt van de gebouwde omgeving. De warmtenetwerken moeten in publieke handen zijn.

Het stikstofdossier kan tot vertraging leiden bij de aanleg van nieuwe infrastructuur. In de regio Westland en Midden-Delfland zijn de gevolgen tot op heden gering.

In 2022 werd het nieuwe Methodebesluit van kracht voor de regulering van onder meer de tarieven voor het transport van gas- en elektriciteit. Netbeheerders tekenden daartegen succesvol beroep aan. In juli 2023 is het Methodebesluit verworpen door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). ACM heeft het Methodebesluit in december 2023 aangepast met een betere inschatting van de toekomstige kostenontwikkeling bij de netbeheerders en een aangepaste bepaling van de WACC (Weighted Average Cost of Capital). De effecten van het aangepaste Methodebesluit zijn, op het moment van het opstellen van de jaarrekening 2023, nog onvoldoende concreet om de gemiste inkomsten over verslagjaren 2022 en 2023 volledig te bepalen. In de jaarrekening 2023 zijn alleen de ACM-nacalculaties verwerkt die met zekerheid waren vast te stellen.

Privacy & Security

Op het gebied van privacy en de bescherming van privacy is een aantal trends waar te nemen, waarvan verwacht wordt dat deze in toekomst doorzetten. Allereerst zien wij een groei van de datasamenleving. Hiermee wordt bedoeld dat er sprake is van een steeds meer datagedreven wereld. Bedrijven zijn meer bereid te betalen voor data die is vastgelegd. En er zijn ook steeds meer bedrijven die als business model het vastleggen en/of verkopen van data hebben. Dit zal alleen maar toenemen.

Deze ontwikkeling brengt kansen met zich mee, zoals het gemak voor de consument en meer mogelijkheden. Echter, ook risico's, zoals data lekken, identiteitsdiefstal en cybercrime. We zien deze trend bij de netbeheerders op diverse terreinen, zoals sturing data, fraude aanpak, CRM-systemen, etc. Vanwege deze risico's zullen overheden meer handhavend optreden (AVG, de Richtlijn gegevensbescherming politie en justitie, Gedragscode Netbeheerders inzake Naleving AVG).

Een tweede trend betreft digitaal onrecht. Omdat digitalisering verder zal toenemen en de data-economie als geheel sterk zal groeien, wordt een toename van digitaal onrecht verwacht. Voorbeelden hiervan zijn geautomatiseerde besluitvorming, waardoor mensen ten onrechte in de knel komen of kunnen worden buitengesloten (zie bijvoorbeeld toeslagen affaire), illegale datahandel, hacking en discriminatie als gevolg van profilering.

De derde trend betreft de awareness inzake privacy en security binnen bedrijven. Gezien het feit dat door de twee eerder genoemde trends overheden meer optreden, is het logisch dat bedrijven meer investeren in het naleven van privacywetgeving. Daarnaast blijft Juva investeren in het continue meer cyber weerbaar maken van onze organisatie, om zo ook te blijven voldoen aan de huidige en toekomstige wetgeving.

Krapte op de arbeidsmarkt

Het gebrek aan technisch opgeleid personeel is een zorg gezien de grote opgave die voor ons ligt. Het verzwaren van bestaande netwerken, uitbreiden van capaciteit en de transitie naar een nieuw energiesysteem is alleen mogelijk met voldoende mensen. Hoewel er positieve signalen zijn, blijft het aantal jongeren dat voor een technische opleiding kiest nog steeds achter. Binnen Juva en haar dochterondernemingen zien we gelukkig wel dat we gezien worden als een aantrekkelijke werkgever. Medewerkers dragen zelf nieuwe collega's aan en hoewel er altijd vacatures openstaan, slagen we er nog steeds in om goede mensen aan te trekken. Door daarnaast in te zetten op digitalisering en verslimmen van netwerken en processen, streven we ernaar onze mensen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Regionale ontwikkelingen

In 2023 werd de vernieuwde Westlandse Energie Opgave gepresenteerd. Sinds het vaststellen van de eerste in 2019, is de energiemarkt stevig in ontwikkeling. Stijgende prijzen, verduurzaming en de transitie naar betaalbare schone energie, maar ook nieuwe technieken, wetgeving en inzichten gaven aanleiding voor een grondige herziening. De nieuwe Westlandse Energie Opgave 2023-2027 volgt de Regionale Energiestrategie Westland op en beschrijft hoe gemeente Westland de komende jaren de energietransitie aan wil pakken. Als onderdeel daarvan wordt gewerkt aan het Warmtesysteem Westland, waar gebruikgemaakt wordt van aardwarmte.

Gemeente Midden-Delfland stelde de energievisie vast. De gemeentelijke ambitie is om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. Door middel van deze visie geeft de gemeente aan hoe zij de toekomstige energievoorziening ziet. Om de doelstellingen en ambities te behalen, zoekt de gemeente samenwerking met partners.

Glastuinbouw

Ook de glastuinbouw heeft als ambitie om in 2040 een klimaatneutrale en economisch gezonde sector te zijn. De CO₂-uitstoot wordt de komende jaren sterk verminderd en daarnaast wordt gewerkt aan maatregelen voor energiebesparing en verduurzaming. Hiervoor tekenden de glastuinbouwsector met de ministeries van Landbouw, Economische Zaken en Klimaat en Financiën in 2022 het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030. Onderdeel van het convenant zijn stimuleringsregelingen en kennisuitwisseling.

Mobiliteit

In de energietransitie ligt op dit moment de focus vooral op elektrificatie. Maar ook op het gebied van mobiliteit. Met de groei van het aantal laadmogelijkheden, onder andere door ons ondersteunde initiatief E-laad, is het aantal elektrische personenauto's flink gestegen in de afgelopen jaren. Ook voor bedrijven gelden inmiddels richtlijnen om het gebruik van fossiele brandstoffen uit te faseren. Hoewel er gebruik gemaakt wordt van HVO diesel is het streven om ook het vrachtvervoer te elektrificeren. Dat vraagt om slimme, gedeelde laadoplossingen en ontwikkeling van flexibele laadcapaciteit.

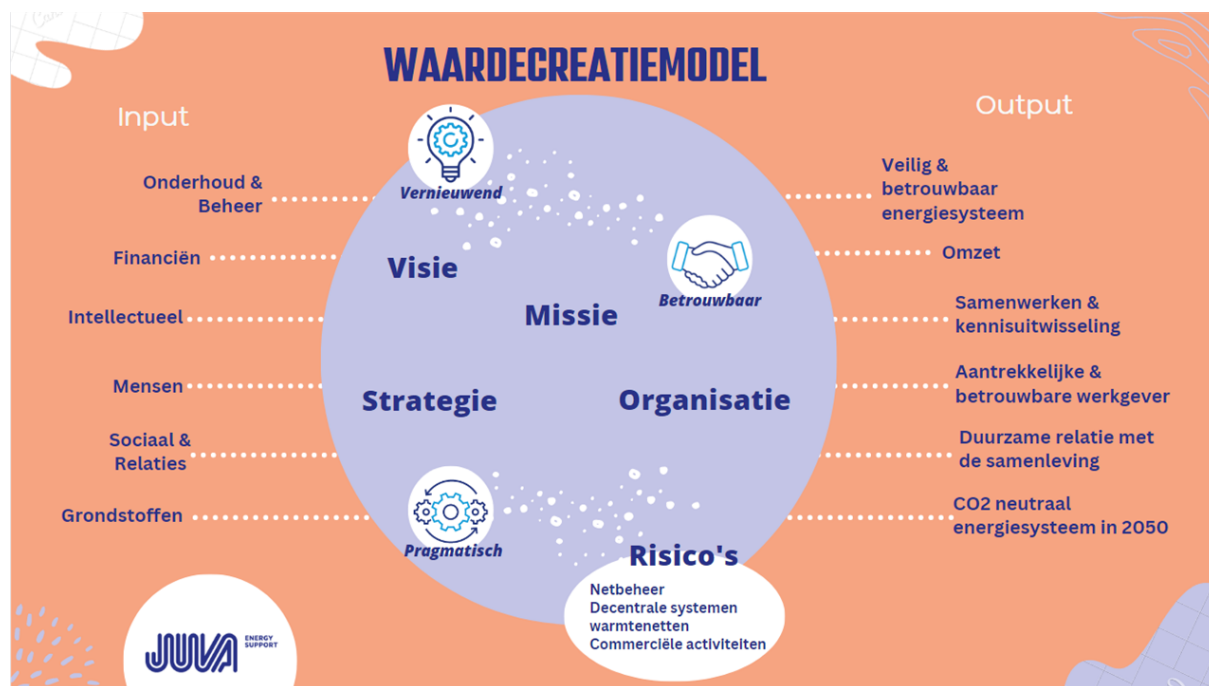
Bedrijventerreinen

Om economische groei én verduurzaming ook in de toekomst beiden te bewerkstelligen, zullen nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan tussen bedrijven. Bedrijven die willen verduurzamen door middel van zonnepanelen en elektrische voertuigen kunnen ontdekken dat er veel mogelijkheden benut worden als ze onderling samenwerken. En daarmee minder zwaardere elektriciteitsaansluitingen nodig hebben bij de verduurzaming van hun gebouwen en de elektrificatie van het vervoer. Bedrijven op bedrijventerreinen zoeken in toenemende mate de samenwerking en maken afspraken met elkaar maken over hun gezamenlijke energiegebruik. In 2023 zijn de bedrijven op bedrijventerrein Honderdland zo'n samenwerking aangegaan. In deze nieuwe beoogde contractvorm delen zij capaciteit, waardoor beschikbare energie steeds slimmer benut wordt, wat uiteindelijk moet leiden tot zowel verduurzaming als kostenbesparingen.

Strategie

Waardecreatiemodel

Meervoudige waardecreatie

Het begint bij het beseft dat alleen economische waarde nastreven niet meer voldoende is om bij te dragen aan een leefbare wereld. Het creëren van sociale waarde, het behoud van de ecosystemen en het welzijn van de mensen moeten in balans zijn met economische waardecreatie.

Daarbij is het minimaliseren van negatieve impact van bedrijfsactiviteiten en het maximaliseren van de impact voor onze omgeving, medewerkers, klanten, aandeelhouders en andere stakeholders het streven. In ons waardecreatiemodel hebben we de belangrijkste thema's waarop we impact willen maken, benoemd en dit vertaalt naar een strategie.

Onze doelstellingen

Er is in het afgelopen jaar in het energielandschap veel gebeurd. Landelijk nam de netcongestie enorm toe en ook wij hadden uitdagingen op dit gebied. Voor een deel van ons netwerk loopt een congestieonderzoek voor het terugleveren van elektriciteit aan het netwerk. Om deze congestie op te lossen en in onze regio verder voor te blijven, en zodoende het toekomstige energiesysteem vorm te geven, hebben we in 2023 wederom gekeken wat daarvoor nodig is. De strategische richting uit 2018 is nog steeds valide, maar nu is het juiste moment om de richting verder uit te diepen. De drie belangrijkste beschrijven we hieronder.

Transitie faciliteren en congestie voorkomen, de route naar 2030

We bereiken dit door onze netwerken slim in te zetten en zorg te dragen voor voldoende capaciteit voor nu en in de toekomst. De basis is een veilige en betrouwbare infrastructuur die aansluit op de behoefte van onze klanten, nu en in de toekomst. De eerste fase van verandering is nu aangebroken, waarbij elektrificatie een belangrijke rol speelt. De capaciteit op de elektriciteitsnetwerken is echter beperkt. Vergroten van de capaciteit van de netwerken, fysiek of door meer dynamische benutting, zien wij als een deel van de oplossing. Een ander deel zit in het gebruik van energie door onze klanten. Kunnen we, door te schuiven in de tijd, niet meer doen met de beschikbare capaciteit van de netwerken? Verder zetten we in op de ontwikkeling van alternatieve energiedragers. Want alles wat we niet elektrisch weten in te vullen, verlicht de druk op het elektriciteitsnetwerk.

Warmtenetwerken en duurzame gassen (anders dan aardgas) zijn hier voorbeelden van. Wij pakken - binnen onze mogelijkheden en bevoegdheden - de kansen die er liggen op het gebied van verduurzaming en helpen onze klanten - binnen en buiten de glastuinbouw - om die te verzilveren. Het voorkomen van congestie kan alleen met commitment van onze stakeholders. Daarom willen wij de verbindende factor zijn in het maken van onderlinge afspraken en die omzetten in concrete plannen.

Energiehubs integreren en verbinden, de route naar 2050

In het eindbeeld van 2050 zijn energiedragers geïntegreerd tot één systeem. Elektriciteit, duurzame gassen en warmte zijn onderling uitwisselbaar. Mobiliteit biedt extra balancerende mogelijkheden: op lange termijn is de vraag hoe? In 2050 is mobiliteit een service en niet langer een particulier bezit, wat de nu voorziene mogelijkheden van opslag in de lager gelegen netten beperkt.

Lokale energieclusters - in het begin binnen onze regio gebaseerd op aardwarmteclusters - brengen alle energiestromen in één systeem onder, inclusief de beschikbare opslag en conversie van energiedragers. De prijsvorming is grotendeels dynamisch. Zelflerende systemen voorspellen de energiebehoefte en optimale omvang van de benodigde reserves en ingrepen in de energiestromen.

Bijdragen aan de klimaatdoelstellingen

Het einddoel is duidelijk. We willen optimale energiebeschikbaarheid en onze CO₂-uitstoot terugbrengen naar 0 in 2050. Daar kunnen zowel nieuwe energiesystemen als ook onze eigen consumptie aan bijdragen. Alles wat wij doen, draagt hieraan bij! Het vraagt om nieuw denken en nieuw doen. Kennis delen, samen innoveren en samen investeren is voor ons nieuw denken en nieuw doen. Een nieuwe manier van bewust omgaan met energie, meer doen met minder draagt bij aan minder materiaalgebruik en een lagere belasting van onze leefomgeving. We kunnen dit niet alleen, we hebben iedereen nodig en samenwerken draagt bij aan de oplossing.

Onze strategie

Om onze doelen te bereiken, hebben we een roadmap opgesteld waarin we per vijf jaar bekijken waar onze bedrijfsonderdelen aan moeten werken. Eind 2023 hebben we deze termijn verlengd naar 2030, dat is een belangrijk politiek tussenjaar op weg naar 2050. Hiervoor stonden we al stil bij het faciliteren van de transitie en hoe het moet kunnen lukken. Juva is een groep van bedrijven die optimaal toegerust is om deze doelstellingen waar te maken. Iedereen met zijn eigen nuances, maar hetzelfde doel: impact maken met de verduurzaming van het energiesysteem.

Westland Infra Netbeheer

Het toepassen van risico gedreven assetmanagement, een systeem dat risico's, prestaties en kosten integraal afweegt. Maar er is meer. Naast het uitbreiden van de netcapaciteit door meer assets kunnen we de bestaande assets beter benutten. We zetten in op andere contractvormen met tijdsgebonden capaciteit om de vrije ruimte op de netwerken door de dag heen beter te benutten. Meer doen met dezelfde assets sluit aan bij onze duurzame drive om verspilling tegen te gaan. Onze netwerken maken we verder IT gedreven. Het stelt ons in staat om de betrouwbaarheid verder te verhogen met gericht onderhoud. En het vormt de ruggengraat van het netwerk van de toekomst: actuele vraag en aanbod van energie in balans brengen. Op termijn zullen we - als de wetgeving dat toestaat - alle energiedragers, elektriciteit, gas en warmte omvormen tot één integraal systeem, het Multi utility smart grid. Onderlinge conversies en opslag zijn daarbij een belangrijk onderdeel.

Anexo

Anexo biedt de klant oplossingen die ze in staat stelt om hun lokale energiebehoefte optimaal in te vullen door het meten en sturen van energiestromen. Hetzij individueel, hetzij in samenwerking met andere klanten. Schaarste op de elektriciteitsnetwerken zorgt voor vergaande decentralisatie van de energievoorziening en vraagt om lokale oplossingen, sterk gedreven op actuele meetdata.

Capturam

Capturam heeft als doel te bouwen aan dit integrale systeem en participeert in initiatieven die bijdragen aan de verduurzaming van de energievoorziening in vooralsnog de regio's Westland en Midden-Delfland. Dit betreffen activiteiten die (nog) niet tot de wettelijke taken behoren van de netbeheerder, maar wel sterk zijn gelieerd aan het transport van energie. Hierbij gaat het om het ontsluiten van duurzame energiebronnen, door het aanleggen van warmtenetwerken. Zodoende willen wij vanuit onze huidige rol in de energievoorziening een positie opbouwen in de energievoorziening van de toekomst. Maar ook de toepassing van duurzame gassen is wat Capturam onderzoekt.

Materialiteit en stakeholderconsultatie

Vanaf 2025 gaan wij rapporteren volgens de CSRD richtlijnen. Daarvoor is een dubbele materialiteitsanalyse nodig en zullen we onze stakeholders opnieuw consulteren. Onze laatste stakeholderconsultatie is in 2020 uitgevoerd. Deze hebben wij in 2023 vertaald naar thema's binnen de ESG-structuur. Onze output vanuit het waardecreatiemodel is als uitgangspunt genomen en gespiegeld aan de ESG-structuur. Vervolgens hebben we een doorvertaling gemaakt naar activiteiten en resultaatgebieden.

Daarnaast willen we de ESG-structuur vanuit de CSRD-vereisten borgen in onze strategie. Daarvoor hebben we, volgens het proces van dubbele materialiteit, opnieuw onze thema's benoemd. Deze worden medio 2024 getoetst bij onze stakeholders.

Output: Veilig en betrouwbaar energiesysteem

Energiebeschikbaarheid: hoge leveringszekerheid	Geen congestie en lage storingscijfers
Verslimmen en innovatie van de systemen	Digitaliseren van het net, risico gedreven assetmanagement, voorspellend onderhoud, inzicht in energieverbruik en management
Toepassen warmte en mogelijkheden alternatieve gassen verkennen	Aanleggen van warmtenetten, onderzoek naar waterstof en andere gassen
Aansluitend bij behoefte van klant en regio	Onderzoek naar energieclusters en batterijen, volgen van de behoeften en ontwikkelingen en daar op anticiperen

Output: Samenwerken en kennisuitwisseling

Stimuleren initiatieven door derden	Samenwerken en ons aandeel realiseren
Versterken vestigingsklimaat glastuinbouw	Kennis hebben van de ontwikkelingen en dit vertalen naar energieconcepten
Samenwerken met opleidingsinstututen/ opleiden en stages	Kennis delen en verrijken door samen te werken en individuen kansen te geven

Output: Aantrekkelijke en betrouwbare werkgever

Hoge medewerkerstevredenheid	Bevlogen en betrokken werknemers
Aantrekken van voldoende nieuw potentieel	Sterk werkgeversmerk en dit uitdragen
Mogelijkheden tot ontwikkelen	Een werkleven lang leren
Onderscheidende en inclusieve werkgever	Zingeving door maatschappelijk bij te kunnen dragen aan een CO2 vrij energiesysteem
Aandacht voor veilig werken	Zorg voor fysieke, mentale en sociale veiligheid

Output: Duurzame relatie met de samenleving

Maatschappelijk betrokken bedrijfsvoering	Oog voor mens en milieu
Hoge klanttevredenheid en CES score	Goede samenwerking en betrokken bij klantvraag/ behoefte
Creëren werkgelegenheid in regio	Bijdragen aan ontwikkeling van de mensen
Minimale overlast voor omgeving	Oog voor overlast en belang van bewoners en betrokkenen

Output: CO₂ neutraal energiesysteem in 2050

CO ₂ emissies (eq) scope 1 reduceren of compenseren	Actief beleid op CO ₂ uitstoot
Methaanemissies en andere broeikasgassen reduceren scope 2	Actief beleid op uitstoot broeikasgassen
Minimaal materiaalgebruik: hergebruik/optimalisatie/besparing;	Circulariteit stimuleren volgens 9x R
Zoveel mogelijk duurzaam materiaalinkoop	MVI beleid

De evaluatie op doelstellingen en strategie over 2023 heeft plaatsgevonden. Vanuit deze evaluatie wordt nu gewerkt aan een regioplan, dat breder inzetbaar is dan de regio en waar onze duurzaamheidsdoelen en CSRD-verplichtingen in zijn verwerkt. Door onze creativiteit en oplossingsgerichtheid kunnen wij bijdragen aan een succesvolle energietransitie. Kennis en kunde delen we ook buiten de regio, impact maken stopt niet bij regiogrenzen.

Resultaten

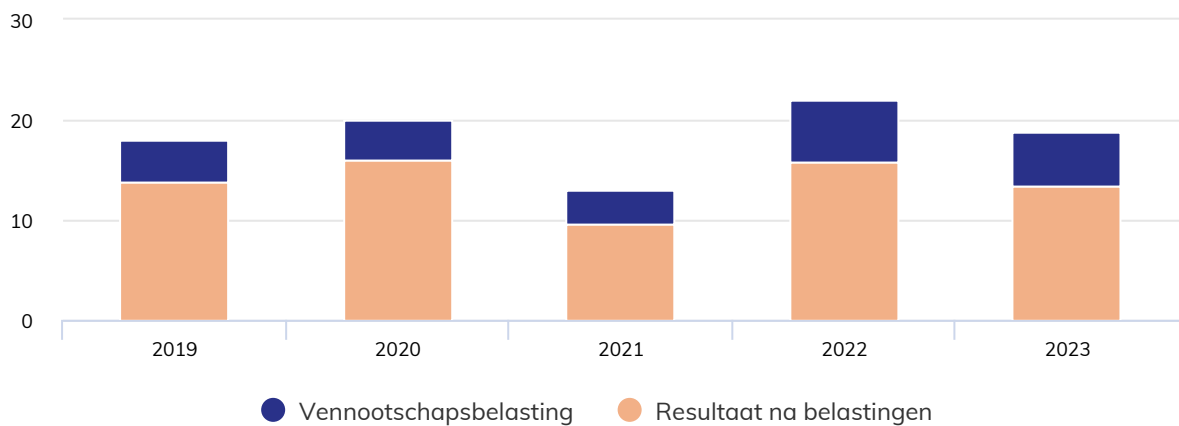
Financiële resultaten - Voor onze aandeelhouders

De hoge kosten van gas- en elektriciteitstransport hadden zowel aan de zijde van de omzet als de kostprijzijde grote invloed op het resultaat. De hogere inkoopkosten transport energie, die in de tarieven worden doorberekend binnen Westland Infra Netbeheer hebben geleid tot een veel hogere omzet en kostprijs. De marge en het resultaat van Westland Infra Netbeheer zijn in 2023 lager ten opzichte van 2022, met name doordat in 2022 binnen Westland Infra Netbeheer sprake was van een incidentele reconciliatie bate gas van € 3,4 miljoen en € 0,6 miljoen schadevergoeding voor afgenomen gas uit gasmeetverlies.

N.V. Juva heeft in 2023 een financieel resultaat behaald van € 13,4 miljoen na belasting.

Ontwikkeling nettowinst

in miljoenen euro's

Ontwikkeling bedrijfsopbrengsten en brutomarge

(bedragen in miljoenen euro's)	2023	2022
Omzet transport gas	24	18
Omzet transport elektriciteit	78	52
Omzet meterdiensten	14	12
Realisatie eenmalige aansluitbijdrage	5	5
Omzet overige activiteiten	15	11
Omzet totaal	136	98
Geactiveerde productie	6	6
Totaal bedrijfsopbrengsten	142	104
Totaal brutomarge	82	82

De bedrijfsopbrengsten namen afgelopen jaar toe met € 38,4 miljoen (37,0%) van € 103,9 miljoen in 2022 naar € 142,3 miljoen in 2023.

Deze toename bestaat uit de stijging van de omzet energietransport met €32,2 miljoen. Een stijging doordat de gestegen kosten van transport elektriciteit en gas in de tarieven zijn doorberekend, naast de stijging van omzet meterhuur/ datacollectie met € 1,8 miljoen, stijging van de omzet projecten Anexo met € 4,6 miljoen en de daling van geactiveerde productie met € 0,2 miljoen.

De kosten van uitbesteed werk en andere (externe) kosten zijn met € 38,0 miljoen toegenomen. Voor energietransport zijn deze kosten gestegen met € 34,9 miljoen door:

- € 11,8 miljoen hogere kosten transport gas bestaande uit € 7,8 miljoen hogere kosten van gasmeetverlies, € 3,4 miljoen lagere reconciliatie bate gas en in 2023 geen € 0,6 miljoen bate door schadevergoeding afgenomen gas uit het meetverlies.
- € 23,0 miljoen hogere kosten van transport elektriciteit bestaande uit € 9,3 miljoen hogere transportkosten TenneT en Stedin door hogere tarieven en € 13,7 miljoen hogere kosten van inkoop netverlies elektriciteit door gestegen tarieven.

De restant stijging van uitbesteed werk en andere (externe) kosten van € 3,1 miljoen betreft de kosten van projecten van Anexo als gevolg van hogere omzet.

De personeelskosten namen toe met € 1,5 miljoen (6,8%) van € 22,2 miljoen in 2022 naar € 23,7 miljoen in 2023. De stijging van het aantal personeelsleden door toenemende bedrijvigheid en afbouw van ingeleende personeelsleden zijn hier de belangrijkste redenen voor. Ook de cao-verhoging per 1 januari 2023 met 4,0% zorgden voor een verdere stijging van de personeelskosten.

Door de investeringen van de afgelopen jaren stegen de afschrijvingen van de vaste activa met € 0,4 miljoen. Daarnaast stegen de overige bedrijfskosten met € 1,3 miljoen met name door de stijging van de onderhoudskosten elektriciteit en gas binnen Westland Infra Netbeheer.

De bedrijfskosten namen per saldo toe met € 3,2 miljoen (5,3 %); van € 60,5 miljoen in 2022 tot € 63,7 miljoen in 2023.

Het bedrijfsresultaat nam af met € 2,7 miljoen (56,9 %); van € 21,5 miljoen in 2022 tot € 18,8 miljoen in 2023.

Door herfinanciering, tegen een hogere rentepercentage, stegen de rentelasten met € 0,8 miljoen (160%) van € 0,5 miljoen in 2022 naar € 1,3 miljoen in 2023.

De vennootschapsbelasting nam af met € 0,9 miljoen (14,5%) van € 6,2 miljoen naar € 5,3 miljoen, door een lager resultaat voor belasting.

Wel steeg de vennootschapsbelasting relatief door een hoger effectief vennootschapsbelastingtarief in 2023 (30,5%) ten opzichte van 2022 (29,5%).

In 2023 betreft het effectieve belastingpercentage 30,5% ten opzichte van het nominale belastingpercentage van 25,8%. Dit verschil wordt veroorzaakt door het contant maken van de verschillen tussen commerciële en fiscale afschrijvingen.

Het resultaat van de deelnemingen nam toe met € 0,2 miljoen (18,8 %) van € 1,1 miljoen in 2022 naar € 1,3 miljoen in 2023.

Deze toename wordt veroorzaakt door een hoger resultaat van Trias Westland in 2023 ten opzichte van 2022.

Onze nettowinst nam per saldo af met € 2,5 miljoen (15,7%); van € 15,9 miljoen in 2022 tot € 13,4 miljoen in 2023. De eerder genoemde afname van het bedrijfsresultaat met € 2,7 miljoen, de toename van rentekosten met € 0,8 miljoen, de toename van resultaat deelnemingen met € 0,1 miljoen ten opzichte de lagere vennootschapsbelasting met € 0,9 miljoen zijn daar de onderbouwing voor.

Ontwikkeling nettowinst

(bedragen in miljoenen euro's)	
Nettowinst 2022	15,9
Toename brutomarge	0,5
Toename personeelskosten	-1,5
Toename afschrijving vaste activa	-0,4
Toename overige bedrijfskosten	-1,3
Toename rentelasten minus -baten	-0,8
Afname vennootschapsbelasting	0,9
Toename resultaat deelneming	0,1
Nettowinst 2023	13,4

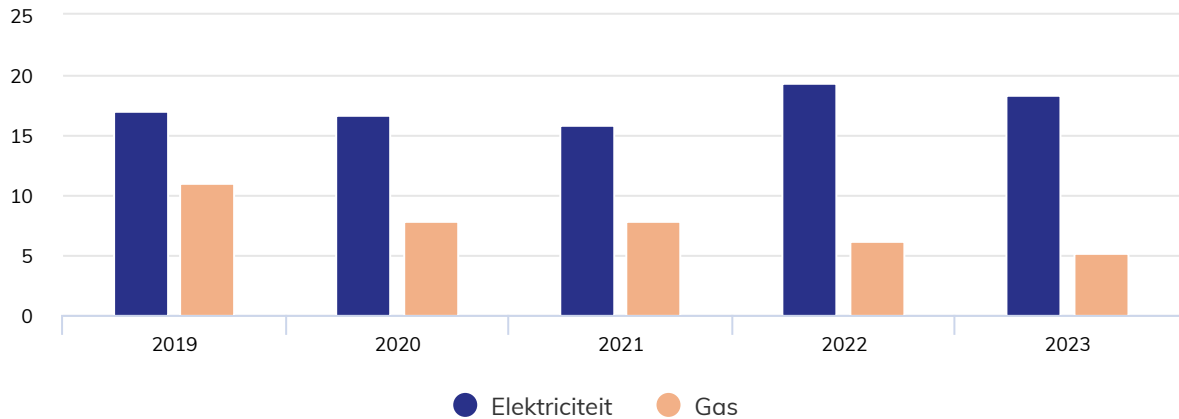
Investerings

In 2023 hebben we € 30,3 miljoen geïnvesteerd in materiële vaste activa (2022: € 28,6 miljoen). De investeringen in de energiedistributienetwerken (buiten de mutatie in onderhanden werk) waren € 23,6 miljoen, waarvan € 18,4 miljoen in het elektriciteitsnetwerk en € 5,2 miljoen in het gasdistributienetwerk

De verwachting voor 2024 ten aanzien van investeringen is dat investeringen in met name elektriciteit zullen toenemen.

Investerings in energiedistributienetwerken

in miljoenen euro's

Elektriciteit

Voor elektriciteitsassets en kabels wordt een lineaire afschrijfstermijn van 25 jaar gehanteerd. Dit is sneller dan de afschrijvingstermijn van 50 jaar, die andere netbeheerders veelal hanteren. De afschrijfstermijn houdt rekening met de dienstverlening aan de voornaamste klantgroep in het verzorgingsgebied: de glastuinbouw. De glastuinbouwsector is de voornaamste afnemer van diensten van Westland Infra en is zowel energieafnemer als energieopwekker. Het gebruik van het net kent hierdoor, anders dan in andere industriële gebieden, een relatief hoge piekbelasting. De glastuinbouw heeft in het verleden bovendien laten zien dat de energievraag zeer snel kan veranderen en hun energiegebruik snel aanpast op externe omstandigheden (bijvoorbeeld de snelle implementatie van WKK's in de bedrijfsvoering en de aanpassingen naar aanleiding van de energiecrisis van de afgelopen 2 jaar).

Gas

Voor gasassets en leidingen wordt een lineaire afschrijfstermijn van 25 jaar gehanteerd. De verwachte economische levensduur van gasassets en leidingen is onzeker, de belangrijkste onzekerheden zijn:

- De vermindering van het gebruik van gas de komende jaren. Grootschalige nieuwe investeringen in het gasnet worden steeds schaarser. Het verbod op gasaansluitingen bij nieuwbouw projecten draagt bij aan deze vermindering.
- Alternatief gebruik van het gasnet (bijvoorbeeld voor waterstof) wordt onderzocht.

Gegeven deze onzekerheden hanteert Westland Infra ook voor gas een lineaire afschrijvingstermijn van 25 jaar. Deze termijn is in lijn met voorgaande jaren en met de verwachte uitfasering van aardgas in 2050.

Financiële positie

Solvabiliteit

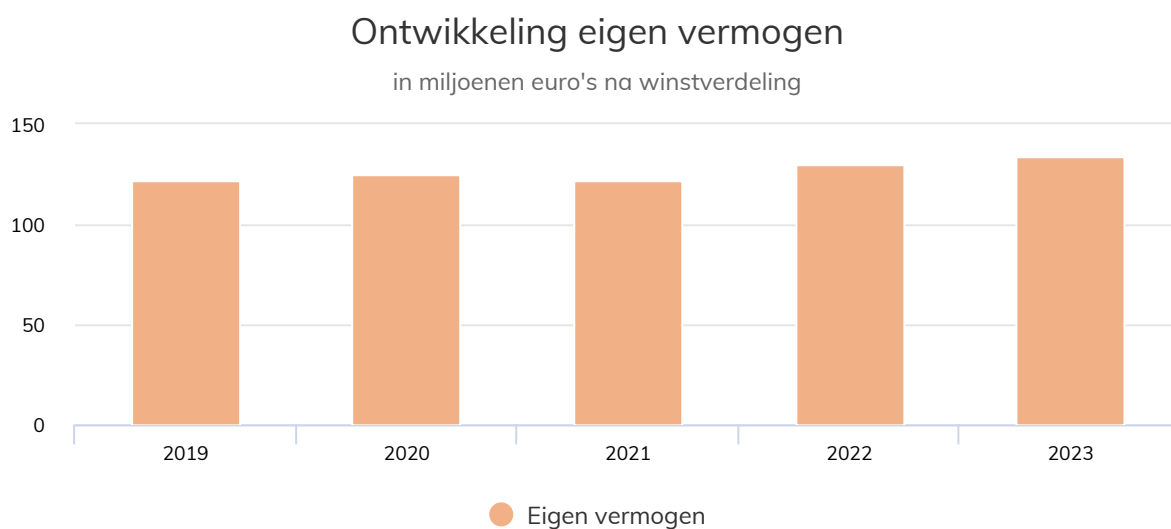
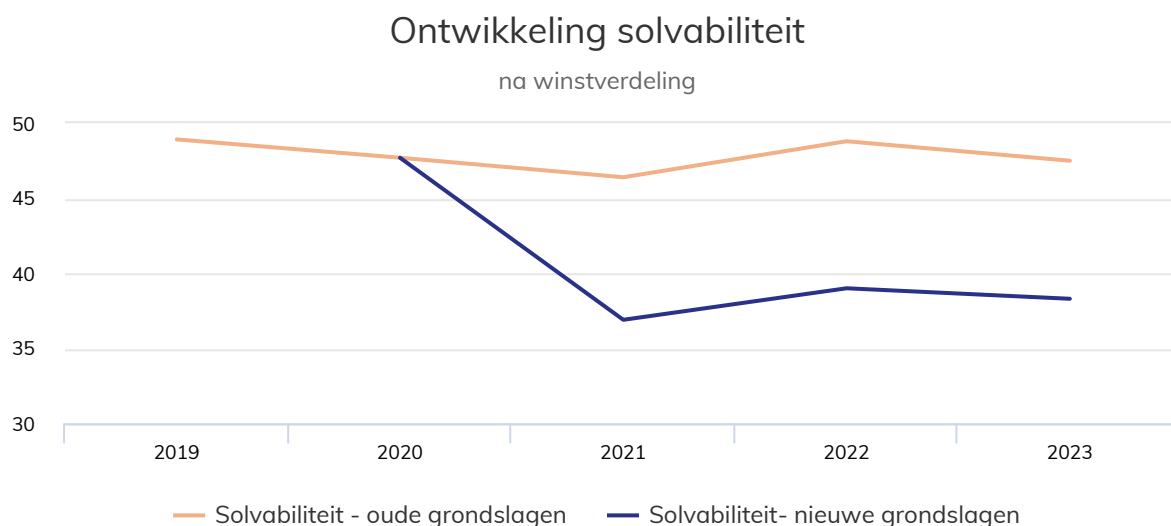
Een sterke solvabiliteitspositie is van belang om voldoende financiële ruimte te hebben voor de noodzakelijke investeringen in de energie-infrastructuur. Ook helpt het bij het kunnen faciliteren van de transitie naar een duurzame energievoorziening.

Per ultimo 2023 bedraagt de solvabiliteit op basis van grondslagen voor de stelselwijziging 50,9% (2022: 51,2%).

Rekening houdend met de voorgestelde winstverdeling is de solvabiliteit afgenomen; van 48,8% ultimo 2022 tot 47,5% ultimo 2023.

Op basis van nieuwe grondslagen na de stelselwijziging betreft de solvabiliteit 41,0% (2022: 40,9%) en de solvabiliteit na voorgestelde winstverdeling 38,3% (2022: 39,0%)

Het eigen vermogen – na winstverdeling – neemt toe van € 131,6 miljoen ultimo 2022 tot € 133,6 miljoen ultimo 2023.

Financiering

In 2023 heeft een herfinanciering plaatsgevonden, waarbij met de bij 3 kredietinstellingen afgesloten financiering van € 51 miljoen een bestaande financiering van € 45 miljoen is afgelost.

Deze herfinanciering is aangegaan voor 5 jaar tegen een gemiddelde vaste rentevoet van 3,57% en loopt tot en met 29 juni 2028.

De doorlopende financiering betreft een financiering van € 50 miljoen tegen een vaste rentevoet van 0,875% voor een periode van 10 jaar tot en met 29 juni 2030 en een financiering van € 10 miljoen tegen een vaste rentevoet van 1,225% voor een periode van 10 jaar tot en met 29 juni 2030.

Tevens is een financieringsfaciliteit afgesloten, waarbij in de periode tot en met 31 december 2024, een maximale lening op kan worden genomen van € 13 miljoen, tegen een variabel of vast rentepercentage met een opslag op de referentierente van circa 0,8 % met een looptijd naar keuze van 5, 7 of 10 jaar.

Tot en met ultimo 2023 is er nog geen geldlening opgenomen van deze financieringsfaciliteit.

Verder beschikken we naast de leningen en financieringsfaciliteiten over een rekening-courant-faciliteit van € 25 miljoen, waarvan de rente variabel is.

Liquiditeit

Ten behoeve van voldoen van acute verplichtingen heeft Westland Infra Netbeheer hiervoor, buiten de afgesloten leningen, een krediet- en financieringsfaciliteit van € 38,0 miljoen, waarvan per ultimo 2023 € nihil miljoen is opgenomen.

Dividendbeleid

We hebben met onze aandeelhouders afgesproken dat we als onderneming streven naar een evenwichtig, marktconform dividend. Randvoorwaarden voor het dividendbeleid zijn:

- We streven naar solvabiliteit op basis van huidige waarderingsgrondslagen van minimaal 40%.
- We voldoen aan de voor netwerkbedrijven vastgestelde financiële criteria van de overheid (BFBN).
- We houden voldoende financiële ruimte om de noodzakelijke investeringen te doen in de netwerken. Resultaten en investeringen worden niet structureel aangetast door ingrijpen van de ACM en ontwikkelen zich in lijn met het meerjarenplan.

Daarnaast wordt het eigen vermogen na dividenduitkering niet kleiner dan de wettelijke en statutaire reserves.

Verder heeft de directie aan de hand van de liquiditeitsprognose bij de eerste kwartaalcijfers 2024 beoordeeld dat N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering haar opeisbare schulden kan blijven betalen. De directie is niet bekend met feiten of redelijkerwijs voorziene omstandigheden waardoor N.V. Juva na het doen van de dividenduitkering niet langer in staat is tot het betalen van haar opeisbare schulden.

Op basis hiervan stellen we voor om uit de winst over 2023 een dividend van € 9,4 miljoen uit te keren en restant van de winst toe te voegen aan de overige reserves.

Kerncijfers

(in miljoen € tenzij anders aangegeven)	2023	2022	%
Winst- en verliesrekening			
Bedrijfsopbrengsten	142	104	36,5%
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	-60	-22	172,7%
Brutomarge	82	82	0,0%
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-36	-33	9,1%
EBITDA	46	49	-6,1%
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-28	-27	3,7%
Bedrijfsresultaat	18	22	-18,2%
Rentelasten minus -baten	-1	-1	0,0%
Resultaat voor belastingen	17	21	-19,0%
Vennootschapsbelasting	-5	-6	-16,7%
Resultaat na belastingen	12	15	-20,0%
Aandeel in resultaat van deelnemingen	1	1	
Groepsresultaat	13	16	-18,8%
Eigen vermogen ¹⁾	132	130	
Solvabiliteit	38%	39%	
Rendement gemiddeld eigen vermogen (ROE)	10%	12%	
Investerings in materiële vast activa	30	28	7,1%
Operationele cashflow	30	35	-14,3%
Voorgesteld dividend	9	8	
Ratio's ACM			
EBIT rentedekking	10,0	19,2	
FFO rentedekking	20,6	35,8	
FFO / Schuld in %	27,4	29,8	
Schuld / Kapitalisatie in % oude grondslagen	48,8	48,5	
Schuld / Kapitalisatie in % nieuwe grondslagen	59,1	59,0	
Bedrijfsomvang			
Transport gas in miljard m ³	889	862	3,1%
Transport elektriciteit in GWh	1.237	1.204	2,7%
Teruglevering aan TenneT in GWh	876	732	19,7%
Aantal medewerkers per ultimo boekjaar	280	266	5,3%
Full-time equivalenten	266	258	3,1%

1 Rekening houdend met voorgesteld dividend

Niet-financiële resultaten

Ook in 2023 hebben we vanuit de materiële thema's gericht en gezamenlijk gewerkt aan het behalen van onze strategische doelstellingen. Binnen Juva heeft elke onderneming haar eigen expertise en opdrachten, maar de kracht zit in het elkaar aanvullen binnen de wettelijke kaders, waardoor we nog meer impact kunnen maken op onze omgeving. En onze dienstverlening innovatief, slim en passend is bij de behoefte van klanten en opdrachtgevers. Daarbij werken we zoveel mogelijk samen met partners, gemeenten en klanten in de regio.

Veilig en betrouwbaar energiesysteem

In de transitie naar een nieuw energiesysteem is het onze rol om in elke fase te zorgen voor een optimaal functionerend energienet. Hoewel dat ons regelmatig voor de nodige uitdagingen stelt, hebben we een duidelijke visie voor de regio.

Het afgelopen jaar heeft de beschikbaarheid van het elektriciteitsnet voor teruglevering onder druk gestaan. Westland Infra Netbeheer heeft eind 2022 een vooraankondiging structurele congestie voor teruglevering van elektriciteit gedaan. Dit betekent dat onze klanten niet zomaar over alle teruglevercapaciteit, die zij willen, kunnen beschikken en dat er een wachtlijst is ontstaan. Dit is een onwenselijke situatie omdat het de verduurzaming en economische ontwikkelingen in de regio vertraagt.

In 2023 zijn dan ook veel inspanningen geleverd om het congestieprobleem technisch op te lossen. De capaciteit wordt uitgebreid, er wordt onder meer gebouwd aan een nieuwe transformator om de uitwisseling met het landelijk hoogspanningsnet te verhogen. Hiermee ontstaat weer ruimte voor duurzame productie door bestaande woningen, bedrijven en de glastuinbouw. En voor de nieuwbouw van 2000 woningen in de omgeving.

Energiebeschikbaarheid, hoge leveringszekerheid

De prestaties van de bestaande infrastructuur zijn goed te noemen. De energiebeschikbaarheid is hoog. Gemiddeld duurt een storing per gebruiker 10 minuten voor elektriciteit en voor gas 58 seconden.

De gemiddelde duur van een elektriciteitsonderbreking was in 2023 86 minuten. Dat is lager dan in 2022, waar onze elektriciteitslevering met 136 minuten was onderbroken. In het gasnet ligt de gemiddelde duur van een onderbreking in 2023 op 1 uur en 55 minuten en dat is ook fors lager dan in 2022. In dat jaar duurde een gasonderbreking gemiddeld 2 uur en 44 minuten.

Onderbrekingen van energielevering worden voornamelijk veroorzaakt door graafschade en door technisch falen. Graafschade wordt veroorzaakt op momenten dat er in de grond moet worden gegraven voor uitbreiding en vervanging van onderdelen van het net. Een andere oorzaak van storingen is veroudering of slijtage. Het net wordt door de jaren heen steeds intensiever gebruikt en daardoor worden kabels en componenten steeds zwaarder belast. Hierdoor kunnen ze sneller verouderen.

Aan de andere kant investeren we ook in modernisering en digitalisering van het energienet. Dat maakt het opsporen van onverwachte storingen steeds gemakkelijker en sneller. De inzet van slimme meters, storingsverkliekers en op afstand bestuurbare schakelaars dragen hier aan bij. Daarnaast zorgt monitoring van onze componenten, storingsanalyses en materiaalonderzoeken ervoor dat we onze onderhouds- en vervangingsprogramma efficiënt houden.

Investeringsplan 2024

Om te bepalen waar en wanneer energie-infrastructuur wordt aangelegd, uitgebreid en onderhouden, publiceert Westland Infra elke twee jaar een investeringsplan. In november presenteerden we het ontwerp Investeringsplan 2024. Hierin staat welke investeringen we in de jaren 2024, '25 en '26 in ons energienet doen. Ook stellen we werkwijzen voor, waarmee een forse versnelling van het uitbreiden van het energienet mogelijk is. De toegenomen vraag naar transportcapaciteit betekent namelijk dat er flinke uitbreidingen nodig zijn om alle klanten te kunnen helpen.

Toepassen warmte en mogelijkheden alternatieve gassen verkennen

Naast het transport en de levering van elektriciteit dragen we succesvol bij aan toekomstige energiesystemen binnen de regio. Capturam houdt zich bezig met projecten waarbij de glastuinbouw, bedrijventerreinen en de gebouwde omgeving kunnen beschikken over nieuwe vormen van energie. Zo heeft Capturam een strategische positie in het aardwarmteproject Trias Westland. Dit project is inmiddels in gebruik en een goed voorbeeld van wat de regio nodig heeft.

Capturam bouwt op hoog tempo verder aan de ontwikkeling van een regiodekkend warmtenet. Dit doen zij samen met HVC in de joint venture Warmte netwerk Westland (WnW). Capturam bouwt hard aan de beheersorganisatie. Halverwege 2024 wordt het eerste netdeel van WnW in bedrijf genomen. Onze organisatie bereidt zich hierop voor. In november 2023 heeft WnW een belangrijke subsidie ontvangen van het Nationaal Groeifonds. RvO heeft hierbij 18.4 mln euro beschikt, waarmee WnW essentiële netdelen kan opwaarderen en individuele geothermieprojecten kan koppelen tot één grootschalig systeem.

Capturam is projecttrekker van een 3-jarig onderzoek naar de toepassing van waterstof in de glastuinbouwsector. De Wageningen universiteit is hierbij onze belangrijkste onderzoekspartner. Komende jaren zullen we in dit consortium, waar ook gemeenten, kwekers en energiebedrijven deelnemen, leren in hoeverre waterstofproductie of -gebruik economisch en technisch onderdeel zou kunnen worden in het energieportfolio van een kweker.

Verslimming en innovatie van systemen

Veel glastuinbouwclusters zijn verenigd in warmtecoöperaties en beschikken over een warmtebron. Met het warmtenetwerk Westland worden deze bronnen met elkaar verbonden voor meer efficiëntie en rendement. De energiebehoefte van tuinders is niet constant. Door het bouwen van een warmtenetwerk wordt het mogelijk energie uit te wisselen voor een betere balans in vraag en aanbod.

In 2023 ontwikkelde WnW een handelsplatform voor warmte in onze regio. Alle partijen die gebruikmaken van ons transportnet, zowel afnemers als bronnen, kunnen vanaf half 2024 hier gebruik van maken en onderling warmte verhandelen. Het afgelopen jaar zijn grote inspanningen verricht in de softwareontwikkeling.

Optimale onderlinge energie-uitwisseling en benutting is in de toekomst nodig voor een betrouwbaar energiesysteem, niet alleen voor warmte maar voor alle energievormen. Met name het sturen van de energiestromen wordt steeds belangrijker. Anexo richt zich op inzicht en informatie over het energieverbruik voor bedrijven, waarbij energie een kritische of intensieve factor is. We stellen bedrijven in staat hun energiestromen te verduurzamen en hun verbruik te sturen en efficiënt in te zetten. Dit doen we door slimme metingen te bieden op basis van near- en real-time stuursystemen en netstudies aangaande de infrastructuur. Dit doet Anexo in heel Nederland, juist om hier branche overstijgend kruisbestuiving toe te passen en daarvan te leren. Daarbij zit de innovatie niet alleen in de techniek, maar juist in de manier waarop partijen binnen de keten met elkaar samenwerken

De techniek achter de innovaties test Anexo onder andere op het pand in Poeldijk, ons 'living lab'. We proberen dingen uit en doen zo waardevolle kennis op en krijgen inzichten die we kunnen toepassen en door ontwikkelen. Zo ontwikkelden wij zelf een dashboard waarop real-time te volgen is hoeveel energie wordt opgewekt en verbruikt. We doen onderzoek naar het voorkomen van piekbelasting, om kosten te besparen en het net te ontlasten. Door het verslimmen van ons kantoorpand verkrijgen we waardevolle inzichten in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. In dit experiment nemen we alle collega's mee, zodat kennis optimaal gedeeld wordt.

Aansluiten bij behoefte van klant en regio

De doelen van onze klanten staan bij ons voorop. We zoeken persoonlijk contact, kennen onze klanten en stakeholders en denken graag mee in werkende en passende oplossingen, met oog op de lange termijn. We zijn pas tevreden als de klant tevreden is.

Bedrijventerrein Honderdland is in dat opzicht een mooi voorbeeld van wat er bewerkstelligd kan worden door te luisteren, mee te denken en de juiste partijen en expertise samen te brengen. Juva heeft hier alle kennis en kunde van de dochterbedrijven gebundeld om te komen tot een oplossing die wel eens de referentie kan worden om de elektrificatie van het vrachtovervoer mogelijk te maken. Door optimaal om te gaan met de variërende capaciteit van het elektriciteitsnetwerk door de dag heen, slim sturen en samenwerken met klanten is veel meer mogelijk.

Wat ons betreft is dit een grote stap naar het energiesysteem van de toekomst. Daarmee brengen we in praktijk waar wij in geloven: luisteren naar de behoefte van de klant en daar op pragmatische wijze invulling aan geven. En doen wat je belooft, meedenken, verbindingen leggen. Samen doen, dat vinden met name bedrijven nog spannend, maar het is wat ons betreft de enige manier. Wij nemen hier graag het voortouw in.

Samenwerken en kennisuitwisseling

Bij Juva geloven we in de kracht van samenwerking. Binnen de holding werken we veelvuldig samen om innovaties te versnellen en oplossingen uit te proberen. Zo geven we invulling aan ons gedachtengoed. Dat doen we ook met partners, stakeholders en klanten. In een wereld waarin ontwikkelingen elkaar in een razend tempo opvolgen, moet je samenwerken aan oplossingen. Kennisdeling is niet alleen noodzakelijk, het leidt vaak ook tot kruisbestuiving, innovatieve ideeën en nieuwe oplossingen.

Anexo opereert landelijk en doet zo waardevolle kennis en ervaring op die in de regio Westland en Midden-Delfland toegepast kan worden. En andersom. In het kader van diversificatie van het klantenportfolio richt Anexo zich ook op de industrie. In 2023 organiseerden we een succesvolle relatiedag voor 100 (potentiële) klanten en stakeholders bij innovatiehub RDM Rotterdam. Ook heeft Anexo een bijdrage geleverd aan een relatie-evenement van Deltalinqs. De glastuinbouw is technisch inhoudelijk op energiegebied al heel ver. Met onze kennis en ervaring op dat gebied kunnen wij soortgelijke oplossingen ook bieden in de industrie. Dat vraagt van die bedrijven een andere manier van denken, daar kunnen wij bij helpen.

Nationale Uitvoeringsagenda

Alle netbeheerders zijn sterk aan het opschalen en bouwen zoveel mogelijk infrastructuur bij, maar dit moet sneller. Eind 2023 is de Nationale Uitvoeringsagenda gepubliceerd, waarin de regionale netbeheerders een aanzet doen hoe deze versnelling wordt gerealiseerd. Hiermee komt er perspectief voor alle energiegebruikers, van industrie tot consument, doordat duidelijk wordt welke infrastructuur op korte termijn gerealiseerd kan worden. Zo willen we bijvoorbeeld zo efficiënt mogelijk werken met 'productiekaravans' die wijk voor wijk het net toekomstbestendig maken en door zogenaamde 'vergunningfabrieken' die zorgen dat er sneller grond beschikbaar is voor de benodigde infrastructuur.

Regionale Aanpak Laadinfrastructuur

Een ander goed voorbeeld van de kracht van samenwerking is de vernieuwing van de Samenwerkingsovereenkomst Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. Dit is een onderdeel van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). In zes NAL-regio's werken provincies, gemeenten en netbeheerders samen aan het realiseren van een landelijk dekkend, betrouwbaar en toekomstbestendig laadnetwerk voor alle typen elektrische modaliteiten. Dat doen ze door de uitbreiding en optimalisatie van het publiektoegankelijke en private netwerk. Slim laden zal daarbij de norm zijn.

Stimuleren initiatieven door derden

MKB Energiek Ontbijt

Op woensdag 20 september vond het jaarlijkse MKB Energiek Ontbijt van MKB Westland plaats op onze locatie. De aanwezigen werden uitgedaagd en geprikkeld door een inspirerende show van Omdenken. De Omdenk-show liet op indringende en onontkoombare manier de voordelen zien van omdenken: innovatie, creativiteit en inspiratie. Het was een geslaagde ochtend, waarin onze bezoekers werden meegenomen in het omdenken, wat ze vervolgens kunnen toepassen op hun eigen vraagstukken.

Versterken vestigingsklimaat glastuinbouw

Clusters en coöperaties

In het Honderdland-project kwam alle expertise binnen Juva samen voor een gebiedsgebonden aanpak. Capturam neemt via WnW en Trias Westland deel in een innovatieve samenwerkingsvorm met, in coöperaties verenigde, klanten in de ontwikkeling van een regiodekkend warmtesysteem. Dit zijn bouwstenen voor het energiesysteem van de toekomst. De oplossing zit niet alleen in de techniek, maar juist in de samenwerkingsvormen. Met elkaar nadenken hoe dingen anders georganiseerd kunnen worden. Vanuit het besef dat hoe energiesystemen nu georganiseerd en gereguleerd zijn niet past bij wat er in de toekomst nodig is, maar wel onze huidige werkelijkheid is. We willen voor de regio Westland en Midden-Delfland een breed gedragen energieplan ontwikkelen met onderliggende afspraken over welk systeem we met elkaar opbouwen en afspreken hoe we omgaan met de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnetwerk. De mogelijkheden zijn boven gemiddeld groot, waarbij de energietransitie juist een kans is om het vestigingsklimaat in de regio te versterken. Onze ervaringen met clusters en coöperaties krijgen daar zeker een plek.

Verbreiding N211

Voor de bereikbaarheid en doorstroming binnen de regio werd het afgelopen jaar gewerkt aan de verbreding van de N211. Het is een belangrijke verbindingsweg tussen Greenport West-Holland en Den Haag Zuidwest. Daarom is het belangrijk dat het verkeer hier goed kan doorstromen. Om de stroomvoorzieningen in de omgeving te garanderen, voerde Westland Infra werkzaamheden uit in de omgeving van de N211. In september zijn elektriciteitskabels verlegd, om de stroomvoorziening betrouwbaar en veilig te houden in de gebieden Zwethzone, Dorpskade en Veenakkerweg. Over een lengte van 720 meter werden oude kabels verwijderd en nieuwe kabels aangelegd. Van Gelder Groep B.V. voerde het werk in opdracht van Westland Infra uit. Project wordt begin 2024 afgerond.

Aantrekkelijke en betrouwbare werkgever

Werken bij Juva betekent werken bij een duurzame, betrouwbare en vernieuwende organisatie die pragmatisch en doelgericht te werk gaat en meedenkt met haar medewerkers. Mede daarom ontvingen wij het World-class Workplace keurmerk. Daarvoor wordt gekeken naar een fijne werksfeer, goede werkomstandigheden, mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling, een evenwichtige werk-privé-balans en ruimte voor initiatief. Het World-class Workplace keurmerk is het grootste onafhankelijke keurmerk voor goed werkgeverschap in Nederland. Bedrijven met de titel World-class Workplace worden door hun medewerkers hoger beoordeeld dan hun branchegenoten op goed werkgeverschap.

We voeren tweejaarlijks een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit. Deze is in het 3de kwartaal van 2022 uitgevoerd. De deelname was erg hoog: 80%. Dat zegt iets over de medewerkersbetrokkenheid. In 2023 zijn we met de uitkomsten van het onderzoek aan de slag gegaan.

Werksfeer en samenwerking worden gezien als grote pluspunten, samen met de ruimte die men krijgt en voelt voor het nemen van eigen initiatief. Daarentegen is in sommige teams aangegeven dat de werkdruk een punt van aandacht is en samenwerken over de grenzen van de teams heen, beter kan.

De resultaten van het onderzoek zijn uitgesplitst naar teamniveau. De leidinggevenden hebben met hun teams gekeken naar hoe ze de trojspunten kunnen vasthouden en de verbeterpunten kunnen aanpakken. Daarbij zijn eerst de achterliggende motieven achterhaald en heeft het team een plan van aanpak gemaakt.

Kerncijfers	2023	2022
Medewerkers FTE	266 FTE	258 FTE
Medewerkers aantal	280 medewerkers	266 medewerkers
Verdeling man/vrouw	217 man / 63 vrouw	206 man / 60 vrouw
Personeelskosten	€ 23,7 miljoen	€ 22,2 miljoen
Opleidingskosten	€ 347.000	€ 458.000
Ziekteverzuim	5,4 %	4,9%
Veiligheidsopleidingen	255 opleidingen 100,0 % geslaagd	291 opleidingen 97,9% geslaagd

Aantrekken voldoende nieuw potentieel

Uiteraard is er veel aandacht voor de werving van nieuw personeel. In een arbeidsmarkt, met name schaarste aan praktisch geschoold personeel, technisch personeel en IT medewerkers, is het van belang om te laten weten hoe leuk het werken bij Juva is.

De huidige hoge medewerkerstevredenheid helpt daarbij. Onze medewerkers zijn de beste ambassadeurs om nieuwe mensen te werven. In 2023 hebben we onze collega's dan ook meerdere keren gevraagd om binnen hun netwerk mensen te enthousiasmeren om bij Juva te solliciteren. En hebben we een aandraagbonus in het leven geroepen. Medewerkers zijn zo enthousiast dat ze zelfs familieleden aandragen. Inmiddels hebben we al aardig wat medewerkers met eenzelfde achternaam, dus hebben we daar ook een interne campagne voor gemaakt.

Naast deze inzet is er ook veel aandacht voor werving via andere kanalen. Zoals deelname aan scholendagen, het uitnodigen van klassen voor een rondleiding in de proeftuin en wervende content via de sociale kanalen.

Ook is er in 2023 extra onderzoek gedaan naar de kandidatenwensen en welke zaken zij belangrijk vinden. Deze hebben we verwerkt in onze brandingsstrategie.

Mogelijkheden tot ontwikkeling

Nieuwsgierigheid en het nemen van initiatieven vinden wij binnen Juva belangrijk. Om die reden stimuleren we medewerkers om te ontwikkelen. Dit doen we op veel verschillende manieren.

Zo zorgen we voor een inspirerende werkomgeving, bieden opleidings- en ontwikkelingsmogelijkheden en organiseren buiten werktijd leuke activiteiten. We zijn benaderbaar door onze informele cultuur, iedereen doet er toe binnen alle functies. We geven daarnaast veel eigen verantwoordelijkheid, bieden afwisselend werk en regelruimte in de functies, stellen goed werkmateriaal en gereedschap beschikbaar en ondersteunen met professioneel leiderschap.

Medewerkers binnen Juva krijgen ruimte om door te stromen naar een andere functie binnen een van de maatschappijen. We kijken zorgvuldig naar de ambities en talenten van medewerkers en stippelen in goed overleg een carrièrepad op maat uit. We besteden veel aandacht aan het opleiden van mensen, zowel van starters als zij-instromers. We bieden stageplaatsen en regelmatig treedt een stagiair na afloop van de stage bij ons in dienst.

Soort verloop	Verloop 2023	Verloop 2022	Verloop 2021	Verloop 2020	Verloop 2019	Verloop 2018
Instroom	11,66%	7,52%	9,92%	8,50%	12,90%	9,40%
Doorstroom	7,42%	8,65%	6,49%	6,10%	5,60%	5,70%
Uitstroom	3,89%	7,89%	2,67%	4,90%	8,20%	5,20%

2023	Aantal
BBL-leerlingen	18
Stageplaatsen	11

Dankzij de inspanningen om een aantrekkelijk werkgever te zijn, lukt het Juva nog steeds om voldoende en de juiste mensen aan te trekken. Niettemin krijgen ook wij te maken met de krapte op de arbeidsmarkt en staan vacatures langer open dan voorheen.

Eind 2021 is Juva gestart met de Juva Academy en daaraan is in 2023 een vervolg gegeven. Leerling-monteurs van mbo niveau 2 leiden wij intern op tot vakvolwassen mbo-niveau 4 medewerkers. De leerlingen werken vier dagen en volgen één dag intern een opleiding. Tijdens hun werk kunnen ze ervaring opdoen bij de verschillende dochterondernemingen van Juva en ontdekken welke werkomgeving en welke functie het beste bij ze past. Het blijkt dé manier om jonge technici aan ons bedrijf te binden.

Opleiding	Aantal deelnemers	Slagings-percentage
VCA	25	100%
VIAG	16	100%
BEI	67	100%
BHV	50	100%
Intense	61	100%
Logistiek	7	100%
Verkeer	29	100%
Totaal	255	100%

Er is gestart met een programma gericht op leiderschapsontwikkeling. Daarbij gaat het erom mensen mee te nemen in de missie, te betrekken bij ontwikkelingen, hen de ruimte te geven om zichzelf te ontwikkelen en is er aandacht voor een veilige werkomgeving.

Vitaliteit en gezondheid

Bij Juva vinden we het belangrijk dat onze medewerkers gezond en vitaal zijn. We zorgen voor een veilige en gezonde werkomgeving en bieden onze medewerkers diverse programma's aan op het gebied van vitaliteit en gezondheid. Zo bieden we onze medewerkers elk jaar de mogelijkheid om maximaal € 500,- te besteden activiteiten die hen duurzaam inzetbaar houden. Ze kunnen er zelf voor kiezen waaraan ze dit budget uitgeven, denk bijvoorbeeld aan een sportabonnement of een cursus Mindfulness.

	2023	2022	2021	2020
Besteding van persoonlijk budget	Aantal aanvragen	Aantal aanvragen	Aantal aanvragen	Aantal aanvragen
Kennis en vaardigheden	6	4	7	3
Ontspanning	11	10	10	5
Beweging en voeding	115	99	157	103
Arbomiddelen (tijdelijke optie)	n.v.t.	n.v.t.	87	20

Daarnaast organiseren we regelmatig sportieve activiteiten en hebben we een programma voor stresspreventie en mentale gezondheid.

In 2023 is het kort en middellang verzuim afgenomen t.o.v. 2022. We hebben echter een toename in langdurig verzuim. Dit betreft een aantal langdurige medische situaties. We hebben volgens de Wet Poortwachter en ons inzetbaarheidsprotocol gekeken naar de benutbare mogelijkheden. We hebben deze mogelijkheden onderzocht en indien mogelijk toegepast.

Jaar	2023	2022	2021	2020	2019
Verzuimpercentage	5,4	4,9	3,7	4,1	3,9

Inclusiviteit

Vanaf 2023 zijn organisaties zoals Juva verplicht om een plan van aanpak te schrijven voor een evenwichtige man-vrouwverdeling in de raad van commissarissen, de directie en het managementteam. In 2022 hebben wij dit plan geschreven en verschillende initiatieven genomen om meisjes en vrouwen voor techniek te interesseren. Waar het aandeel nu nog blijft steken op een kwart van de medewerkers, willen we de komende jaren graag meer vrouwen aan boord krijgen.

Man/vrouw verhouding 2023					
	Waarvan vrouw	Waarvan man	Percentage vrouw	Percentage man	Streefcijfer
Commissarissen					
5	2	3	40%	60%	30%
Bestuur N.V. Juva					
1	-	1	-	100%	Geen
Bestuur Westland Infra Netbeheer B.V.					
1	-	1	-	100%	Geen
Directieleden andere werkmaatschappijen en managementleden	Waarvan vrouw	Waarvan man	Percentage vrouw	Percentage man	Streefcijfer
16	5	11	31%	69%	30%

Aandacht voor veilig werken

Veilig werken is van groot belang. Het werken met elektriciteit, (aard)gas en warm water brengen arbeids- en gezondheidsrisico's met zich mee. Voor onszelf, onze partners, onze klanten en onze omgeving, waaronder de omwonenden.

Veiligheid begint bij onszelf, ons eigen gedrag en onze kennis van de risico's. In 2023 zijn we geaudit op het gebied van veiligheidsbewustzijn. Na een nulmeting in 2022 hebben we in 2023 het certificaat voor trede 3 op de veiligheidsladder (Safety Culture Ladder) behaald. Ons doel is om verder te groeien naar een proactieve organisatie ten aanzien van veiligheid.

Om dat te bereiken, hebben we de interne communicatie ten aanzien van veiligheid geïntensiveerd en hebben we veiligheidsambassadeurs benoemd. De veiligheidsambassadeurs hebben zich ten doel gesteld om de bewustwording te vergroten, benaderbaar te zijn voor de organisatie, mee te helpen aan een sociale veilige werkomgeving, te verbinden, risico's te signaleren en incidenten te melden, zichtbaar te maken en terugkoppeling te geven.

Ook voor de collega's die wellicht wat minder direct met het risicovolle werk in aanraking komen, worden trainingen georganiseerd, waarbij aandacht is voor safety-walks en het stimuleren van veiligheidsincidenten.

(Minimaal) driemaal per jaar vindt er een overleg plaats tussen onze KAM-medewerkers en IV'ers/WV'ers en de huisaannemers, waarbij bijvoorbeeld gevaarlijke situaties en (bijna) ongevallen worden besproken. Ook punten die uit de werkplekinspecties komen, uitgevoerd bij de huisaannemers, worden met elkaar gedeeld. Na ieder overleg vindt ook een evaluatie plaats van zowel de incidenten, het meldingsklimaat en de samenwerking vanuit het perspectief van veiligheid.

Jaar	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Incidenten	137	160	128	131	70	14	33	68	49	42

Met enige regelmaat wordt geïnventariseerd waar de behoefte ligt voor extra opleidingen op het gebied van veiligheidsgedrag, fysieke veiligheid en sociale veiligheid.

Duurzame relatie met de samenleving

Wij werken niet aan verduurzaming omdat het moet, maar vanuit onze intrinsieke motivatie. Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een leefbare toekomst. Dat dragen we uit en we handelen ernaar in ons dagelijkse werk.

Maatschappelijk betrokken bedrijfsvoering

Een goede relatie met onze omgeving is essentieel voor het leveren van de beste dienstverlening en het behalen van onze doelen. Een belangrijke stakeholder is uiteraard de glastuinbouw. Om hen zo goed mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van het warmtenet in het Westland is een afvaardiging van tuinders opgericht. Zij vervullen de rol als klankbordgroep en geven advies.

Vanuit Juva als geheel en vanuit de verschillende ondernemingen zijn we voortdurend met onze stakeholders in contact. Regelmatig geven we presentaties aan verschillende stakeholders om met hen te sparren over de ontwikkelingen binnen de energietransitie. Te denken valt aan bijeenkomsten met ex-glastuinbouwondernemers, Colleges van diverse gemeenten en andere belanghebbenden. Daarin nemen we graag het initiatief.

Hoge klanttevredenheid en CES score

We hechten grote waarde aan klanttevredenheid. Kort gezegd, we willen ons werk goed doen. Onze klanten hebben ons in 2023 opnieuw met een mooi cijfer gewaardeerd.

Er is echter een groot tekort aan capaciteit om al het werk te doen. Dat maakt de noodzaak om het in één keer goed, slim en afgestemd te doen extra groot. Met die reden investeren we het komende jaar in mensen en middelen om de volgende stap te maken. Zij leveren hoge kwaliteit, maar dat kost nog vaak te veel inspanningen. Waar nodig worden posities versterkt om een meer robuuste organisatie op te bouwen.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Westland Infra Netbeheer B.V.	8,1	8,4	8,2	8,3	8,0	8,0
Anexo B.V.	8,0	7,9	8,0	7,5	7,2	7,7
N.V. Juva (= gemiddelde WIN en Anexo)	8,1	8,2	8,1	7,9	7,6	7,9

Creëren werkgelegenheid in de regio

De komende decennia is er enorm veel werk te doen. Op de huidige krappe arbeidsmarkt is het een uitdaging om voldoende mensen te vinden om dat werk uit te voeren. Al onze activiteiten groeien de komende jaren verder. De capaciteit van het elektriciteitsnetwerk breidt uit door meer infrastructuur, maar ook door dynamische benutting van assets. Actieve sturing van vraag en aanbod verlangt steeds meer inzicht op de actuele energiebalans om aan te kunnen sluiten op de energiebehoefte. Verdere ontwikkeling van de warmtenetwerken en verkenning van de toepassing van nieuwe vormen van gas, het zijn allemaal ontwikkelingen waar we aanvullend medewerkers voor zoeken. Daarmee ontstaan binnen Juva veel kansen voor werkzoekenden en zullen allerlei nieuwe loopbaanmogelijkheden ontstaan.

Minimale overlast voor de omgeving

Een goede afstemming met partners en opdrachtgevers is een belangrijke manier om overlast voor de omgeving te voorkomen. Een goed voorbeeld is de gezamenlijke aanpak van het groot onderhoud aan de N468.

Gezamenlijke aanpak N468

Westland Infra Netbeheer, Evides Waterbedrijf en BAM Energie & Water zijn in 2023 verder gegaan met de voorbereidingen op het groot onderhoud aan de provinciale weg N468 in de Gemeente Midden-Delfland. De provincie Zuid-Holland voert samen met het Hoogheemraadschap van Delfland groot onderhoud uit aan de N468. De weg wordt opnieuw ingericht en verzaaid en de dijk wordt verstevigd.

In een gezamenlijk bouwteam is alle deskundigheid bij elkaar gebracht. Het team gaat zich bezighouden met de realisatie van een detailontwerp voor de noodzakelijke verleggingen van de water- en energie-infrastructuur en de uitvoering daarvan. Het belangrijke voordeel van deze aanpak is dat de werkzaamheden zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd kunnen worden. Ook hier biedt samenwerking oplossingen die we alleen nooit zouden kunnen bereiken.

Kerncijfers Westland Infra Netbeheer

Realisatie	2023	2022
Uitvalduur elektriciteit in minuten	10	14
Uitvalduur gas in seconden	58	36
Hoeveelheid getransporteerde elektriciteit in GWh		
- Afname	1.237	1.204
- Teruglevering	876	732
Hoeveelheid getransporteerde gas in 1.000.000 m ³	889	862
Elektriciteitsaansluitingen in aantallen	65.181	64.324
Gasaansluitingen in aantallen	55.272	55.483
Omvang elektriciteitsnet in kilometers	2.958	2.923
Omvang gasnet in kilometers	1.029	1.032
Investerings in elektriciteitsnet in € miljoen	20,3	13,4
Investerings in gasnet in € miljoen	4,6	4,8
Slimme meter investering elektriciteit in € miljoen	0,3	0,4
Slimme meter investering gas in € miljoen	0,3	0,3

Ontwikkeling, beschikbaarheid en transport van netten, gas en elektriciteit

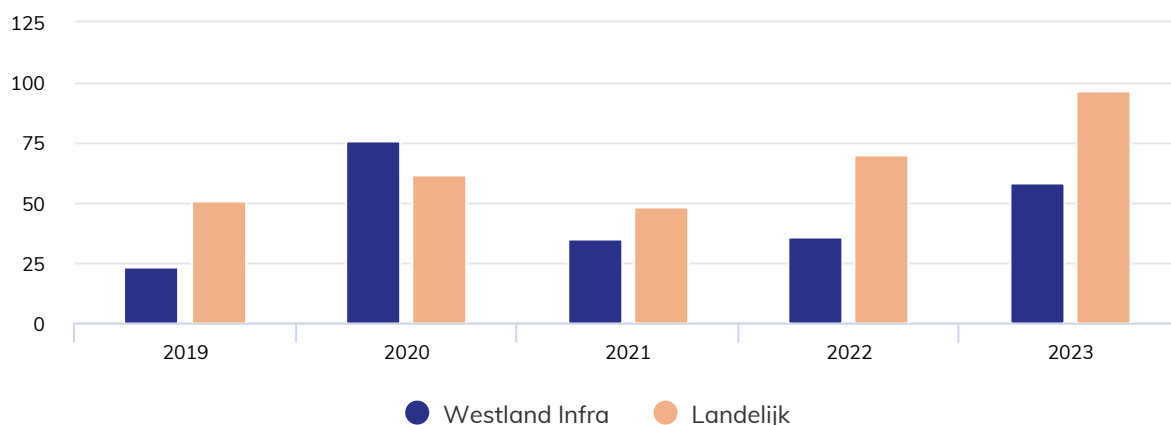
De inwoners van de gemeenten Westland en Midden-Delfland zaten in 2023 als gevolg van een storing gemiddeld 10 minuten zonder stroom en 58 seconden zonder gas. Dit ligt lager dan het landelijk gemiddelde, namelijk 22 minuten zonder stroom en 97 seconden zonder gas. De betrouwbaarheid van de elektriciteits- en gasnetten in Nederland komt neer op ruim 99,99 procent.

Beschikbaarheid gas

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,0083 per jaar	0,0070 per jaar
Jaarlijkse uitvalsduur	58 seconden	97 seconden
Gemiddelde onderbrekingsduur	1 uur 55 minuten 11 seconden	3 uur 50 minuten 01 seconden

Uitval gas

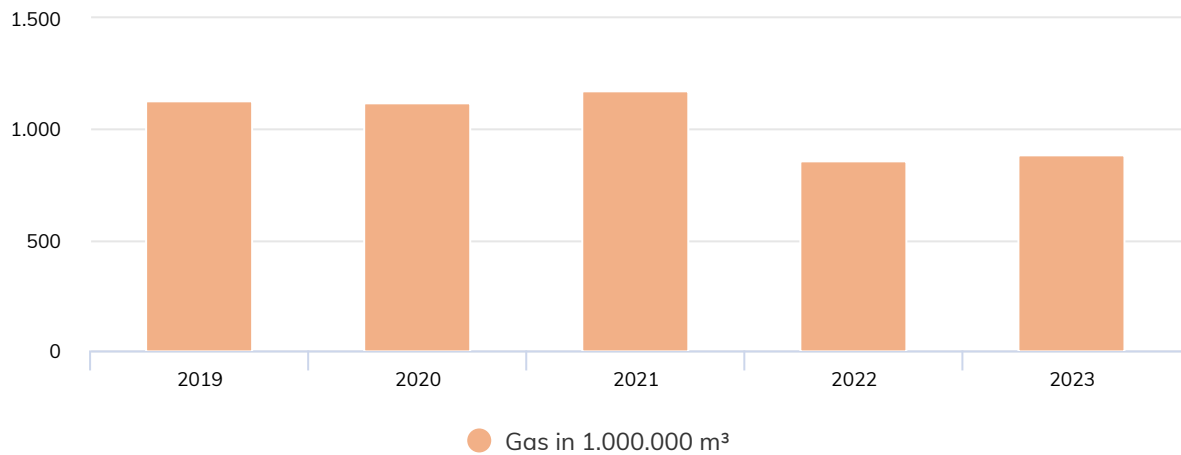
in seconden

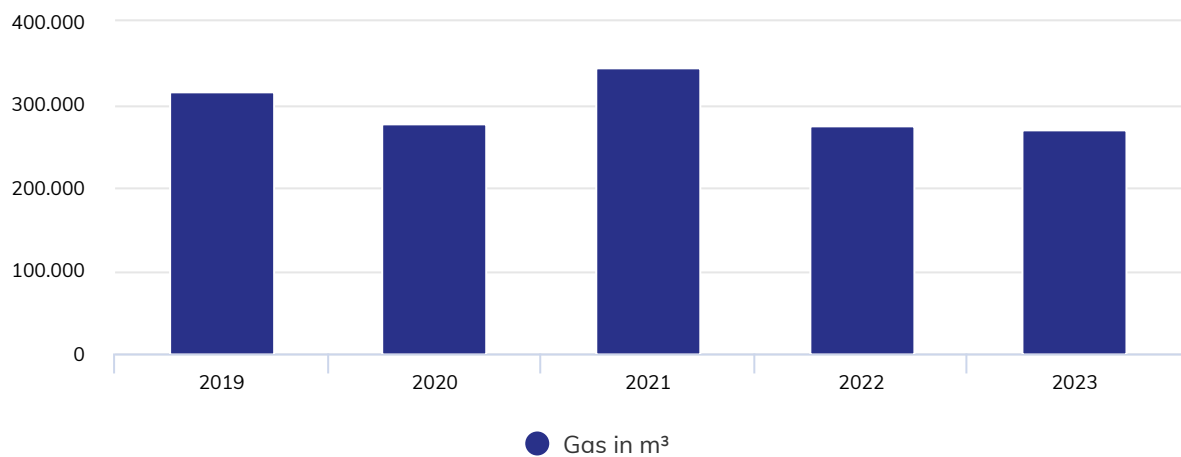
Transport gas

In 2023 is iets meer gas getransporteerd dan in 2022. In 2023 transporteerden wij 889 miljoen m³ gas ten opzichte van 862 miljoen m³ gas in 2022.

Ontwikkeling jaarvolume gas

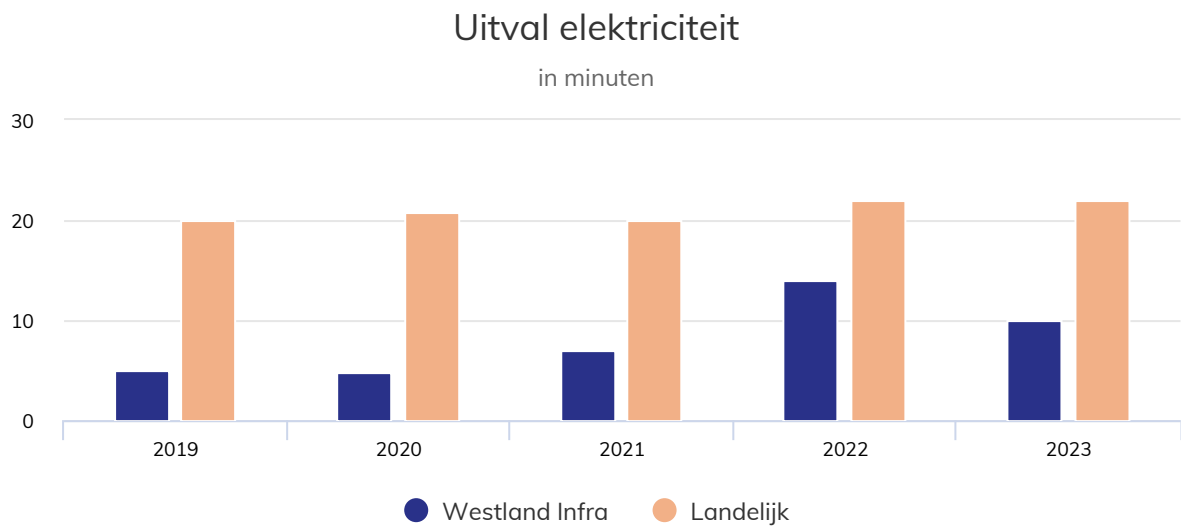

Ontwikkeling piekverbruik gas

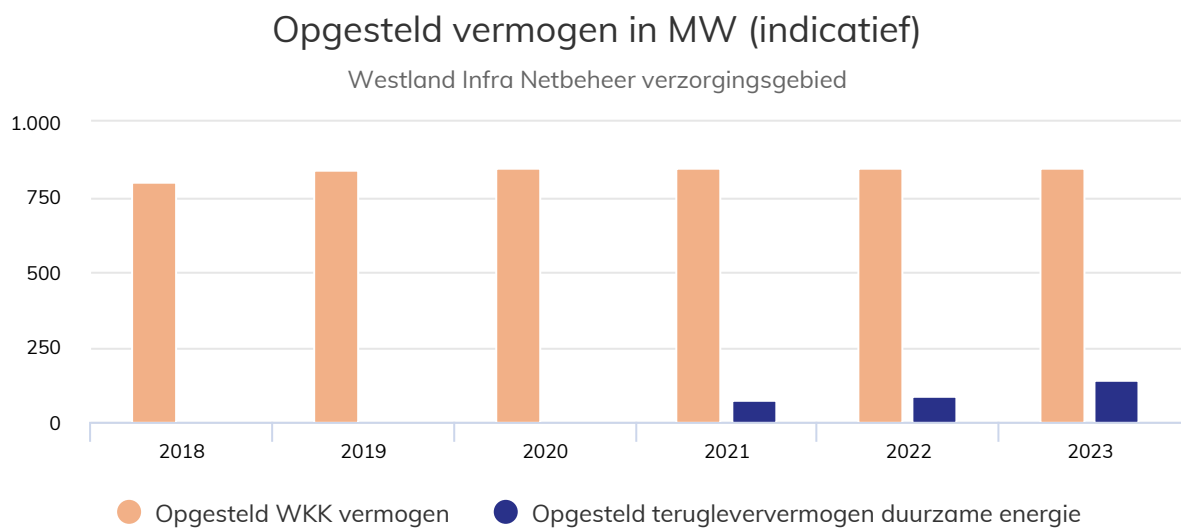
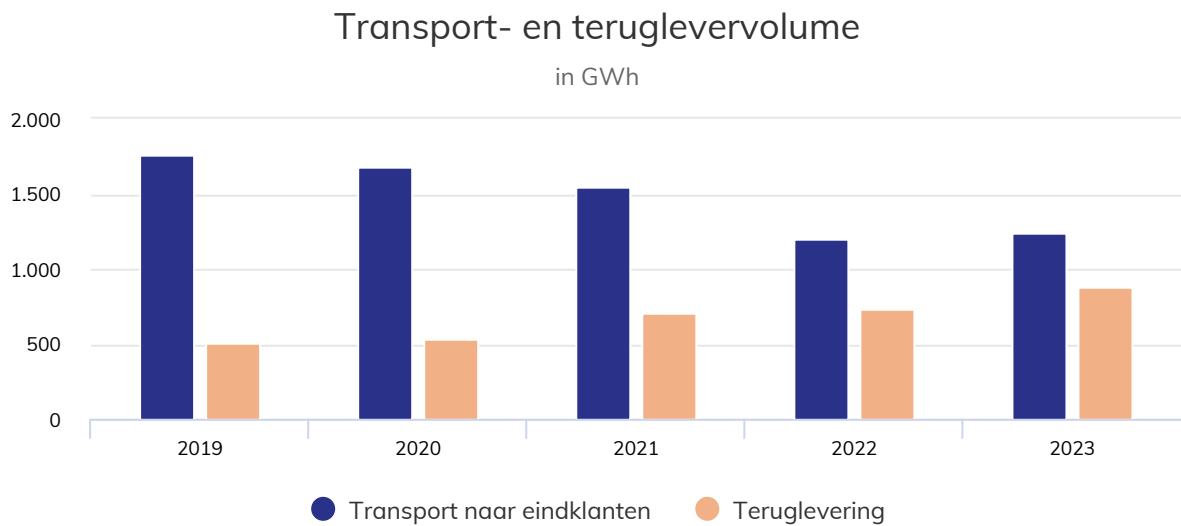
Beschikbaarheid elektriciteit

	Westland Infra Netbeheer B.V.	Landelijk
Onderbrekingsfrequentie	0,120 per jaar	0,305 per jaar
Jaarlijkse uitvalsduur	10,31 minuten	21,86 minuten
Gemiddelde onderbrekingsduur	86,12 minuten	71,54 minuten

Transport elektriciteit

In 2023 hebben we in totaal 1.237 GWh naar eindklanten getransporteerd (2022: 1.204 GWh). Dit is een kleine toename van 33 GWh ten opzichte van 2022. Onze teruglevering van elektriciteit aan het hoogspanningsnet was 876 GWh (2022: 732 GWh), een toename van 144 GWh.

Vooruitblik 2024

De periode van extreem hoge energieprijzen lijkt achter ons te liggen. De focus verschuift daardoor naar de energietransitie. Komend jaar zal de congestie op de elektriciteitsnetwerken landelijk veel aandacht krijgen. Hoewel die in onze regio relatief meevalt, is het noodzaak op korte termijn oplossingen te bieden. Dit doen we met forse investeringen op de uitbreiding en verzwaring van ons netwerk.

Gericht op de komende jaren hebben we behoefte aan een energieplan voor de regio. Welk energiesysteem bouwen we met elkaar? In dit plan krijgen geothermie, restwarmte en duurzame gassen een plek, evenals het maximaal en slimmer benutten van de capaciteit in het bestaande netwerk. Hierin nemen wij vanuit onze kennis en expertise graag het voortouw. We kennen de regio, onze klanten en de sector, maar doen ook kennis en ervaring op in andere gebieden die ook hier bruikbaar is. De combinatie van expertise binnen de holding is hierin van grote waarde.

Belangrijke mijlpalen

Wat betreft de congestie creëren we, met het uitbreiden van de uitwisselcapaciteit met het landelijke hoogspanningsnet voor de korte termijn, lucht op het elektriciteitsnet. De focus ligt, naast de forse investeringen in het verzwaren en uitbreiden, vooral op het efficiënter benutten van de bestaande infrastructuur. Daarvoor zullen we fors inzetten op digitalisering, monitoring en verslimmen van netten. Oplossingen die ook in gesloten distributiesystemen goed inzetbaar zijn. Voor Warmte netwerk Westland wordt 2024 een belangrijk jaar. Er komt duidelijkheid over de toekomst van de geothermieprojecten en de koppelingen naar restwarmte uit de Botlek. Belangrijk is ook de verdere ontwikkeling van bedrijventerrein Honderdland. Weten we de intentie om te zetten naar een referentieproject voor energieclusters?

De glastuinbouw is één van de weinige sectoren die concreet afspraken heeft gemaakt voor afbouw van de CO₂-emissies. In de route naar verduurzaming is een belangrijke rol vooralsnog weggelegd voor de WKK. Het aantal draaiuren neemt wel steeds verder af. Daarnaast heeft de glastuinbouw ook veel aandacht voor energiebesparing. Energiezuinige LED-belichting kent grootschalige toepassingen en ook de elektrische warmtepomp zal de komende jaren zijn intrede doen.

Met het niet afschaffen van de salderingsregeling voor particulieren met zonnepanelen, trekt de markt voor zonnepanelen weer aan. Daartegenover staat dat klanten met zonnepanelen meer gaan betalen bij een aantal leveranciers. Hoe dan ook, de aanhoudende groei van zonnepanelen blijft zorgen voor uitdagingen in de netwerken.

Stappen richting CSRD

In 2024 zullen we ons ESG-beleid verder concretiseren. ESG staat voor Environmental, Social en Governance (Milieu, Maatschappij en Governance). Dit doen we mede ter voorbereiding op de verplichtingen onder de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Vanaf 2025 moet N.V. Juva rapporteren volgens deze nieuwe Europese CSRD-richtlijnen. Met de invoering worden grote ondernemingen verplicht om transparanter te rapporteren over de impact van hun beleid en activiteiten op mens en milieu. Het moet leiden tot meer transparantie in duurzaamheidsrapportages, waardoor die beter met elkaar te vergelijken zijn.

De voorbereiding op 2025 zijn in een vergevorderd stadium. CSR heeft binnen onze organisatie al sinds een lange tijd de aandacht. We zien CSR en daarover rapporteren als een kans om te laten zien welke resultaten we boeken als organisatie naast de financiële resultaten. In eerdere jaren rapporteerden we daarover in ons MVO-jaarverslag, nu integreert dat met de financiële resultaten. De CSRD richtlijnen zelf ervaren we wel als zeer omvangrijk en arbeidsintensief.

Personalia

Directie

Algemeen directeur

De heer F.P. (Frank) Binnekamp (1968)

Frank Binnekamp is sinds 1 juli 2008 directeur van N.V. Juva en haar rechtsvoorganger. Hij begon zijn loopbaan bij een landelijk werkende installateur en zette zijn loopbaan voort bij rechtsvoorgangers van Westland Infra Netbeheer B.V. als manager Distributie Elektriciteit en was vanaf 2001 statutair directeur van het netwerkbedrijf Westland Energie Infrastructuur B.V. Frank Binnekamp studeerde Energietechniek aan de Technische Hogeschool Rijswijk. Hij behaalde zijn MBA aan de Business School Nederland.

Raad van Commissarissen

Voorzitter

De heer B.C. (Bernard) Fortuyn (1954)

Jaar eerste benoeming: 2020

Einde huidige termijn: 2024

Relevante functies: voorzitter raad van commissarissen GasTerra, voorzitter raad van toezicht NEMO Science Museum, lid raad van commissarissen Oranjewoud N.V. en voorzitter raad van toezicht Stichting Schooldakrevolutie (SDR) tot medio 2023

Mevrouw J.C. (Joanne) Meyboom – Fernhout (1965)

Jaar eerste benoeming: 2018

Einde huidige termijn: 2026

Beroep/hoofdfunctie: Managing director Siemens Smart Infrastructure Nederland N.V.

Relevante andere functies: lid raad van commissarissen Meilink

De heer drs. F.J.M. (Frank) ten Have (1959)

Jaar eerste benoeming: 2018 (2020)

Einde huidige termijn: 2026

Relevante functies: DGA F.J.M. ten Have Holding B.V.,
Topconsultant bij Vanberkel Professionals, lid expertteam
woningbouw Ministerie van BZK/RVO

Mevrouw L.E. (Linda) Sas (1972)

Jaar eerste benoeming: 2019

Einde huidige termijn: 2027

Beroep/hoofdfunctie: Member of the Executive Board bij
Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Relevante andere functies: voorzitter raad van toezicht
Libertas Leiden

De heer M.A.M. (Marcel) Kester (1967)

Jaar eerste benoeming: 2022

Einde huidige termijn: 2026

Beroep/hoofdfunctie: Group CFO Weyers GmbH

Relevante nevenfuncties: lid RvC Hordijk Beheer B.V. Delft,
lid RVC Noviflora Beheer B.V. Westland, voorzitter Stichting
Administratiekantoor Participatiemaatschappij Onings B.V.
Westland

Bericht van de Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen houdt toezicht op het formuleren en realiseren van de strategie, de doelstellingen en het beleid en de gang van zaken bij N.V. Juva en de met haar verbonden ondernemingen. De raad staat de directie bij met advies en stelt bij de invulling van haar taak het belang voor Juva en haar ondernemingen voorop. De raad van commissarissen treedt ook op als werkgever van de directie.

Vergaderingen

De raad van commissarissen vergaderde in totaal acht keer met de directie. De commissarissen waren, op één vergadering na, bij alle vergaderingen aanwezig. Driemaal vergaderden zij aansluitend aan de reguliere vergadering buiten aanwezigheid van de directie.

Tijdens de reguliere vergaderingen werd met de directie onder andere gesproken over:

- De financiële voortgang gedurende het jaar;
- Het dividendbeleid;
- Het jaarverslag en de jaarrekening;
- Risicobeheersingsbeleid;
- Wijzigingen in relevante wet- en regelgeving;
- De energietransitie en congestieproblematiek;
- Ontwikkelingen rond waterstof;
- Het meerjarenplan 2023-2027;
- Een mandaat voor de inkoop van meet- en netverlies;
- Vervanging van de directeur bij langdurige afwezigheid;
- En het herstelplan WnW en de daaruit voortvloeiende garantstelling.

Een terugblik op 2023

2023 was opnieuw een turbulent jaar vol onzekerheid. De energietransitie stelt de sector voor grote uitdagingen. Het is een dermate veelomvattend thema, waardoor het van belang is hierover voortdurend met elkaar in gesprek te zijn, kennis te delen en waar nodig discussie te voeren. Tegelijkertijd biedt de energietransitie ook ruimte en kansen voor innovatie en vernieuwing. Het warmtesysteem Westland is hiervan een mooi voorbeeld. Hoewel dit project het afgelopen jaar te maken kreeg met enkele tegenvallers, biedt deze ontwikkeling veel kansen voor de toekomst. Ondanks hoge energieprijzen en congestie was het voor Juva en haar ondernemingen al met al toch een goed jaar.

De raad van commissarissen juicht de voortrekkersrol en initiatieven die Juva neemt toe. De raad is ervan overtuigd dat de samenleving het van zo'n mentaliteit moet hebben. Met reflecterend vermogen en door meerdere perspectieven te bieden, wil de raad dit denken ondersteunen, om daarmee een bijdrage te leveren aan weloverwogen besluitvorming richting een gezonde energietransitie.

Tijdens de jaarlijkse studiemiddag stond de werking van de tariefregulering centraal. De manager Markt & Regulering gaf een uitgebreide toelichting op dit onderwerp. Voor de raad van commissarissen zijn deze middagen zeer waardevol. De raad was wederom onder de indruk van de kennis en expertise waarover Juva medewerkers beschikken.

Corporate Governance

De raad van commissarissen is op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van corporate governance. N.V. Juva onderschrijft de onderliggende principes van de Corporate Governance Code en heeft deze ook geïmplementeerd in de corporate governance structuur. De reglementen van de raad van commissarissen en van de commissies van de raad van commissarissen sluiten daar, waar relevant, op aan.

Onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen

Zoals vastgesteld in het reglement van de raad van commissarissen, zijn alle commissarissen onafhankelijk volgens de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet. Zij kunnen ten opzichte van elkaar, de directie en andere organen onafhankelijk functioneren. In 2023 deden zich geen transacties voor waarbij tegenstrijdige belangen van bestuurders, commissarissen, aandeelhouders en/of externe accountant speelden, die van materiele betekenis zijn voor de onderneming en/of (één van) die partijen.

Evaluatie kwaliteit toezicht

Conform één van de best practice ervaringen uit Corporate Governance Code is de raad van commissarissen zelf verantwoordelijk voor zijn functioneren. De jaarlijkse zelfevaluatie heeft dan ook als doel de kwaliteit en effectiviteit van de raad van commissarissen te monitoren en waar mogelijk te vergroten. In 2023 heeft de RvC onder externe begeleiding haar functioneren geëvalueerd met als doel de sterke competenties van leden inzichtelijk te maken en zodoende het toezicht verder te versterken. Bij een deel van de evaluatie sloot ook de bestuurder aan.

Commissies

De raad van commissarissen heeft een audit- en remuneratiecommissie ingesteld. De remuneratiecommissie, bestaande uit de heer Fortuyn (voorzitter) en mevrouw Sas, vergaderde in 2023 twee keer. De auditcommissie, bestaande uit de heren ten Have en Kester (voorzitter), kwam drie keer bijeen. Bij de behandeling van de managementletter 2023 was ook de externe accountant aanwezig.

Samenstelling raad van commissarissen

De raad van commissarissen is tevreden over de huidige samenstelling. Het afgelopen jaar waren er geen wijzigingen. Met twee dames en drie heren is de verdeling in het kader van de Wet diversiteit in de top in balans.

Naam	Datum van eerste benoeming	Jaar van eerste herbenoeming	Uiterste jaar van aftreden
J.C. Meyboom - Fernhout	2018	2022	2026
F.J.M. ten Have	2020	2022	2026
L.E. Sas	2019	2023	2027
B.C. Fortuyn	2020	2024	2028
M.A.M. Kester	2022	2026	2030

Jaarverslag en voorstel winstuitkering

De directie heeft het jaarverslag en de jaarrekening over 2023 opgesteld. BDO heeft vervolgens de jaarrekening gecontroleerd en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. Wij verwijzen hiervoor naar 'overige gegevens' als onderdeel van de jaarrekening zoals opgenomen in dit verslag.

De raad van commissarissen heeft in de vergadering van 15 mei 2024 in aanwezigheid van de externe accountant het jaarverslag met de directie uitvoerig besproken. De discussies die in dat verband zijn gevoerd, hebben de raad van commissarissen ervan overtuigd dat dit verslag aan voorschriften en eisen van governance en transparantie voldoet. Het vormt een goede basis voor de verantwoording die de raad van commissarissen aflegt voor het gehouden toezicht.

De raad van commissarissen stemt in met de jaarrekening en kan zich verenigen met het voorstel van de directie een dividend van € 9.400.000 uit te keren. Op 26 juni 2024 zal de jaarrekening tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ter vaststelling worden voorgelegd. Ook stelt de raad van commissarissen voor dat door de Vergadering van Aandeelhouders aan de directie decharge wordt verleend voor het gevoerde beleid, dat aan de raad van commissarissen decharge wordt verleend voor het gehouden toezicht en dat de jaarrekening wordt vastgesteld.

Ten slotte

De raad van commissarissen spreekt nadrukkelijk haar waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van alle medewerkers. Zij leverden opnieuw een belangrijke bijdrage aan de goede resultaten van N.V. Juva en haar dochterondernemingen. De raad van commissarissen ziet dat er in het bedrijf een goede sfeer heerst en dat het een goed functionerende organisatie is. Wij kijken dan ook vol vertrouwen uit naar 2024.

Poeldijk, 17 mei 2024

B.C. Fortuyn – voorzitter

F.J.M. ten Have

M.A.M. Kester

J.C. Meyboom - Fernhout

L.E. Sas

Bericht van de Ondernemingsraad

De Wet op de Ondernemingsraden (WOR) regelt de medezeggenschap van medewerkers in ondernemingen. Ook binnen N.V. Juva behartigt een actieve ondernemingsraad de belangen van alle medewerkers. De ondernemingsraad denkt mee met de directie en zorgt er bij besluitvorming voor dat het belang van zowel de medewerkers als de onderneming gewogen wordt. Ook is de ondernemingsraad vertegenwoordigd in het periodiek overleg in het Medezeggenschapsplatform van alle netwerkbedrijven.

Terugblik op 2023

De ondernemingsraad vergaderde acht keer, waarvan zeven keer samen met de directie. In de overleggen met de directie kwamen de verplichte, jaarlijks terugkerende onderwerpen aan bod: het arbo jaarplan, het jaarverslag 2022 en de jaarrekening 2022. Ook bracht de ondernemingsraad zelf een aantal onderwerpen onder de aandacht bij de directie.

Formulier functioneringsgesprekken

De ondernemingsraad kreeg signalen dat niet elke teamleider de functioneringsgesprekken op dezelfde manier benadert en er bij de gesprekken te weinig interactie is tussen medewerker en teamleider. Na overleggen met de directie is het formulier aangepast.

VOG

De ondernemingsraad heeft vragen gesteld aan de directie over of het wenselijk dan wel noodzakelijk is om voor bepaalde functies een VOG-verklaring verplicht te stellen. De directie zoekt dit verder uit.

De ondernemingsraad ontving drie adviesaanvragen van de directie:

- Adviesaanvraag voorgenomen besluit tot aanpassing inrichting Westland Infra Netbeheer B.V.
- Adviesaanvraag voorgenomen besluit tot aanpassing inrichting team Datamanagement
- Adviesaanvraag Finance afdeling aanpassen

De ondernemingsraad behandelde vijf instemmingsaanvragen en ging akkoord met:

- Regeling Voorkoming en Bestrijding van Grensoverschrijdend Gedrag
- Bedrijfsregeling eindejaarsuitkering
- Bedrijfsregeling Eindejaarsuitkering laten vervallen
- Arbojaarplan 2023
- Veiligheidsbeleid

De ondernemingsraad wil graag eerder betrokken worden in de aanloop naar adviesaanvragen. Dat zorgt niet alleen voor een vlotter proces, maar geeft de ondernemingsraad ook de kans om mee te denken en al eerder vragen te stellen. Hier staat de directie voor open.

Spreekuur

Speciaal voor de medewerkers in de buitendienst hield de ondernemingsraad afgelopen jaar voor het eerst regelmatig een spreekuur. Na evaluatie is besloten om in plaats van een spreekuur te houden, de portefeuillehouder Uitvoering vanaf 2024 informeel aansluit wanneer zij op kantoor met elkaar de werkdag beginnen met een kopje koffie. Op die manier is de ondernemingsraad beter op de hoogte en krijgen medewerkers de gelegenheid iets aan te kaarten of vragen te stellen.

Verkiezingen

Van 23 t/m 26 oktober 2023 werden OR-verkiezingen gehouden, georganiseerd door een verkiezingscommissie. Elf collega's stelden zich verkiesbaar. Na een enthousiaste campagne werden alle zetels vervuld: drie nieuwe leden en zes zittende leden mochten door.

Samenstelling Ondernemingsraad

In 2023 bestond de ondernemingsraad uit negen leden. De ondernemingsraad van N.V. Juva kent een zittingstermijn van drie jaar.

- Duvilene Pieter
Voorzitter
- Johan Vreugdenhil
Vice-voorzitter en secretaris
- Ricky Sonai
- Sander Wolter
- Johnn Smit
- Cornelis Fix
- Bart van den Bogert
Lid van de Ondernemingsraad vanaf februari 2023
- Andy Santoso
Lid van de Ondernemingsraad tot en met oktober 2023
- Leo van Gerven
Lid van de Ondernemingsraad tot en met oktober 2023
- Pelin Gürler
Lid van de Ondernemingsraad tot en met januari 2023

Tot slot

De ondernemingsraad kijkt met tevredenheid terug op 2023. De verstandhouding met de directie en de raad van commissarissen is onverminderd goed. Evenals de onderlinge samenwerking tussen de leden. De leden vullen elkaar aan en houden elkaar scherp. Tot slot een woord van dank voor alle medewerkers die met hun inzet, betrokkenheid, professionaliteit en betrouwbaarheid wederom een grote bijdrage geleverd hebben aan het succes van N.V. Juva.

Corporate Governance

N.V. Juva is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht, gevestigd in Poeldijk. N.V. Juva is de holding van een groep bedrijven die werkt aan de beschikbaarheid van energie, nu en ook tijdens de overgang naar een duurzaam energiesysteem. De onderliggende bedrijven hebben eigen focusgebieden en resultaatverantwoordelijkheid. Een aantal gezamenlijke waarden verbindt de bedrijven en vooral de impact die bedrijven willen maken met de energietransitie. De governance van N.V. Juva is gebaseerd op het structuurregime en kent een two-tier-bestuursstructuur. De vennootschap wordt bestuurd door de directie. Toezicht vindt plaats door de raad van commissarissen. Deze organen zijn onafhankelijk van elkaar en beide organen leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Aandeelhouders

De gemeenten Westland en Midden-Delfland zijn de aandeelhouders van N.V. Juva. Gemeente Westland heeft 1.728 aandelen (86,4%) en gemeente Midden-Delfland 272 (13,6%). Jaarlijks, binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, wordt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Deze Algemene Vergadering van Aandeelhouders bespreekt onder meer het jaarverslag, het meerjarenplan, stelt de jaarrekening en het dividend vast, besluit over het verlenen van decharge aan de directie voor het gevoerde beleid, besluit over het verlenen van decharge aan de leden van de raad van commissarissen voor het gehouden toezicht en benoemt de accountant. Andere Algemene Vergaderingen kunnen zo vaak als gewenst door de directie, de raad van commissarissen en de aandeelhouders worden gehouden. Besluiten kunnen ook buiten de vergadering worden genomen. Daarnaast stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de beloning van de raad van commissarissen vast, welke onafhankelijk is van de resultaten van de onderneming. Vanwege het toezicht op de netbeheerder Westland Infra Netbeheer B.V. geldt ook voor de raad van commissarissen dat de WNT van toepassing is en wordt gevolgd.

Directie

De directie is belast met -en verantwoordelijk voor- het bestuur van de onderneming en legt verantwoording af aan de raad van commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De directie stelt de visie en de daaruit voortvloeiende missie, strategie en doelstellingen vast. Op grond van de statuten en het reglement van de raad van commissarissen zijn bepaalde directiebesluiten aan de goedkeuring van de raad van commissarissen en/of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders onderhevig.

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders stelt het aantal directieleden van N.V. Juva vast. De leden van de directie van N.V. Juva zijn benoemd door de raad van commissarissen. De raad van commissarissen geeft van een voorgenomen benoeming kennis aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Leden van de directie N.V. Juva kunnen door de raad van commissarissen worden geschorst of ontslagen. De raad van commissarissen ontslaat een directeur niet eerder dan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het voorgenomen ontslag is gehoord. De statutaire directie van N.V. Juva bestaat uit één lid, te weten de heer Frank (F.P.) Binnekamp. De directie is bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de directie zijn vastgelegd in de statuten van N.V. Juva. De statutaire directie van N.V. Juva benoemt de statutaire directies van Westland Infra Netbeheer B.V., Anexo B.V. en Capturam B.V.

Bij de vervulling van haar taken richt de directie zich naar de belangen van de vennootschap zelf en haar stakeholders. Directieleden mogen geen directe of indirecte binding hebben met een producent en/of een leverancier en/of een handelaar van elektriciteit en/of gas. In geval van een (potentieel) (in)direct persoonlijk belang van een directielid dat tegenstrijdig is met het belang van de vennootschap wordt de vennootschap vertegenwoordigd door een door de raad van commissarissen aangewezen commissaris.

Raad van commissarissen

De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. De raad van commissarissen staat de directie met raad terzijde en treedt op als werkgever van de directie van N.V. Juva. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. De directie verschaft de raad van commissarissen tijdig alle informatie die noodzakelijk is voor een goede taakuitoefening. De verantwoordelijkheden, taak en werkwijze van de raad van commissarissen zijn vastgelegd in de statuten van de vennootschap en in het reglement van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen heeft uit haar gelederen een audit- en remuneratiecommissie gevormd die specifieke onderwerpen voorbereiden ter bespreking in de raad.

De raad van commissarissen evalueert zijn functioneren. De verantwoordelijkheid voor de juiste uitvoering van zijn taken berust bij de raad van commissarissen als geheel. De leden van de raad van commissarissen kunnen ten opzichte van de directie onafhankelijk standpunten innemen. Commissarissen vervullen hun taak zonder mandaat van degenen door wie zij zijn voorgedragen en onafhankelijk van de bij de onderneming betrokken deelbelangen.

De leden van de raad van commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, op voordracht van de raad van commissarissen, met inachtneming van de profielschets en na overleg met de ondernemingsraad. Iedere gemeenteaandeelhouder kan één persoon aan de raad van commissarissen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. De ondernemingsraad heeft een versterkt recht van voordracht voor een derde van het aantal commissarissen. De raad van commissarissen bestaat uit ten minste vijf natuurlijke personen. De raad van commissarissen heeft een profielschets voor zijn omvang en samenstelling vastgesteld, rekening houdend met de aard en de activiteiten van de onderneming en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. De raad van commissarissen streeft naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot leeftijd en geslacht. Met ingang van 1 juli 2018 bestaat de raad van commissarissen reeds uit twee vrouwen en drie mannen waarmee wordt voldaan aan het 30%-procent-criterium. De statutaire directie van de holding bestaat uit één persoon. Hierdoor is een evenwichtige man/vrouw verdeling in de statutaire directie niet mogelijk. Bij toekomstige nominaties en benoemingen van leden van de directie en de raad van commissarissen zal rekening gehouden worden met de eisen die gesteld worden aan een evenwichtige man-/vrouwverdeling.

Commissarissen kunnen voor maximaal twee termijnen van vier jaar worden benoemd, met dien verstande dat de benoemingstermijn afloopt op de dag van de eerstvolgende Algemene Vergadering van Aandeelhouders te houden in het vierde jaar na het jaar van de benoeming. Bij herbenoeming wordt rekening gehouden met de wijze waarop de commissaris zijn taak heeft vervuld in de voorbije periode en wordt na zorgvuldige overweging herbenoemd. Het rooster van aftreden van de raad van commissarissen is zodanig dat voorkomen wordt dat veel commissarissen tegelijk aftreden.

Conform het reglement, heeft de raad van commissarissen twee commissies samengesteld: een auditcommissie en een remuneratiecommissie. De auditcommissie heeft als expliciet taakgebied het monitoren van het financiële verslagleggingsproces om de integriteit en de kwaliteit te waarborgen. De werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, toezicht op de naleving van wet- en regelgeving en de toepassing van gedragscodes zijn daarbij belangrijke aandachtsgebieden. Jaarlijks vindt direct overleg plaats tussen de externe accountant en de auditcommissie over de bevindingen in de managementletter en de start van het accountantsonderzoek in het kader van de jaarrekening en het jaarverslag. De remuneratiecommissie stelt de selectiecriteria en de benoemingsprocedures van directie- en RvC-leden op. De commissie zorgt voor een jaarlijkse evaluatie van het functioneren van de RvC en houdt functioneringsgesprekken met de directie en stelt de resultaatsgebieden vast. De remuneratiecommissie stelt het beloningsbeleid van de directie op ten aanzien van de hoogte van de beloning en de beloningscomponenten en houdt hierbij rekening met het maximum bezoldiging conform de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT).

Externe accountant

BDO is de externe accountant en is voor de jaarlijkse terugkerende controle benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Doordat Westland Infra Netbeheer B.V. is aangemerkt als organisatie van openbaar belang kwalificeren alleen accountantskantoren met een OOB-vergunning waarbij ook een roulatieplicht geldt. De externe accountant rapporteert met betrekking tot het door hem gedane onderzoek aan de directie en de raad van commissarissen en geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening. De externe accountant is aanwezig bij de vergadering van de raad van commissarissen waarin de concept jaarrekening wordt besproken en het door de externe accountant opgestelde verslag over de controle op de jaarrekening. De externe accountant woont tevens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij waarin het jaarverslag wordt besproken en de jaarrekening wordt vastgesteld.

Toezicht op het netwerkbedrijf

Westland Infra Netbeheer B.V. is verantwoordelijk voor de aanleg en het onderhoud en beheer van de elektriciteits- en gasdistributienetwerken in de regio's Westland, Midden-Delfland en een deel van de Botlek en verzorgt middels deze energienetwerken het transport van elektriciteit en/of gas. Westland Infra Netbeheer B.V. voert activiteiten uit in een vitale sector en is zodoende door de overheid aangemerkt als organisatie van openbaar belang (OOB). Als gevolg hiervan stelt Westland Infra Netbeheer B.V. een eigen jaarrekening en jaarverslag op. Namens de overheid is de Autoriteit Consument & Markt (ACM) belast met de uitvoering van en toezicht op de naleving van de Elektriciteits- en Gaswet. De Autoriteit Consument & Markt stelt de maximum transport- en aansluittarieven van alle netbeheerders vast en houdt ook toezicht op de nevenactiviteiten van de netbeheerder en of deze compliant zijn met de wetgeving. Daarom vallen ook N.V. Juva, Anexo B.V. en Capturam B.V. onder de reikwijdte van het toezicht door ACM.

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt als rijksinspectiedienst toezicht op het gastransport, met name gericht op de veiligheid.

Agentschap Telecom controleert de naleving van graafmeldingen en andere voorschriften rondom graafwerkzaamheden. De basis hiervoor is de Wet Informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (WIBON) en sinds kort houdt het Agentschap Telecom ook toezicht op de cybersecurity richtlijnen van de netbeheerder.

Verispect houdt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat toezicht op elektriciteits- en gasmeters in het kader van de Metrologiewet.

De Autoriteit Persoonsgegevens is verantwoordelijk voor het toezicht op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Compliance

Jaarlijks besteden we aandacht aan het compliance proces. We zijn op de hoogte van zowel bestaande als nieuwe wet- en regelgeving. We weten waaraan we moeten voldoen en volgen ontwikkelingen en mogelijke wijzigingen op de voet.

Energiewet

Bij het hoofdstuk Ontwikkelingen & trends stonden we er al bij stil, de nieuwe energiewet liet ook in 2023 nog steeds op zich wachten. Deze nieuwe wet vervangt en moderniseert de huidige Gaswet en Elektriciteitswet 1998. De wet bepaalt de regels voor veranderingen in de elektriciteits- en gasmarkt en het energiesysteem. De behoefte aan een moderne wet is groot. De verwachting is dat de nieuwe wet meer mogelijkheden biedt om de transitie naar een nieuw energiesysteem te maken. Bijvoorbeeld op het gebied van clustervorming en nieuwe contractvormen. Kortom, de nieuwe wet ligt aan de basis van de vervolgfase van de energietransitie. Hoewel het wetsvoorstel niet controversieel verklaard is, is het de vraag of de nieuwe wet er in 2024 komt.

Warmtewet

Ook de invoering van de Wet collectieve warmtevoorziening, ook wel Warmtewet 2, is uitgesteld. Demissionair minister Jetten van Klimaat en Energie had de Tweede Kamer al in 2022 gemeld dat de invoering pas op 1 juli 2024 plaatsvindt. Later gaf de minister aan dat ook deze datum niet haalbaar is. In november 2023 heeft demissionair minister Jetten de wet naar de Raad van State gestuurd voor advies. Het gevolg van de vertraging in dit traject is dat een groot aantal projecten voor nieuwe aansluitingen van huishoudens op een warmtenet stil liggen. Bedrijven wachten op duidelijkheid voor zij grote investeringen doen.

Methodebesluit

In 2022 werd het nieuwe Methodebesluit van kracht. Netbeheerders tekenden daartegen beroep aan, zij vonden het methodebesluit te beperkend ten aanzien van de tariefruimte die gegund werd aan de netbeheerders. In juli 2023 is het Methodebesluit verworpen door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). De belangrijkste redenen daarvoor was de berekening van de hoogte van de WACC (weighted average costs of capital) en de inschatting van de kostenontwikkeling voor de netwerksector. ACM heeft vervolgens het Methodebesluit aangepast, waarna het in december 2023 alsnog is vastgesteld.

Congestie management

In september 2022 zag Westland Infra zich genooddaakt om een vooraankondiging van structurele congestie te doen. Vanaf dat moment konden er geen nieuwe aansluitingen voor teruglevering gerealiseerd worden. Het congestieonderzoek wordt in overleg met TenneT zo spoedig mogelijk afgerond.

Risicomanagement

Wij willen al onze klanten te allen tijde toegang bieden tot energie zonder dat onverwachte verstoringen zorgen voor discontinuïteit van de organisatie, de dienstverlening in gevaar brengt of dat we onbedoeld bijdragen aan misstanden in de wereld. Onze risicobeheersing voorkomt onnodige economische en ecologische schade en borgt het welzijn van medewerkers, derden en onze leefomgeving. Veranderingen, zoals bijvoorbeeld de energietransitie, veranderen het risicoprofiel van onze activiteiten en hier willen we op voorbereid zijn om de impact te kunnen dragen.

N.V. Juva is een netwerkbedrijf waarvan een groot deel van de activiteiten gereguleerd is. De aandeelhouders zijn de gemeenten Westland en Midden-Delfland. De beschikking over energie is cruciaal voor onze klanten. Deze factoren tezamen zorgen voor een lage risicobereidheid. Bij de beoordeling en weging van onze risico's hanteren wij de volgende categorieën: continuïteit organisatie, compliance (inclusief fraude), privacy en security, goed werkgeverschap, veiligheid, MVO en commercieel.

	AVERS	MIJDEND	NEUTRAAL	NEMEND	ZOEKEND
Continuïteit organisatie					
Compliance					
Privacy en security					
Goed werkgeverschap					
Veiligheid					
MVO					
Commercieel					

Risicobeleid

We hebben een reputatie hoog te houden, waarbij onze stakeholders, en zeker onze klanten, het vertrouwen hebben dat onze organisatie betrouwbaar is, maatschappelijk verantwoord opereert en een hoogwaardige dienstverlening levert. Vanuit een strategische visie brengen we risico's op termijn in kaart en koppelen beheersmaatregelen aan nieuw te vormen beleid.

Het risicobeleid is opgedeeld in drie deelgebieden. Strategische risico's zijn overwegend gericht op de lange termijn en kennen een zichtperiode van drie jaar en langer. Tactische risico's zien toe op een periode tot drie jaar. Operationele risico's betreffen het hier en nu bij de uitvoering van de activiteiten.

Factoren die op termijn een risico vormen voor het voortbestaan van de organisatie, de dienstverlening of een ernstige verstoring van maatschappelijke normen en waarden, vallen onder de strategische risico's. Voor strategische risico's is de risicobereidheid hoger door de langere zichtperiode en meer onzekerheden op termijn. Veelal is direct ingrijpen niet noodzakelijk, maar is het zeker noodzakelijk om de trend te volgen en voorbereid te zijn op handelen bij dreigende escalatie. Jaarlijks worden de strategische risico's geëvalueerd. Tactische risico's zijn het gevolg van actuele

ontwikkelingen en vragen om interventies in processen en werkwijzen om strategische doelen haalbaar te houden of om problemen in de bedrijfsvoering te voorkomen. Periodieke evaluatie en bijsturing geschiedt eenmaal per kwartaal. De overige risico's, anders dan de strategische en tactische risico's, vallen in de groep operationele risico's. Het zijn de risico's waar we iedere dag mee te maken hebben of die op korte termijn gaan spelen. Te behandelen in de weekstarts of werkoverleggen.

In dit jaarverslag zijn alleen de strategische risico's opgenomen met daarbij de ingeschatte impact de trend en de getroffen beheersmaatregelen.

Risicobeoordelingsmatrix

Nr.	Omschrijving	Deelaspecten	Trend	Mitigerende maatregelen
1	Gebiedsaanpak bij oplossen congestie in Nederland, landelijke regie	Lokale aansluitingen gaan in de wachtrij Nevenactiviteiten	↑	Tijdig investeren in uitwisselcapaciteit met landelijk hoogspanningsnet. Aangesloten blijven via NBNL en Transitieteam op ontwikkelingen. Autonomie organisatie behouden voorkomt dat regionale prioriteiten ondergeschikt worden aan landelijke keuzes. 6 doelen opgenomen in het strategisch plan 2030 die bijdragen aan het beperken of voorkomen van lokale congestie door vergroten capaciteit, beter benutten ruimte belastingprofielen en ontwikkelen alternatieve energiedragers.
2	Krapte op de arbeidsmarkt	Technisch personeel Werkdruk Temporisering	↔	Hoge tevredenheid behouden medewerkers (Net promotor score) door: een goede werksfeer te creëren waarbij je als medewerker gezien wordt door directie en management, een prettige werkomgeving te bieden, onderlinge samenwerking te stimuleren, ruimte aan medewerkers bieden om initiatief te kunnen nemen, autonomie in het werk, ruime opleidingsmogelijkheden voor zelfontplooiing. Het benutten van het netwerk en contacten van medewerkers (Referral recruitment). Zelf opleiden tot startkwalificatie van monteurs, gebruik maken van de eigen trainingsfaciliteiten voor gas- en elektriciteitsnetwerken. Zingeving in het werk bieden: persoonlijk willen groeien en impact maken door bij te dragen aan de energietransitie. Aansluiten bij sector-brede en landelijke opleidings- en wervingscampagnes zoals Mensen maken de transitie en het Aanvalsplan Techniek. Samenwerking met netbeheerders om disciplines, zoals water en telecom, te combineren om zodoende schaarse aannemerscapaciteit effectief in te zetten.

3	Continuïteit ICT	Cyber security Netten WIN onderdeel van kritieke infrastructuur Privacy	↔	<p>Samenwerking binnen Netbeheer Nederland en aansluiting bij ENCS (acties en kennisdeling), maatregelen WBNI geïmplementeerd, awareness trainingen (opleiden, trainen en oefenen op het gebied van herkennen en handelen bij security issues), move to the cloud (aansluiten op externe security maatregelenniveaus), redundantie in de systemen met fysiek gescheiden hardware-locaties, het versterken van de governance (managementsysteem): duidelijke kaders binnen het gehele bedrijf (volgens ISO 27001). Samenwerking met een Security Operations Center, incident response retainer- contract afsluiten en (sectorale) crisisoefeningen.</p> <p>Toezicht en controle intern geborgd met aanstelling functionaris gegevensbescherming en een privacy officer die auditeert en rapporteert, actieve bewaking op termijn bewaartermijnen. control framework ingericht. Bewerkerovereenkomsten met dienstverleners.</p>
4	Wet- en regelgeving	Opgelegde beperkingen	↓	<p>Optimaal benutten van de mogelijkheden in het hier en nu: samenwerkingsverbanden met alle stakeholders in de energieketen. Ontwikkelen van een gedragen energieplan voor de regio, laten zien wat werkt en daarvanuit de lobby voeren. Aandeelhouders meenemen in de invulling van de energietransitie en hun invloed op bestuurlijke ontwikkelingen benutten. Compliant en transparant zijn en vroegtijdig ACM en EZK betrekken bij eventuele experimenten. Buiten Juva organiseren, één standpunt vanuit NBNL en hier een sterke bijdrage aan leveren.</p>
5	Kans op congestie	Onverwacht sterke groei afname en/of productie	↑	<p>Met de belangrijkste stakeholders een energieplan maken voor de regio hoe te komen tot 2030 zonder congestie. Capaciteits- en volumemodel inclusief zogenaamde 'trigger events' (op tijd in actie), uitbreiding capaciteit naar landelijk hoogspanningsnet, modulaire netopbouw om snel te kunnen handelen. Ontwikkelen van nieuwe contractvormen (non firm aansluit- en transport overeenkomst en capaciteit-beperkend-contract) en toepassen van congestiemanagement. Aansluiten bij Landelijk Actieplan Netcongestie.</p>

6	Blijvende hoge gasprijs	Versterkte positie WKK Vertraging verduurzaming Meetverlies gas Afname glasareaal Inkomsten elektriciteit	↓	Gasprijzen gedaald tot niveaus die eerder zijn opgetreden in de markt, business as usual.
7	Materiaalschaarste	Uitloop projecten Schadeclaims Boets	↓	De behoefte aan acute maatregelen is afgenomen door een verbetering in de markt. Deze periode gebruiken om voorbereid te zijn op een nieuwe periode van schaarste en de eerdere mitigerende maatregelen borgen: Standardiseren componenten en aansluiten op productieproces industrie. Modulaire netontwerpen, verhogen voorraadniveaus, noodstations op voorraad nemen, (individueel en branche brede samenwerking.) alternatieve componenten, hergebruik bestaande assets. Voorspelbaarheid vergroten: rolling-forecast voor strategische componenten. In aanbestedingen kiezen voor meerjarige samenwerking en zekerheid in toelevering essentiële onderdelen in gunningscriteria en contractvorming.

N.V. Juva

Effect	Kans				
	Mogelijk	Waarschijnlijk	Geregeld	Jaarlijks	Maandelijks
Catastrofaal	H	ZH	O	O	O
Zeer ernstig	⁶ M	H	ZH	O	O
Ernstig	M	⁴ M	³ ⁵ H	ZH	O
Behoorlijk	L	M	¹ M	² ⁷ H	ZH
Matig	V	L	M	M	H

■ Verwaarloosbaar ■ Laag ■ Middel ■ Hoog ■ Zeer Hoog ■ Ontoelaatbaar

¹ Gebiedsaankpak bij oplossen congestie in Nederland, landelijke regie ³ Continuïteit ICT ⁵ Kans op congestie ⁷ Materiaalschaarste
² Krapte op de arbeidsmarkt ⁴ Wet- en regelgeving ⁶ Blijvende hoge gasprijs

Energietransitie

De energietransitie is op stoom gekomen. Landelijk is de situatie over het volgelopen elektriciteitsnetwerk periodiek in het nieuws. Wij zien de energietransitie niet als een risico, maar vooral als een kans om impact te maken bij de overgang naar een duurzaam energiesysteem. Desalniettemin raakt de impact van de energietransitie aan bijna alle strategische risico's. Op korte en middellange termijn verloopt de energietransitie voornamelijk via elektrificatie en door de volle netwerken via de route van schaarste. Slimme oplossingen zijn nodig voor het stijgend elektrisch vervoer, lokale productie door zonne-energie en elektrische warmtepompen. Inmiddels participeren wij in een aantal van dit soort initiatieven. Congestie op de door ons beheerde elektriciteitsnetwerken is beperkt, alleen op een deel van het net loopt een congestieonderzoek voor teruglevering van elektriciteit aan het landelijke hoogspanningsnet. De oorzaak ligt voornamelijk in de deelname van een beperkte klantengroep aan landelijke balanceringsdiensten die enkele kwartieren per jaar optreden. Zonder deze deelname, feitelijk voor de normale bedrijfsvoering van klanten, zou geen congestie optreden.

Ons strategisch plan 2030 kent naast het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk ook andere oplossingen. Het verder ontwikkelen van het regionale warmtenetwerk en de toepassing van andere gassoorten dan aardgas zorgen voor een dalende behoefte aan verdere elektrificatie. Ook het beter benutten van de ruimte op de elektriciteitsnetwerken, die door de dag heen fluctueert, met slimme technologie, verlaagt de behoefte aan meer netwerk. Deze oplossingen bieden we ook buiten onze eigen netwerken waardoor we ook buiten onze regio impact maken bij de energietransitie.

We kennen ook tijdelijke effecten. Minder assimilatiebelasting en/of energiezuinigere oplossingen zorgen voor een dalend energieverbruik. Bij verdere voortgang van de energietransitie zullen warmtepompen en elektrisch vervoer deze daling ruimschoots compenseren.

De krapte op de arbeidsmarkt en materiaaltekort, maar ook de beperkende wet- en regelgeving die nog gebaseerd is op het geliberaliseerde centrale fossiele energiesysteem, zien we als grootste risico's voor de uitvoerbaarheid van de energietransitie.

Fraudebeleid

N.V. Juva draagt als netwerkgroep bij aan een leefbare samenleving. Maatschappelijk verantwoord ondernemen zien wij als een integraal onderdeel van onze identiteit. Naast het strikt naleven van wet- en regelgeving willen wij ook voldoen aan het naleven van de geest van de wet. Juist als het gaat om onderwerpen zoals fraude, corruptie en overige illegale activiteiten. Een veilige en betrouwbare werkomgeving waarbij integer werkgever- en werknemerschap centraal staat, vormt één van onze kernwaarden. We zijn ons bewust van het risico op fraude, zowel binnen als buiten de organisatie, bij het uitvoeren van haar activiteiten.

Fraude – opzettelijke misleiding om onrechtmatig voordeel te verkrijgen – betreft een breed maatschappelijk probleem dat de integriteit van onze bedrijfsvoering ernstig kan verstoren. Juva tolereert geen fraude, corruptie, dan wel andere illegale activiteiten en spant zich in om dergelijk onacceptabel gedrag zoveel mogelijk te voorkomen. Hiervoor is het noodzakelijk dat onze medewerkers de normen en waarden van Juva blijvend onderschrijven en zij weten hoe wij ons als netwerkgroep willen en behoren te gedragen. De gedragscode voor bestrijding van fraude, corruptie en overig onacceptabel gedrag ondersteunt het voorkomen en ontdekken van misstanden alsmede het vermijden en beperken van financiële en reputatieschade. De gedragscode is ter ondertekening voorgelegd aan alle medewerkers en ook bij indiensttreding van nieuwe medewerkers. Verdere periodieke aandacht voor de punten in de gedragscode zien wij als een mogelijk verbeterpunt. Medewerkers hebben de mogelijkheid om misstanden anoniem te melden bij de vertrouwenspersoon of bij een medewerker van HR die in het kader van de 'klokkenluidersregeling' is aangesteld als meldpunt c.q. adviseur bij misstanden.

Naast interne risico's op fraude zien we, zeker bij het transport van energie, een extern risico op fraude in de vorm van energiediefstal. Binnen Juva hebben we extra data-validatie-regels die met name nul-verbruik op de meetinrichtingen verder onderzoeken. Vaak zijn er plausibele redenen en de klant wordt gevraagd dit te bevestigen. Externe risico's zijn ook aanwezig bij met name externe leveranciers en het inkoopproces. Juva kent geen activiteiten buiten Nederland. Om structureel te toetsen of het anti-fraudebeleid en de getroffen maatregelen om fraude -zowel intern als extern- te voorkomen afdoende zijn, hebben we een risicomatrix opgesteld in 2022 en een analyse uitgevoerd. In oktober 2023 hebben we de matrix geëvalueerd en geactualiseerd. De risicomatrix kent vier hoofdthema's: financiën/facturatie/ bestellingen/toegang tot systemen, ontvreemding, energiediefstal en misbruik wagenpark. Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwickelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, gedwongen besluitvormingsstappen in IT-systemen, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen eraan bij dat doorbreking van de beheersingsmaatregelen wordt voorkomen of juist wordt gesignaleerd.

De directie is van mening dat, met de getroffen beheersingsmaatregelen, analyses en verdere acties, de risico's, met betrekking tot fraude, corruptie dan wel andere illegale activiteiten, inzichtelijk zijn en op een adequate wijze worden gemitigeerd.

Duurzaamheid

Introductie meervoudige waardecreatie

Werken aan een leefbare en duurzame samenleving betekent dat meervoudige waardecreatie een belangrijk onderdeel is van de bedrijfsvoering. Het economische doel en het duurzaamheidsdoel behoren geïntegreerd te worden en zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Omdat transparantie ten aanzien van duurzaamheid geen vrijblijvende keuze meer is, maar een license to operate, werken wij bij Juva aan een geïntegreerde aanpak op deze 2 doelen.

Dit dwingt ons na te denken over hoe we de waarden die we nastreven ook echt omzetten in daden en deels gekwantificeerde resultaten. Daarom zijn er stappen gezet om onze footprint en onze impact op mens en omgeving in kaart te brengen. Waar willen we impact op maken? Hoe brengen we onze footprint terug? Hoe vullen we eerlijk en sociaal werkgeverschap en goed bestuur in?

Daarvoor hebben we in de eerdere jaren gekeken naar de thema's waar we impact op willen maken met het waardecreatiemodel. En welke materiele thema's wij belangrijk vinden. De volgende stap is om deze thema's opnieuw te toetsen bij onze stakeholders.

Inmiddels hebben we deels onze CO₂-footprint in kaart gebracht. Daarover wordt in dit hoofdstuk gerapporteerd. We hebben deze footprint inmiddels drie jaar op rij in kaart en verklaren hierbij de opvallende verschillen.

Verplichting CSRD

Met ingang van boekjaar 2025 is ook Juva* verplicht te rapporteren volgens de eisen van CSRD. Voor het jaarlijkse bestuursverslag moet dan een limited assurance worden afgegeven voor de eerstvolgende drie boekjaren volgens deze richtlijn. Dit betekent dat er naast de financiële verantwoording ook verantwoording moet worden afgelegd over de impact die we als bedrijf maken op maatschappelijke, milieu en sociale aspecten. Ook wel meervoudige waardecreatie genoemd.

Beleid en implementatie

Op basis van de thema's waar we impact op willen maken, de nulmeting en de verplichting die er door de CSRD op ons afkomt, gaan we vanaf 2024 ook sturen op het omlaag brengen van onze CO₂-footprint en het verhogen van de positieve impact op onze omgeving.

Voor de implementatie hebben we draagvlak in de organisatie nodig. Daarvoor is een kernteam ingericht en hebben we impactmakers in de organisatie geworven. Dit team vertegenwoordigt alle disciplines van de organisatie en speelt een grote rol om onze doelen te formuleren en vervolgens te bereiken. De impactmakers krijgen een belangrijke rol om de processen, waar duurzaamheidsaspecten in voorkomen, in kaart te brengen en te bepalen waar in het proces duurzame keuzes kunnen worden gemaakt en ook waar niet.

Aanpak CSRD implementatie

In 2022 zijn we gestart met dataverzameling om onze CO₂-equivalent te bepalen. Op dit moment hebben we een nulmeting op de beschikbare data. We volgen hier de ESRS structuur en starten bij de E1 (impact op klimaat) en S1 (impact op eigen werknemers). De overige gebieden worden 1 voor 1 aangepakt en uitgewerkt.

Onze CO₂-uitstoot gaan we de komende jaren omlaag brengen in lijn met het klimaatakkoord van Parijs. In samenspraak met onze stakeholders bepalen we, volgens een dubbele materialiteitsanalyse, welke impactgebieden materieel zijn.

Het in kaart brengen van de leveringsketen

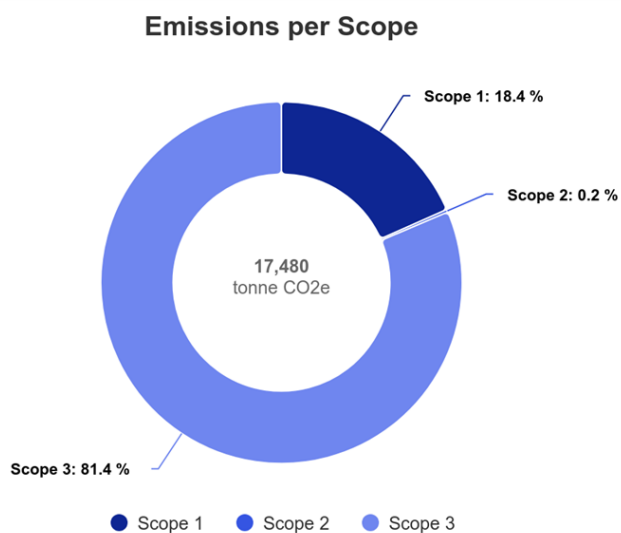
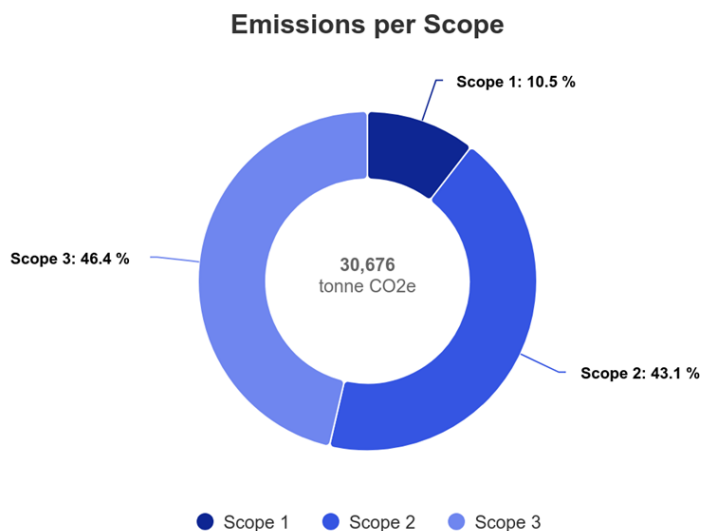
Een belangrijke pijler van onze duurzaamheidsambitie is het bereiken van een Maatschappelijk Verantwoorde Inkoop van materialen en diensten. Daarvoor is het nodig om naar de hele leveringsketen (supply chain) te kijken. Daar zijn in 2023 de eerste stappen in gezet met de volgende doelstellingen:

- Inventarisatie van circulaire componenten in onze Supply Chain gaat de basis zijn in een programma om de toepassing van natuurlijke grondstoffen te beperken;
- Met bio-based inkopen gaan we de in te kopen materialen toetsen aan de CO₂-footprint. Vanuit de grondstoffenpaspoorten van de top tien aan belangrijkste productgroepen wordt de CO₂-beprijzing een integraal onderdeel van gunningscriteria. In het eerste jaar wordt voornamelijk gewerkt aan kennisvergarig;
- In een veranderende markt van de energietransitie komen nieuwe producten en diensten tot ontwikkeling. Met innovatieve inkoop gericht op samenwerking met strategische leveranciers en branchepartners kunnen naast efficiënte ook milieuvriendelijke producten ontwikkeld worden;
- Binnen de kaders van de Europese aanbestedingswetgeving gaan we waar mogelijk MKB-vriendelijk inkopen door lokale aanbieders als element op te nemen in de afwegingskaders;
- Bij netontwerp of klantvraag wordt rekening gehouden met beschikbaarheid en zoveel mogelijk gestandaardiseerde oplossingen.

Klimaat & milieu; CO₂-uitstoot

Onze klimaat footprint is voor 2023 berekend. Ten opzichte van 2021 en 2022 is de nauwkeurigheid van de berekening sterk verbeterd. We zijn van 80 naar 10.000 datapunten gegaan voor de berekening van onze CO₂-emissies.

Totaal overzicht location en market based

Location based is gebaseerd op de energiemix van Nederland. Market based is gebaseerd op onze werkelijke ingekochte energie.

Scope 1: directe emissies

De onderdelen in scope 1 zijn de directe emissies van de bronnen die we als bedrijf in eigendom en in beheer hebben. Dit betreft aardgas, brandstof, koelmiddelen en brandstofverbruik voor het wagenpark.

Hieronder vallen:

- Gasverbruik kantoorpand
- Brandstof leaseauto's en auto's in beheer voor de bedrijfsvoering (niet elektrisch)
- Methaanverlies stations, meters en aansluitleiding
- Koudemiddelen voor de installaties
- Bijvullen van lekkages van SF6 voor eigen apparatuur

	2021	2022		2023	
	GHG-emissions (tonne CO2e)	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%)N/ N-1	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%) N/ N-1
Totaal scope 1	2.740	2.702	99%	3.214	118%
1.1 Stationary combustion	163	133	82%	128	96%
1.2 Mobile combustion	374	369	99%	383	104%
1.4 Fugitive emissions	2.204	2.200	100%	2.703	129%

1 Tabel met resultaten scope 1

Categorie	Relevantie JUVA	Toelichting	Data en aannames
Scope 1			
1.1 Stationary combustion	Opgenomen	Hoeveelheid brandstofverbruik in gebouwen en faciliteiten van de organisatie	Gasverbruik in kantoorpand
1.2 Mobile combustion	Opgenomen	Leasewagens, Mobiele kranen, Vrachtauto's, Heftrucks, misschien mobiele aggregaten	Op basis van tankkaarten van de leasemaatschappij
1.3 Procesemissions	Niet van toepassing	Hoeveelheid procesemissions binnen de organisatie tijdens de productie	n.v.t.
1.4 Fugitiveemissions	Opgenomen	Airconditioning in kantoor en productielocatie. Informatie verzamelen over type airconditioning	Methaan lekkages en SF6 bijvulling

1 Toelichting meegenomen data in berekening scope 1

Meest opvallende resultaten 2022 versus 2023 scope 1

Lichte toename van diesel- en benzinegebruik

Het wagenpark binnen Juva wordt uitgebreid met zoveel mogelijk elektrische auto's. Echter een toename van de activiteiten én toename van het aantal medewerkers leidt nog niet tot een afname van het diesel- en benzinegebruik. Echter de toename is marginaal te noemen met ongeveer 50.000 km (+3,5 % tov 2022) meer.

Hogere uitstoot door methaanlekken

De totale uitstoot in Scope 1 is hoger dan in eerdere jaren. Dit is voornamelijk toe te wijzen aan een andere manier van meten van methaan. We sporen methaanlekken in ons gasnet eerder op en dit resulteert in een stijging van 29% van de fugitive emissions (1.4).

Scope 2: indirecte emissies van aangekochte energie

Scope 2 emissies omvatten indirecte broeikasgassen van aangekochte elektriciteit, warmte of koeling dat wordt aangekocht voor eigen gebruik. Hieronder vallen:

- Netverlies
- Electriciteitsverbruik stations en kantoor

	2021	2022		2023	
	GHG-emissions (tonne CO2e)	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%)N/ N-1	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%) N/ N-1
Total scope 2 (market-based)	344	83	24%	40	49%
2.1 Use of electricity	344	83	24%	40	49%

1 Tabel met resultaten scope 2

Categorie	Relevantie JUVA	Toelichting	Data en aannames
Scope 2			
2.1 Indirect emissions from the use of electricity	Opgenomen	Ingekochte elektriciteit	Netverlies Elektriciteitsverbruik station en kantoor Elektriciteitsverbruik elektrische auto's
2.2 Indirect emissions from the use of steam	Niet van toepassing	Ingekochte stoom	n.v.t.
2.3 Indirect emissions from the use of heating	Niet van toepassing	Ingekochte warmte (stadswarmte of (rest)warmte)	n.v.t.
2.4 Indirect emissions from the use of cooling	Niet van toepassing	Ingekochte koeling	n.v.t.

1 Toelichting meegenomen data in berekening scope 2

Meest opvallende resultaten 2022 versus 2023 scope 2

Toename elektriciteitsverbruik van elektrische auto's

In twee jaar tijd is het elektriciteitsverbruik van elektrische auto's met een factor 5 gestegen. Ons wagenpark wordt voornamelijk vervangen door elektrische auto's. In 2023 hadden we 20% meer elektrische voertuigen.

Afname Netverlies Elektriciteit

Tijdens het transport van elektriciteit gaat energie verloren door het transformeren van hoogspanning naar midden- en laagspanning. Maar ook andersom en tijdens transport van elektriciteit over kabels is er sprake van verlies door opwarming van de kabels. Westland Infra is als netbeheerder verplicht het verlies te compenseren en door 'in te kopen'. Dit wordt het netverlies genoemd.

We zien een sterke daling van het netverlies tussen 2022 en 2023 (van 58.574.530 naar 40.021.401). Dit is toe te wijzen aan een andere inzet van de WKK bij onze klanten. Door de inzet van de WKK wordt er meer aan ons net teruggeleverd. Hoe meer teruglevering en activiteit op het net, hoe hoger het netverlies. En daarmee, hoe meer de WKK wordt ingezet voor het terugleveren van energie op ons net, hoe meer netverlies, tenzij de geproduceerde energie lokaal wordt verbruikt. In 2022 is de WKK anders ingezet in verband met een verstoring in de energiemarkt. In combinatie met sterke energiebesparing door alle afnemers van elektriciteit, en daardoor minder lokaal gebruik van elektriciteit, ligt het netverlies in 2022 hoger. In 2023 is de WKK-inzet weer genormaliseerd.

Scope 3: indirecte emissies in de waardeketen

Scope 3 omvat alle indirecte emissies die plaatsvinden in onze waardeketen. Zowel upstream als downstream. Upstream emissies omvatten de indirecte broeikasgassen binnen de waardeketen van ons bedrijf die verband houden met gekochte en aangekochte (materiele producten) en diensten (immateriele producten).

Downstream emissies omvatten de indirecte broeikasgasemissies binnen de waardeketen van een bedrijf, die verband houden met verkochte goederen en diensten en die worden uitgestoten nadat zij het eigendom of de zeggenschap van het bedrijf hebben verlaten.

Onder scope 3 zijn dit jaar meegenomen:

- Capital goods
- Afval
- Investerings (Trias Westland)

	2021	2022		2023	
	GHG-emissions (tonne CO2e)	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%)N/ N-1	GHG-emissions (tonne CO2e)	(%) N/ N-1
Total scope 3	7.359	7.665	104%	14.225	90%
3.2 Capital goods				7.342	
3.3 Fuel- and energy-related activities nor included in scope 1 or scope 2	2.458	2.766	113%	2.060	74%
3.5 waste generated in operations	7	5	74%	8	146%
3.15 Investments	0	4.893		4.815	98%

1 Tabel met resultaten scope 3

Categorie	Relevantie JUVA	Toelichting	Data en aannames
Scope 3			
3.9 Downstream transportation & distribution	Nog te bepalen	Transport die door klanten zelf geregeld en betaald wordt	n.v.t.
3.10 Processing of sold products	Nog te bepalen	Emissie uit het verder bewerken van producten/halffabricaten	n.v.t.
3.11 Use of sold products	Nog te bepalen	Emissies door het gebruik van een product in zijn hele levensfase wat in dat jaar verkocht werd	n.v.t.
3.12 End-of-life treatment of sold products	Nog te bepalen	Emissies bij het demonteren en verder verwerken van onderdelen door derde partijen	n.v.t.
3.13 Downstream Leased Assets	Nog te bepalen	Emissies uit dat jaar verhuurde units	n.v.t.
3.14 Franchises	Niet van toepassing	Emissies van franchises	n.v.t.
3.15 Investments	Opgenomen	Investerings in aandelen (equity) Schuldinvesteringen met bekend gebruik van opbrengsten Projectfinanciering	Trias Westland verbruiken (gas en elektriciteit zijn opgenomen)

1 Toelichting meegenomen data in scope 3

Meest opvallende resultaten 2022 versus 2023 scope 3

Minder meetverlies gas

In 2023 is het meetverlies gas sterk gereduceerd. Inkoop van netverlies bestaat uit een combinatie van administratieve verliezen, meetverlies en fysiek netverlies. In 2022 is binnen Juva, mede vanwege de hoge gasprijzen, een crisisteam Netverlies Gas opgericht. De focus op netverlies heeft onder andere geresulteerd in een aantal administratieve verliezen die zijn ontdekt en gecorrigeerd. Daarnaast zorgt een daling in het jaarlijkse gasvolume ook tot een lager netverlies. Dit is terug te zien in 3.3 (fuel and energyrelated activities not included in scope 1 or scope 2) waarin ons meetverlies gas is opgenomen.

Toename gasverbruik bij investeringen

Binnen onze investeringen (Trias Westland) is het gasverbruik gedaald en het elektriciteitsverbruik sterk toegenomen. De bron is in 2022 een deel van het jaar buiten bedrijf geweest. In 2023 is de bron het hele jaar actief geweest en is er een tweede bron in gebruik genomen.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA		
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa	282.794	280.439
2. Financiële vaste activa	22.690	21.201
	305.484	301.640
Vlottende activa		
3. Voorraden	10.102	6.667
4. Onderhanden projecten	1.491	853
5. Vorderingen	29.885	24.470
6. Liquide middelen	2.220	2.957
	43.698	34.947
Totaal activa	349.182	336.587
PASSIVA		
7. Groepsvermogen	143.028	137.604
8. Voorzieningen	311	407
9. Langlopende schulden en overlopende passiva	180.008	175.185
10. Kortlopende schulden	25.835	23.391
Totaal passiva	349.182	336.587

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Netto-omzet	136.794	98.155
Geactiveerde productie	5.546	5.770
11. Som der bedrijfsopbrengsten	142.340	103.925
11. Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	59.851	21.883
12. Personeelskosten	23.664	22.166
13. Afschrijvingen materiële vaste activa	27.945	27.573
14. Overige bedrijfskosten	12.103	10.788
Som der bedrijfslasten	123.563	82.410
Bedrijfsresultaat	18.777	21.515
15. Rentelasten minus -baten	(1.324)	(521)
Resultaat voor belastingen	17.453	20.994
16. Vennootschapsbelasting	(5.326)	(6.202)
Resultaat na belastingen	12.127	14.792
17. Aandeel in resultaat van deelnemingen	1.297	1.082
Groepsresultaat	13.424	15.874

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Operationele kasstroom		
7. Netto-resultaat	13.424	15.874
Aanpassingen voor :		
1. Afschrijvingen (im)materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen	27.945	27.573
11. Realisatie/ amortisatie eenmalige aansluitbijdrage	(5.250)	(5.189)
2. Mutatie in latentie belastingvordering	1.337	1.223
8. Mutatie voorzieningen	(96)	37
	37.360	39.518
Mutatie werkkapitaal	(7.044)	(4.339)
Kasstroom uit operationele activiteiten	30.316	35.179
Investeringskasstroom		
1. Investerings (im)materiële vaste activa (netto)	(30.300)	(28.585)
Ontvangen bijdragen in aanleg netten en aansluitingen	5.543	5.065
2. Investerings in financiële vaste activa (netto)	(2.826)	(4.234)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(27.583)	(27.754)
Financieringskasstroom		
9. Verrekende overheidssubsidie	530	354
7. Dividenduitkering	(8.000)	(13.000)
9. Aflossing leningen	(47.000)	-
9. Nieuwe leningen	51.000	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(3.470)	(12.646)
Netto kasstroom	(737)	(5.221)
6. Liquide middelen begin boekjaar	2.957	8.178
6. Liquide middelen einde boekjaar	2.220	2.957

Toelichting algemeen

Algemeen

De activiteiten van N.V. Juva (ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 27225354), statutair gevestigd te Nieuweweg 1, Poeldijk, gemeente Westland en de activiteiten van haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit:

- Transport van elektriciteit en gas
- Aanleggen, beheren en exploiteren van een gas- en elektriciteitsnetwerk
- Leveren van producten en diensten gerelateerd aan het transport van gas en elektriciteit
- Bijdragen aan het vrijmaken van het energiesysteem van CO₂-emissie

De vennootschappelijke balans en winst-en-verliesrekening en bijbehorende toelichting zijn opgenomen op de pagina's 95 tot en met 103. De vennootschap heeft zowel de vennootschappelijke jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek. De vennootschappelijke winst-en-verliesrekening is opgesteld met gebruikmaking van de bepalingen van artikel 402 Titel 9 BW2.

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de vennootschap en haar groepsmaatschappijen per 31 december van het boekjaar. Posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. Hiermee worden mede in aanmerking genomen de financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend.

De groepsmaatschappijen betreffen de volgende vennootschappen:

Naam	Belang	Statutaire zetel
Westland Infra Netbeheer B.V.	100%	Poeldijk
Anexo B.V.	100%	Poeldijk
Capturam B.V.	100%	Poeldijk
C.I.I.W. B.V.	100%	Poeldijk

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd.

Joint ventures

Joint ventures worden gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde en niet proportioneel geconsolideerd. De toepassing van de netto-vermogenswaarde is gelijk aan die bij deelnemingen met invloed van betekenis.

Schattingen, aannames en veronderstellingen

Voor het opmaken van de jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gedaan door het management, die van invloed zijn op de verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis en ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij toelichtingen van de balans- en resultaatposten.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor valuta-omrekening

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Voor zover het koersrisico echter is gedekt, vindt waardering plaats tegen de desbetreffende termijnkoersen. De verschillen, verbandhoudend met wijzigingen van wisselkoersen, worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt. In de winst-en-verliesrekening zijn omzet, kosten en resultaten omgerekend in euro's tegen de op het moment van de transacties geldende koers.

Vergelijkende cijfers

Indien noodzakelijk voor vergelijkingsdoeleinden is de rubricering van de vergelijkende cijfers aangepast.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- Het stellig voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. De derivaten worden verwerkt volgens de kostprijs hedge-accounting, hetgeen betekent dat de derivaten tegen kostprijs worden gewaardeerd. Voor de grondslagen van de financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening wordt het met

het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De onderneming documenteert de hedgerelaties in de generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges. Door de aard van de derivaten is de kans op een ineffectieve hedge minimaal. Per ultimo 2023 waren er geen derivaten en is hierdoor geen kostprijs-hedge accounting toegepast.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Over de waarde van de in de post gebouwen en terreinen opgenomen grond wordt niet afgeschreven. Met bouwrente is bij de waardering geen rekening gehouden. De kosten die worden gemaakt voor groot onderhoud na moment van ingebruikname worden slechts geactiveerd indien aannemelijk is dat deze kosten toekomstige economische voordelen zullen genereren en deze kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De vervaardigingsprijs van activa die in eigen beheer worden vervaardigd, bestaat uit kosten van materiaal, diensten, kosten van directe manuren en passend gedeelte van toerekenbare overheadkosten.

Bijzondere waardeverminderingen kunnen voorkomen als zich wijzigingen of omstandigheden voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van aan actief niet (volledig) terugverdiend kan worden in de toekomst. Jaarlijks wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat materiële vaste activa aan bijzondere waardeverminderingen onderhevig zijn.

Financiële vaste activa

- Dit betreft:
 - Geldleningen op lange termijn die na eerste verwerking tegen reële waarde worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs
 - Niet ter beurzen genoteerde aandelen die gewaardeerd zijn tegen de verkrijgingprijs
 - Niet geconsolideerde minderheidsdeelnemingen waarop invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde
 - De latente belastingvordering die gewaardeerd is tegen de contante waarde van de verschillen tussen de commerciële en fiscale boekwaarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs dan wel de lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met verwachte verkoopkosten.

Onderhanden projecten

De ten behoeve van derden te realiseren projecten welke per balansdatum nog onderhanden zijn, zijn gewaardeerd op bestede kosten, waarbij ten aanzien van door eigen personeel bestede uren kostprijstarieven zijn gehanteerd. Winstneming vindt plaats gedurende het project op basis van de stand van zaken van het project op basis van de gemaakte kosten ten opzichte van de totale geprognosticeerde kosten, verliezen worden bij constatering direct ten laste van het resultaat gebracht. Indien het projectresultaat niet betrouwbaar kan worden geschat, worden de opbrengsten verantwoord tot het niveau van de gemaakte kosten.

De post onderhanden werk omvat de termijnen die N.V. Juva gedeclareerd heeft van haar opdrachtgevers uit hoofde van onderhanden projecten, indien en voor zover de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de verliezen, de in rekening gebrachte termijnen overschrijden.

Onder de kortlopende verplichtingen worden de bedragen verantwoord die N.V. Juva per saldo verschuldigd is aan haar opdrachtgevers bestaande uit de gemaakte kosten en gerealiseerde winsten, verminderd met de in rekening gebrachte termijnen en verantwoorde verliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindingsverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en staan voor zover niet anders vermeld geheel ter vrije beschikking van de vennootschap.

Voorzieningen

Pensioenen

De (vroeg)pensioenverplichtingen van de werknemers zijn ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De verschuldigde premiebedragen zijn rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening als pensioenlast verwerkt en de nog te betalen dan wel terug te ontvangen bijdragen zijn opgenomen onder de kortlopende schulden respectievelijk vorderingen. Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot een ondernemingspensioen- / bedrijfstakpensioenregeling per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat.

Jubileum

De voorziening jubileumuitkering betreft de actuariel berekende contante waarde van de jubileumuitkeringen. In de berekening is rekening gehouden met de achterliggende diensttijd, de verwachte toekomstige salarisstijging, de leeftijden, het verwachte verloop van de medewerkers en de specifieke inhoud van de jubileumregeling. De jubileumuitkering is evenredig aan de diensttijd toegerekend en contant gemaakt tegen 3,70% (2022: 2,58%).

Langlopende schulden en overlopende passiva

Deze bestaan uit geldleningen op lange termijn, de overlopende passiva inzake ontvangen overheidssubsidies en de vooruit ontvangen eenmalige bijdragen van derden bij investeringen. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

Geldleningen op lange termijn

De geldleningen op lange termijn worden, na eerste waardering tegen reële waarde, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva

Als overlopende passiva zijn de ontvangen overheidssubsidies verrekend met de vennootschapsbelasting.

Deze verrekende energie investeringsaftrek heeft betrekking op investeringen in het warmtenet en wordt gepassiveerd en conform de gebruiksduur van betreffende warmtenet in mindering gebracht op de vennootschapsbelastinglast. Met dit in mindering brengen op de vennootschapsbelastinglast wordt gestart bij het in productie nemen van het warmtenet.

De verwachte ingebruikname is halverwege boekjaar 2024.

Vooruit ontvangen bedragen

De vooruit ontvangen bijdragen van derden bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen worden gepassiveerd. De amortisatietermijnen zijn gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de betrokken activa.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Kortlopende schulden zijn de schulden met een looptijd van ten hoogste één jaar, tenzij anders vermeld.

Overige activa en passiva

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Leasing

De groep als lessee

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst. Bij Juva is louter sprake van operationele leases.

In geval van operationele leasing worden de leasebetalingen lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Netto-omzet

Het systeem van verantwoording van opbrengsten is gebaseerd op de in totaal in het kalenderjaar verrichte leveringen en diensten, onder aftrek van over de omzet geheven belastingen. De omvang van de omzet van de gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en wordt bepaald door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode voor zover een betrouwbare schatting van deze nog te factureren netwerkvergoeding te maken is.

Bijdragen in de aanleg en betalingen ontvangen van klanten voor de gemaakte kosten voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur worden als vooruit ontvangen opbrengsten op de balans verantwoord. De vooruit ontvangen opbrengsten worden geamortiseerd over de verwachte levensduur van de betrokken activa.

Geactiveerde productie

Dit betreft de kosten van eigen personeel in het kader van investeringsprojecten. De kosten zijn geactiveerd als materiële vaste activa. De kosten van het eigen personeel betreft salariskosten, sociale lasten, pensioenlasten, kosten van wagenpark en opleidingskosten.

Bedrijfslasten

De kosten worden berekend op basis van historische prijzen en toegerekend aan het verslagjaar waar zij betrekking op hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden van opnemen van voorzieningen. Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende en als zodanige geactiveerde kosten (voornamelijk kosten van eigen personeel en materialen) worden in mindering gebracht op de betreffende kostensoorten.

Kosten uitbesteed werk en (andere) externe kosten

Hieronder zijn begrepen de ten behoeve van de bedrijfsopbrengsten gemaakte kosten, voor zover deze kosten door derden in rekening zijn gebracht en kosten van grond- en hulpstoffen.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd.

Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd.

Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

De afschrijvingen geschieden lineair over de aanschaffingswaarde, nadat de bijdragen van derden hierop in mindering zijn gebracht. Per categorie bedrijfsmiddel worden afschrijvingstermijnen gehanteerd die zijn gebaseerd op de verwachte levensduur van de desbetreffende bedrijfsmiddelen.

In het jaar van investering vindt afschrijving plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening op basis van een halfjaartermijn.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op ontvangen leningen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting over het resultaat wordt berekend over het in de jaarrekening gepresenteerde resultaat naar geldende bepalingen en tarieven. Hierbij wordt rekening gehouden met permanente verschillen tussen het fiscale en het in deze jaarrekening gepresenteerde resultaat.

Aandeel in resultaat deelneming

Van deelnemingen waarbij de onderneming geen beslissende zeggenschap heeft, wordt het aandeel in het resultaat van de deelneming in de winst-en-verliesrekening verantwoord volgens de nettovermogenswaarde. Voor zover er niet volgens de nettovermogenswaarde wordt gewaardeerd, betreft het resultaat de in het verslagjaar ontvangen dividenden en eventuele waardeveranderingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Het kasstroomoverzicht verklaart de mutatie in de liquide middelen aan de debetzijde van de balans.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten in het netto resultaat.

Onder de operationele kasstroom zijn kasstromen opgenomen uit hoofde van ontvangen en betaalde intrest van € 841.000 (2022: € 521.000) en betaalde winstbelasting van € 5.578.000 (2022: € 1.536.000).

Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Vaste activa

De samenstelling en het verloop van de vaste activa gedurende het boekjaar blijken uit de volgende overzichten.

1. Materiële activa

(bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2023	14.511	142.132	426.005	18.245	7.378	608.271
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2023	7.684	71.025	236.325	12.898	-	327.932
Boekwaarde per 1 januari 2023	6.827	71.107	189.680	5.447	7.378	280.439
Mutaties 2023						
Investerings	15	-	-	1.663	28.622	30.300
In gebruikname	-	5.246	18.358	-	(23.604)	-
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	(40)	(6.999)	(19.031)	(1.875)	-	(27.945)
Boekwaarde per 31 december 2023	6.802	69.354	189.007	5.235	12.396	282.794
Aanschafwaarde per 31 december 2023	11.963	143.559	436.955	19.252	12.396	624.125
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2023	5.161	74.205	247.948	14.017	-	341.331
Boekwaarde per 31 december 2023	6.802	69.354	189.007	5.235	12.396	282.794

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Bedrijfsgebouwen	10-25 jaar
Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

Met ingang van 2016 wordt de veronderstelling gehanteerd dat de materiële vaste activa die meer dan 5 jaar geleden geheel zijn afgeschreven niet meer aanwezig zijn. Als gevolg van deze aanname zijn materiële vaste activa met een aanschafwaarde en cumulatieve afschrijving van € 237 miljoen (2022: € 222 miljoen) en een boekwaarde van nihil, uit de materiële vaste activa waarde geëlimineerd.

afschrijving en bijzondere waardeverminderingen

Elektriciteit

Voor elektriciteitsassets en kabels wordt een lineaire afschrijfstermijn van 25 jaar gehanteerd, dit is sneller dan de afschrijvingstermijn van 50 jaar welke andere netbeheerders veelal hanteren. De afschrijfstermijn houdt rekening met de dienstverlening aan de voornaamste klantgroep in het verzorgingsgebied; de glastuinbouw. De glastuinbouwsector is de voornaamste afnemer van diensten van Westland Infra en is zowel energieafnemer als energieopwekker. Het gebruik van het net kent hierdoor, anders dan in andere industriële gebieden, een relatief hoge piekbelasting. De glastuinbouw heeft in het verleden bovendien laten zien dat de energievraag zeer snel kan veranderen en hun energie gebruik snel aanpast op externe omstandigheden (bijvoorbeeld de snelle implementatie van WKK's in de bedrijfsvoering en de aanpassingen naar aanleiding van de energiecrisis van de afgelopen 2 jaar).

Gas

Voor gasassets en leidingen wordt een lineaire afschrijfstermijn van 25 jaar gehanteerd. De verwachte economische levensduur van gasassets en leidingen is onzeker, de belangrijkste onzekerheden zijn:

- De vermindering van het gebruik van gas de komende jaren. Grootschalige nieuwe investeringen in het gasnet worden steeds schaarser. Het verbod op gas aansluitingen bij nieuwbouw projecten draagt bij aan deze vermindering;
- Alternatief gebruik van het gasnet (bijvoorbeeld voor waterstof) wordt onderzocht

Gegeven deze onzekerheden hanteert Westland Infra ook voor gas een lineaire afschrijvingstermijn van 25 jaar. Deze termijn is in lijn met voorgaande jaren en met de verwachte uitfasering van aardgas in 2050.

Slimme Meter

Voor de slimme meter (E & G) wordt een lineaire afschrijfstermijn van 10 jaar gehanteerd. Hierbij is rekening gehouden met technologische ontwikkelingen van deze asset. Door ontwikkelingen in zowel datacommunicatie en -bescherming zal de eerste generatie meters vervangen moeten worden voor een nieuwere variant. Deze vervangingen van de eerste generatie slimme meters vindt plaats na afloop van de afschrijfstermijn van 10 jaar en leveren dan ook geen versnelde afschrijvingstermijn op.

2. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Balans 1-1-2023	mutatie	nieuw verstrekt	aflossing	dividend	resultaat	Balans 31-12-2023
Deelnemingen	11.775	-	3.155	-	(675)	1.297	15.552
Overige effecten	4	-	-	-	-	-	4
Latente belasting vordering	3.640	(1.337)	-	-	-	-	2.303
Overige vorderingen	5.782	-	548	(1.499)	-	-	4.831
	21.201	(1.337)	3.703	(1.499)	(675)	1.297	22.690

De latente belastingvordering van € 2.303.000 (2022: € 3.640.000) heeft hoofdzakelijk betrekking op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale en de bedrijfseconomische waardering van de distributienetwerken. De fiscale waarde van de distributienetwerken is hoger dan de bedrijfseconomische waarde doordat enerzijds de fiscale waarde meer recent is afgeleid uit de vervangingswaarde en anderzijds fiscaal langere afschrijvingstermijnen wordt gehanteerd. Daar tegenover staat dat fiscaal rekening wordt gehouden met een afschrijvingsbeperking tot een restwaarde van 100% van de WOZ waarde voor onroerend goed in eigen gebruik en voor verhuurd onroerend goed. Realisatie van de tijdelijke verschillen is afhankelijk van de ontwikkelingen in het fiscale resultaat en de regelgeving de komende 50 jaar. Vanwege de onzekerheid die hiermee samenhangt, is voor het verschil, dat naar verwachting binnen een afzienbare periode gerealiseerd kan worden, een latente belastingvordering gevormd. In de berekening is rekening gehouden met een afzienbare periode van 25 jaar, op basis van de gemiddelde looptijd van afschrijvingsverschillen fiscaal en commercieel, waarbij rekening wordt gehouden met afnemende zekerheid van de positieve resultaten.

In de waardering van de vordering is een netto rentepercentage van 1,59 % (2022: 1,59 %) gehanteerd om de verschillen contant te maken. Op basis van totale verschillen tussen de fiscale en commerciële waarde van € 119,7 miljoen bedraagt de totale nominale latente belastingvordering € 27,1 miljoen, waarvan € 12,7 miljoen aan nominale latente belastingvordering is gewaardeerd tegen een contante waarde van € 2,3 miljoen, rekening houdend met afnemende zekerheid naar de toekomst van de positieve resultaten.

Verwacht wordt dat van het totale bedrag van de latente belastingvordering een bedrag van circa € 773.000 binnen een jaar wordt gerealiseerd.

Onder de overige vorderingen zijn verstrekte leningen u/g opgenomen, waarvan een bedrag van € 240.000 (2022: € 497.000) binnen een jaar wordt afgelost.

De niet-geconsolideerde deelnemingen betreffen:

Naam	Belang	Statutaire Zetel
Trias Westland B.V.	45%	Honselersdijk
Energie Transitie Partners B.V.	50%	Poeldijk
WNW Beheer B.V.	50%	Poeldijk
WNW C.V.	50%	Poeldijk

Het bedrag nieuw verstrekt aan deelnemingen in 2023 van € 3.155.000 betreft inbreng van kapitaal in WNW C.V.

De overige vorderingen betreft verstrekte leningen en voorschotten aan Trias Westland en Energie Transitie Partners. De verstrekkingen in 2023 betreft de rente van het eerste halfjaar 2023 op de achtergestelde lening aan Trias Westland B.V. voor het 2e doublet en voorschotten aan Energie Transitie Partners ten behoeve van ontwikkelingskosten voor 2 warmtenetprojecten.

3. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2023 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad € 1.074.000 (2022: € 918.000).

4. Onderhanden projecten

Het saldo onderhanden projecten van € 1,5 miljoen (2022: € 0,9 miljoen) betreft het nog te factureren bedrag aan opdrachtgevers. Samen met de kortlopende schulden opgenomen positie van per saldo vooruit gefactureerde bedragen aan opdrachtgevers van € 2,9 miljoen (2022: € 3,0 miljoen) is sprake per saldo van vooruit gefactureerde bedragen aan opdrachtgevers van € 1,4 miljoen (2022: € 2,1 miljoen).

De totaal bestede kosten van deze onderhanden projecten bedragen € 8,3 miljoen (2022: € 5,5 miljoen), de gefactureerde termijnen € 12,8 miljoen (2022: € 9,2 miljoen) en het op deze projecten verantwoorde resultaat t/m 2023 € 3,1 miljoen (2022: € 1,6 miljoen), waarvan € 2,6 miljoen resultaat in 2023 is verantwoord (2022: € 1,3 miljoen).

5. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Debiteuren	15.606	13.337
Belastingen	132	-
Overige vorderingen en overlopende activa	14.147	11.133
	29.885	24.470

De belastingen te vorderen per ultimo 2023 betreft vennootschapsbelasting. Per ultimo 2022 is sprake van een schuldpositie uit hoofde van de vennootschapsbelasting, welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Onder de overlopende activa is in 2023 € 2,8 miljoen (2022: € 5,4 miljoen) opgenomen inzake reconciliatie vorderingen op leveranciers van meetverlies gas en netverlies elektriciteit.

Per ultimo 2023 is een bedrag van € 3,9 miljoen opgenomen als gevolg van (verwachte) nacalculaties van Autoriteit Consument en Markt (ACM) welke in 2024 wordt afgewikkeld. Per ultimo 2022 is sprake van een schuldpositie uit hoofde van (verwachte) nacalculaties van ACM, welke zijn opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Deze (verwachte) nacalculaties van ACM, waaronder herrekeningen als gevolg van het gewijzigde methodebesluit 2022-2026, verrekend in toekomstige tarieven, worden alleen op de balans opgenomen en in resultaat van boekjaar verwerkt als ze (betrouwbaar) te schatten zijn. Voor de nog niet in tarieven 2024 afgerekende nacalculaties net- en meetverlies, WACC en DCO is het niet mogelijk een betrouwbare schatting te maken en is hier in het resultaat 2023 geen rekening mee gehouden.

6. Liquide middelen

De liquide middelen ultimo 2023 staan ter vrije beschikking.

7. Groepsvermogen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	137.604	134.730
Winst boekjaar	13.424	15.874
Rechtstreekse vermogensmutaties	-	-
Totaal resultaat	13.424	15.874
Dividend	(8.000)	(13.000)
Stand ultimo boekjaar	143.028	137.604

8. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Voor jubileumuitkeringen	311	407
Stand ultimo boekjaar	311	407

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen is overwegend langer dan 1 jaar.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2023 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari	407	407
Onttrekkingen	(25)	(25)
Vrijval	(71)	(71)
Saldo per 31 december	311	311

9. Langlopende leningen en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Langlopende schulden	111.000	107.000
Overlopende passiva	884	354
Vooruit ontvangen bedragen	68.124	67.831
	180.008	175.185

Langlopende schulden

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	107.000	107.000
Aflossingen	(47.000)	-
Opname nieuwe leningen	51.000	-
Stand ultimo boekjaar	111.000	107.000
Waarvan af te lossen in:		
Binnen 1 jaar	-	47.000
Binnen 1 tot 5 jaar	51.000	-
Na 5 jaar	60.000	60.000

De gemiddelde rentevoet van de leningen bedraagt 2,15%.

In 2023 heeft een herfinanciering plaatsgevonden, waarbij met de bij 3 kredietinstellingen afgesloten financiering van € 51 miljoen een bestaande financiering van € 45 miljoen is afgelost.

Deze herfinanciering is aangegaan voor 5 jaar tegen een gemiddelde vaste rentevoet van 3,57% en loopt tot en met 29 juni 2028.

De bestaande financiering betreft een financiering van € 50 miljoen tegen een vaste rentevoet van 0,875% voor een periode van 10 jaar tot en met 29 juni 2030 en een financiering van € 10 miljoen tegen een vaste rentevoet van 1,225% voor een periode van 10 jaar tot en met 29 juni 2030.

Tevens is een financieringsfaciliteit afgesloten, waarbij in de periode tot en met 31 december 2024, een maximale lening op kan worden genomen van € 13 miljoen, tegen een variabel of vast rentepercentage met een opslag op de referentierente van circa 0,8 % met een looptijd naar keuze van 5, 7 of 10 jaar.

Tot en met ultimo 2023 is er nog geen lening opgenomen uit deze financieringsfaciliteit.

Voor de financiering van € 101 miljoen en de financieringsfaciliteit van € 13 miljoen is een zekerheidsstelling afgegeven, die inhoudt dat het solvabiliteitspercentage van de geconsolideerde balans Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 35% bedraagt. Daarnaast dient de ICR (bedrijfsresultaat/ totaal van financiële lasten) van Westland Infra Netbeheer B.V. tenminste 1,7 te bedragen. Hierbij is overeengekomen dat ratio's worden berekend op basis van waarderingsgrondslagen waarbij de eenmalige aansluitbijdrage nog gesaldeerd werd in de materiële vaste activa.

Verder dient Westland Infra Netbeheer B.V. te voldoen aan de ratio's opgenomen in besluit financieel beheer netbeheerder.

Voor de financiering van € 10 miljoen is hypotheek gevestigd op het kantoorpand van N.V. Juva met een hoofdsom van € 10 miljoen te vermeerderen met 40% aan rente en kosten. Daarnaast is een zekerheidsstelling afgegeven die inhoudt dat het solvabiliteitspercentage van de geconsolideerde balans van N.V. Juva tenminste 35% bedraagt. Ook hier is overeengekomen dat ratio's worden berekend op basis van waarderingsgrondslagen waarbij de eenmalige aansluitbijdrage nog gesaldeerd werd in de materiële vaste activa.

Verder beschikken we naast de leningen en financieringsfaciliteiten over een rekening-courant-faciliteit van € 25 miljoen, waarvan de rente variabel is.

Overlopende passiva

Dit betreft de ontvangen overheids subsidies die verrekend zijn met de vennootschapsbelasting.

De verrekenende investeringsaftrek heeft betrekking op investeringen in een warmtenet en wordt conform de gebruiksduur van het betreffende warmtenet in mindering gebracht op de vennootschapsbelastinglast.

Hiermee wordt gestart bij het in productie nemen van het warmtenet, naar verwachting halverwege boekjaar 2024.

Het verloop van deze overlopende passiva gedurende 2023 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	354	-
Toevoeging in boekjaar	530	354
Realisatie in boekjaar	-	-
Stand einde boekjaar	884	354

Vooruit ontvangen bedragen

Dit betreft de vooruit ontvangen bijdragen van derden bij de investeringen in de aanleg van infrastructuur en aansluitingen.

De realisatie / amortisatie termijnen zijn gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de betrokken activa.

Het verloop van de post gedurende het boekjaar is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	67.831	67.955
Toevoeging in boekjaar	5.543	5.065
Amortisatie in boekjaar	(5.250)	(5.189)
Stand einde boekjaar	68.124	67.831

10. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Schulden aan kredietinstellingen	-	-
Schulden aan leveranciers	10.094	7.011
Belastingen en premies sociale verzekering	4.435	4.645
Pensioenpremies	301	280
Overige schulden	7.509	5.856
Overlopende passiva	3.496	5.599
	25.835	23.391

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € nihil (2022: € 1.987.000) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting. Per ultimo 2023 is sprake van terug te vorderen bedrag aan vennootschapsbelasting, welke is opgenomen onder de overige vorderingen en overlopende activa.

Onder de overige schulden is een bedrag van € 2,9 miljoen (2022: € 3,0 miljoen) opgenomen inzake vooruit gefactureerd op onderhanden projecten. Voor een nadere toelichting zie 5. Onderhanden projecten.

Onder de overlopende passiva is een bedrag van € 0,1 miljoen (2022: € 2,2 miljoen) opgenomen als gevolg van (verwachte) nacalculaties van Autoriteit Consument en Markt waarvan in 2024 € nihil miljoen (2023: € 2,9 miljoen) en in 2025 € 0,1 miljoen (2024: € 0,7 miljoen negatief) wordt afgewikkeld.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2023 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 1.049.000 opgenomen (2022: € 1.041.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Binnen 1 jaar	707	649
Binnen 1 tot 5 jaar	1.160	1.064
Na 5 jaar	-	-
Totaal	1.867	1.713

Gestelde zekerheden

Een garantstelling van € 101.000 bij beëindiging van bedrijfsactiviteiten van EDSN.

Daarnaast een af te roepen borgstelling van € 564.000 door de 3 grote regionale netbeheerders inzake de financiering van EDSN en een (sponsor)garantie van € 4.191.000 inzake 50% van opgenomen kredietfaciliteit bij een kredietinstelling door WNW C.V. gedurende de uitvoering van het herstelplan (maximaal 3 jaar).

Voorwaardelijke activa

Per ultimo 2023 zijn er geen openstaande materiële schadeclaims op leveranciers.

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels, meters en installaties zijn verplichtingen aangegaan van in totaal € 5,8 miljoen (2022: € 9,4 miljoen)

Inkoopverplichting meetverlies gas en netverlies elektriciteit

Voor het verwachte meetverlies gas is voor 2024 4,8 miljoen m³ de inkoopprijs vastgelegd tegen een inkoopwaarde van € 4,3 miljoen en voor 2025 voor 1,9 miljoen m³ tegen een inkoopwaarde van € 1,0 miljoen.

Voor het verwachte netverlies elektriciteit is voor 2024 44GWh de inkoopprijs vastgelegd tegen een inkoopwaarde van € 7,7 miljoen en voor 2025 20 GWh tegen een inkoopwaarde van € 2.5 miljoen.

Financiële instrumenten

Algemeen

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam zijn bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van de groep, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de groep of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Tevens gaat de groep transacties aan in derivaten, met name renteswaps, om het renterisico af te dekken dat ontstaat uit de operationele en financieringsactiviteiten van de groep. Het beleid van de groep is om niet te handelen in financiële instrumenten.

De belangrijkste risico's, uit hoofde van de financiële instrumenten van de groep, zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico.

Het beleid van de groep om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

Kredietrisico

Het beleid van de groep is erop gericht om aan klanten geen andere kredieten te verstrekken dan normale leverancierskredieten. Maatregelen die worden toegepast om het debiteurenrisico te beperken, zijn actieve incasso en de inzet van incassobureaus. Met klanten, die verzoeken om een nieuwe aansluiting op opdracht geven voor de uitvoering van een commercieel project, worden betalingschema's overeengekomen waarbij de klant een deel van het project voorfinanciert. Verder zijn er geen belangrijke concentraties van kredietrisico binnen de groep.

Liquiditeitsrisico

Juva loopt het risico dat er onvoldoende liquiditeiten aanwezig zijn om aan acute verplichtingen te voldoen.

De groep heeft hiervoor, buiten de afgesloten leningen, een krediet- en financieringsfaciliteit tot € 38,0 miljoen, waarvan per ultimo 2023 € nihil miljoen is opgenomen.

Valutarisico

De financiële resultaten en kasstromen van de groep worden vrijwel geheel gerealiseerd in de eurozone waardoor deze niet onderhevig zijn aan het risico van fluctuaties wisselkoersen.

Renterisico

De langlopende leningen van de groep hebben grotendeels vaste rentepercentages waardoor de groep de rentekosten van langere tijd vastlegt, maar wel het risico loopt meer of minder rentekosten te betalen dan de marktrente. Het renterisicobeleid van de groep is gericht op het beheersen van de netto financieringslasten voor fluctuaties in de marktrente. Hiertoe dekt de groep dit risico af door leningen tegen vaste rente af te sluiten dan wel interest rate swap contracten af te sluiten, waarbij de groep de variabele rente ruilt voor een vaste rente bij leningen met een variabele rente.

Markt risico

Het markt risico voor de groep is ten aanzien van het grootste gedeelte van de opbrengsten gering. De overheid reguleert via de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de transporttarieven en daarmee het grootste gedeelte van de inkomsten van de groep.

Wel wordt een risico gelopen ten aanzien van de hoeveelheid meet- en netverliezen die afwijken van inschatting vooraf, welke worden verrekend tegen reconciliatieprijzen.

Reële waarde

De reële waarden van de in de balans en niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde		Reële waarde	
	2023	2022	2023	2022
Financiële activa:				
Financiële vaste activa	22.690	21.201	22.690	21.201
Vorderingen	29.885	24.470	29.885	24.470
Liquide middelen	2.220	2.957	2.220	2.957
Financiële passiva:				
Langlopende schulden en overlopende passiva	(180.008)	(175.185)	(172.909)	(163.072)
Kortlopende schulden	(25.835)	(23.391)	(25.835)	(23.391)

De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare markt informatie en schattingsmethoden. De volgende methoden en aannames zijn gebruikt bij de bepaling van de reële waarde van de financiële instrumenten:

Financiële vaste activa

De marktwaarde van de overige vorderingen onder de financiële vaste activa is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende marktrente. De marktwaarde van de effecten onder de financiële vaste activa is gebaseerd op de zichtbare intrinsieke netto vermogenswaarde.

Liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden

De waarde in het economisch verkeer van de posten in liquide middelen, vorderingen en kortlopende schulden is geschat op de boekwaarde gezien de korte looptijd van deze instrumenten.

Langlopende schulden en overlopende passiva

De marktwaarde van de langlopende leningen is geschat aan de hand van de contante waarde van de toekomstige kasstromen tegen de geldende marktrente. De waarde van overlopende passiva en vooruit ontvangen bedragen is geschat op de boekwaarde.

Renterisico

De contractuele renteherzieningsdata of aflossingsdata indien laatstgenoemde eerder liggen en de effectieve rentevoeten van de zowel in de balans als niet in de balans opgenomen financiële instrumenten van de groep waarover renterisico wordt gelopen, luiden als volgt:

(bedragen x € 1.000)		2023				
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal		Gewogen gemiddelde effectieve rente
Vaste rentevoet						%
Financiële activa:						
Langlopende leningen	240	1.223	3.368	4.831		9,19%
	<u>240</u>	<u>1.223</u>	<u>3.368</u>	<u>4.831</u>		
Financiële passiva:						
Kredietinstellingen	-	51.000	60.000	111.000		2,15%
(inclusief renteswaps)						
Kredietinstellingen rekening courant	-	-	-	-		
	<u>-</u>	<u>51.000</u>	<u>60.000</u>	<u>111.000</u>		
Variabele rentevoet						
Financiële activa:						
Bank	2.220	-	-	2.220		1,78%

(bedragen x € 1.000)		2022				
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal		Gewogen gemiddelde effectieve rente
Vaste rentevoet						%
Financiële activa:						
Langlopende leningen	497	1.112	4.173	5.782		8,54%
	<u>497</u>	<u>1.112</u>	<u>4.173</u>	<u>5.782</u>		
Financiële passiva:						
Kredietinstellingen	47.000	-	60.000	107.000		1,00%
(inclusief renteswaps)						
Kredietinstellingen rekening courant	-	-	-	-		
	<u>47.000</u>	<u>-</u>	<u>60.000</u>	<u>107.000</u>		
Variabele rentevoet						
Financiële activa:						
Bank	2.957	-	-	2.957		0,20%

De effectieve rentevoet van de financiële instrumenten gegroepeerd onder vaste rentevoet is vast gedurende de gehele looptijd van het instrument. De andere financiële instrumenten van de groep zijn niet in de bovenstaande tabel opgenomen, omdat ze niet rentedragend zijn en daardoor niet aan renterisico onderhevig zijn.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

11. Som der bedrijfsopbrengsten en kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten

	2023	2022
Exploitatie energie		
Netto-omzet transport	102.059	69.871
Netto-omzet meterhuur en datacollectie	14.030	12.199
Netto-omzet realisatie eenmalige aansluitbijdrage	5.250	5.189
	121.339	87.259
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	51.052	16.189
Brutomarge exploitatie energie	70.287	71.070
Overige activiteiten		
Netto-omzet	15.455	10.896
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	8.799	5.694
Brutomarge overige activiteiten	6.656	5.202
Geactiveerde productie	5.546	5.770
Totaal		
Netto-omzet	136.794	98.155
Geactiveerde productie	5.546	5.770
Som der bedrijfsopbrengsten	142.340	103.925
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	59.851	21.883
Brutomarge	82.489	82.042

12. Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Lonen en salarissen	18.571	17.267
Sociale lasten	2.670	2.441
Pensioenpremies	2.451	2.458
	23.692	22.166

De gehanteerde pensioenregeling van de vennootschap en haar Nederlandse groepsmaatschappijen is ondergebracht bij Stichting pensioenfonds ABP. De pensioenregeling kwalificeert als collectieve toegezegde bijdrage regeling. De beleidsdekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds is per 31 december 2023 gelijk aan 113,9 % (2022: 118,6 %). De actuele dekkingsgraad is per 31 december 2023 gelijk aan 110,5% (2022: 110,9%).

Vanaf 1 januari 2015 geldt de nieuwe Wet Financieel Toetsingskader Pensioenfonds waarbij de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde van laatste twaalf dekkingsgraden) hoger moet zijn dan het huidige vereiste niveau van 110% en de versoepelde vereiste grens van 105% en op langere termijn (12 jaar) hoger dan 128%.

Door de overgang naar vernieuwde pensioenstelsel met soepelere regels zijn pensioenen per januari 2024 van werkende en gepensioneerde verhoogd met ruim 3%.

Het aantal werknemers omgerekend naar een volledig dienstverband in 2023 bedroeg 266 (2022: 258), ultimo 2023 waren 280 personen in dienstbetrekking (2022: 266).

Ingedeeld naar bedrijvigheid:

(aantal)	Fte		Dienstbetrekking	
	2023	2022	2023	2022
Statutaire directie	1	1	1	1
Juva	83	79	89	83
Netbeheer	105	102	108	105
Anexo	74	73	78	74
Capturam	3	3	4	3
	266	258	280	266

Bezoldiging directie

Op basis van artikel 383 lid 1 BW 2 is opgave van de bezoldiging van de enige statutaire bestuurder achterwege gebleven, daar bezoldiging te herleiden is tot een enkel natuurlijk persoon.

Bezoldiging raad van commissarissen

De bezoldiging van de raad van commissarissen van N.V. Juva bedroeg in het verslagjaar € 122.650 (2021: € 118.238).

13. Afschrijvingen vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Klantportefeuille	-	-
Totaal van de afschrijvingen op immateriële vaste activa	-	-
Gas	6.999	7.055
Elektriciteit	19.031	18.398
Bedrijfsgebouwen	40	45
Overige bedrijfsmiddelen	1.875	2.075
Totaal van de afschrijvingen op materiële vaste activa	27.945	27.573

14. Overige bedrijfskosten

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Algemene kosten	6.460	6.585
Distributie- en verkoopkosten gas en elektriciteit	5.643	4.203
	12.103	10.788

15. Rentelasten minus -baten

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Langlopende leningen	1.834	1.072
Overige rentelasten	47	47
Totaal rentelasten	1.881	1.119
Overige rentebaten	557	598
Totaal rentebaten	557	598
Per saldo een last van	(1.324)	(521)

16. Vennootschapsbelasting

(%)	2023	2022
Op basis van commercieel resultaat	25,8%	25,8%
Fiscale verschillen:		
<i>effect op latente vennootschapsbelasting</i>		
- Wijziging belastingpercentage latente vordering	0,0%	0,0%
- Wijziging rentepercentage contant maken latente vordering	0,0%	1,1%
- Latentie uit hoofde van waarderingsverschillen materiële vaste activa contant maken en afschrijvingsbeperking.	4,8%	2,5%
<i>effect op acute vennootschapsbelasting</i>		
- Teruggave boete / boete niet belast / niet aftrekbare kosten	0,0%	0,1%
-Deelnemingsresultaat belast	-0,1%	0,0%
- Energieinvesteringsaftrek	0,0%	0,0%
Effectief belastingdruk	30,5%	29,5%

17. Aandeel in resultaat deelnemingen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Resultaat niet geconsolideerde deelnemingen	1.297	1.082
Totaal resultaat deelnemingen	1.297	1.082

Vennootschappelijke balans (vóór resultaatbestemming)

(bedragen x € 1.000)	31 december 2023	31 december 2022
ACTIVA		
Vaste activa		
19. Materiële vaste activa	9.064	10.264
20. Financiële vaste activa	120.150	108.536
	129.214	118.800
Vlottende activa		
21. Voorraden	10.102	6.667
22. Vorderingen	25.454	32.264
Liquide middelen	2.202	2.648
	37.758	41.579
Totaal activa	166.972	160.379
PASSIVA		
Eigen vermogen		
23. Gestort kapitaal	910	910
23. Wettelijke reserve	1.294	720
23. Overige reserve	127.400	120.100
Resultaat boekjaar	13.424	15.874
	143.028	137.604
24. Voorzieningen	311	407
25. Langlopende schulden en overlopende passiva	10.884	10.354
26. Kortlopende schulden	12.749	12.014
Totaal passiva	166.972	160.379

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Resultaat deelnemingen na belastingen	12.645	15.212
Overige baten en lasten na belastingen	779	662
Netto resultaat	13.424	15.874

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Algemeen

Tenzij hieronder anders is vermeld, zijn de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zoals beschreven bij de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, eveneens van toepassing op de waardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen.

18. Materiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Gas	Elektriciteit	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2023	10.745	4.026	7.365	17.395	-	39.531
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2023	7.137	3.390	6.461	12.279	-	29.267
Boekwaarde per 1 januari 2023	3.608	636	904	5.116	-	10.264
Mutaties 2023						
Investerings	-	341	383	915	-	1.639
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	(1)	(446)	(636)	(1.756)	-	(2.839)
Boekwaarde per 31 december 2023	3.607	531	651	4.275	-	9.064
Aanschafwaarde per 31 december 2023	8.183	4.080	7.271	17.554	-	37.088
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2023	4.576	3.549	6.620	13.279	-	28.024
Boekwaarde per 31 december 2023	3.607	531	651	4.275	-	9.064

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:	
Bedrijfsgebouwen	10-25 jaar
Gas	3-25 jaar
Elektriciteit	3-25 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	3-10 jaar

Voor een toelichting op de afschrijvingstermijnen zie toelichting geconsolideerde jaarrekening 1. materiële vaste activa

19. Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	120.150	108.536
Minderheidsdeelnemingen	-	-
Overige vorderingen	-	-
	<u>120.150</u>	<u>108.536</u>

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

De deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde. Het verloop in de balanspost gedurende het boekjaar is als volgt weer te geven.

(bedragen x € 1.000)	2023
Balans per 1 januari 2023	108.536
Agiostorting	-
Dividend	(1.031)
Winst groepsmaatschappijen	<u>12.645</u>
Balans per 31 december 2023	120.150

20. Voorraden

De voorraden betreft voorraad gereed product en handelsgoederen. Per einde 2023 bedraagt de voorziening voor incurante voorraad € 1.074.000 (2022: € 918.000). Dit betreft voorraad aangehouden voor de groepsmaatschappijen, waarvan kosten van voorraadverschillen en economische waardevermindering worden doorbelast op basis van activiteitsniveau.

21. Vorderingen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Debiteuren	18	11
Vorderingen op groepsmaatschappijen	24.387	31.656
Belastingen	132	-
Overige vorderingen	-	-
Overlopende activa	917	597
	25.454	32.264

De post belastingen per ultimo 2023 betreft de terug te vorderen vennootschapsbelasting. Ultimo 2022 was sprake van een schuldpositie voor de vennootschapsbelasting, welke is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

22. Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

Het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal bedraagt 2.000 aandelen van € 455. Gedurende het boekjaar hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Wettelijke reserve

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Balans per 1 januari 2023	720	68
Toevoeging vanuit de overige reserves	574	652
Vrijval naar overige reserves	-	-
Balans per 31 december 2023	1.294	720

Dit betreft een wettelijke reserve deelnemingen voor het positieve resultaatdeel in Trias Westland B.V. en WNW C.V., waarvan respectievelijk Capturam en C.I.I.W. de uitkering niet kan bewerkstelligen zonder beperkingen.

Overige reserves

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Balans per 1 januari 2023	120.100	124.127
Van / naar wettelijke reserve	(574)	(652)
Winst vorig boekjaar	15.874	9.625
Dividend	(8.000)	(13.000)
Balans per 31 december 2023	127.400	120.100

23. Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Voor jubileumuitkeringen	311	407
Stand ultimo boekjaar	311	407

De looptijd van de voorziening jubileumuitkeringen is overwegend langer dan 1 jaar.

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2023 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Jubileum- uitkeringen	Totaal
Saldo per 1 januari 2023	407	407
Onttrekkingen	(25)	(25)
Vrijval	(71)	(71)
Saldo per 31 december 2023	311	311

24. Langlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Langlopende leningen	10.000	10.000
Overlopende passiva	884	354
	10.884	10.354

Langlopende schulden

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	10.000	10.000
Aflossingen	-	-
Opname nieuwe leningen	-	-
Stand ultimo boekjaar	10.000	10.000
Waarvan af te lossen in:		
Binnen 1 jaar	-	-
Binnen 1 tot 5 jaar	-	-
Na 5 jaar	10.000	10.000

De rentevoet van de lening bedraagt 1,225%.

In 2020 is een financiering aangetrokken ten behoeve van nieuwe activiteiten van € 10 miljoen voor 10 jaar vast tegen 1,225%.

Voor deze financiering van € 10 miljoen is hypotheek gevestigd op het kantoorpand van N.V. Juva met een hoofdsom van €10 miljoen te vermeerderen met 40% aan rente en kosten. Daarnaast is een zekerheidsstelling afgegeven, die inhoudt dat het solvabiliteitspercentage van de geconsolideerde balans van N.V. Juva tenminste 35% bedraagt.

Overlopende passiva

Dit betreft de ontvangen overheidssubsidies verrekend met de vennootschapsbelasting.

De verrekende investeringsaftrek heeft betrekking op investeringen in een warmtenet en wordt conform de gebruiksduur van betreffende warmtenet in mindering gebracht op de vennootschapsbelastinglast.

Hiermee wordt gestart bij in productie nemen van het warmtenet, naar verwachting halverwege 2024.

Het verloop van deze overlopende passiva gedurende 2023 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Stand begin boekjaar	354	-
Toevoeging in boekjaar	530	354
Realisatie in boekjaar	-	-
Stand einde boekjaar	884	354

25. Kortlopende schulden en overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Schulden aan kredietinstellingen	-	-
Schulden aan leveranciers	5.430	5.060
Schulden aan groepsmaatschappijen	-	-
Belastingen en premies sociale verzekering	4.420	4.632
Pensioenpremies	301	280
Overige schulden	720	535
Overlopende passiva	1.878	1.507
	<u>12.749</u>	<u>12.014</u>

Onder belastingen en premies sociale verzekering is € nihil (2022: € 1.987.000) opgenomen inzake verschuldigde vennootschapsbelasting. Per ultimo 2023 is sprake van te vorderen positie vennootschapsbelasting welke is opgenomen onder de overige vorderingen en overlopende activa. De groepsverhoudingen zien toe op transacties uit de reguliere bedrijfsvoering. Als gevolg hiervan wordt er over deze groepsverhoudingen geen rente berekend.

Accountantskosten (inclusief dochtermaatschappijen)

Ingevolge artikel 2: 382a BW 2 kunnen de honoraria van de accountant die betrekking hebben op diensten die gedurende het boekjaar zijn verricht als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Accountantsonderzoek jaarrekening	228	139
Andere controleopdrachten	43	67
Fiscale adviezen	-	-
Andere niet controlediensten	-	-
Betreft in 2023 de kosten van BDO Audit & Assurance B.V.	<u>271</u>	<u>206</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

Garantstelling

De N.V. Juva heeft zich ten opzichte van de verstrekkers van aan groepsmaatschappijen verstrekte (langlopende) leningen mede garant gesteld voor de nakoming van de rente- en aflossingsverplichtingen.

Daarnaast is (sponsor)garantie verstrekt van € 4.191.000 inzake 50% opgenomen kredietfaciliteit bij een kredietinstelling door WNW C.V. gedurende het herstelplan (maximaal 3 jaar).

Fiscale eenheid

De N.V. Juva is met andere groepsmaatschappijen opgenomen in de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingsschulden van de eenheid.

Hoofdelijke aansprakelijkheidsstelling

De N.V. Juva heeft voor haar groepsmaatschappijen die opgenomen zijn in overzicht van groepsmaatschappijen een hoofdelijke aansprakelijkheidsverklaring afgegeven zoals bedoeld in artikel 403, lid 1, sub f. Titel 9 Boek 2 BW.

Operationele leaseverplichtingen

Het wagenpark is op basis van operationele leasing in gebruik bij de vennootschap. In het resultaat 2023 is in de overige bedrijfskosten een last uit hoofde van operationele leasekosten van € 1.049.000 opgenomen (2022: € 1.041.000). De verplichtingen onder deze overeenkomsten vervallen als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2023	2022
Binnen 1 jaar	707	649
Binnen 1 tot 5 jaar	1.160	1.064
Na 5 jaar	0	-
Totaal	1.867	1.713

Investeringsverplichtingen

Voor de inkoop van kabels, meters en installaties zijn verplichtingen aangegaan van in totaal € 5,8 miljoen (2022: € 9,4 miljoen).

Winstbestemming

Voorgesteld wordt € 9.400.000 uit te keren als dividend en het restant van resultaat van € 4.024.633 toe te voegen aan de overige reserves.

Bij de aanvaarding van dit voorstel door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt de winst als volgt verdeeld:

Dividend	EUR	9.400.000
Toevoeging aan de overige reserves	EUR	4.024.633
	EUR	13.424.633

Poeldijk, 17 mei 2024

De directie

F.P. Binnekamp

De raad van commissarissen

B.C. Fortuyn, voorzitter

F.J.M. ten Have

M.A.M. Kester

J.C. Meyboom-Fernhout

L.E. Sas

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent winstbestemming

De statutaire regeling omtrent de winstbestemming is neergelegd in artikel 31 lid 1 van de statuten en luidt als volgt:

De winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van één of meer algemene of bijzondere reservefondsen en/of ten gunste kan doen komen aan verbruikers, dan wel verbruikersactiviteiten.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA3301

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van N.V. Juva

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van N.V. Juva te Poeldijk gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Juva op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Juva zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Continuïteit' op pagina 73 van de jaarrekening, heeft het bestuur de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ Het beoordelen van de continuïteitsveronderstelling door het bestuur op basis van onze kennis van de entiteit en onze controlewerkzaamheden;
- ▶ Het nagaan of de directie gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd waardoor gereede twijfel kan ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven;
- ▶ Het evalueren van de begrote (operationele) resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor de periode van twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening, rekening houdend met ontwikkelingen in de branche en onze kennis uit de controle;
- ▶ Het analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd, inclusief het voldoen aan de relevante convenanten;
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij de directie over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door de directie verrichte continuïteitsbeoordeling.

Controleaanpak fraude risico's en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan, zoals beschreven op pagina 58 en 59 van het bestuursverslag.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de klachtenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, de raad van commissarissen en andere relevante functionarissen, zoals de manager markt & regulering.

Wij hebben inzicht verworven in de voor de entiteit relevante wet- en regelgeving, waaronder de Elektriciteits- en Gaswet. Wij hebben gesprekken gevoerd met de manager markt en regulering en met het bestuur om inzicht te verkrijgen in hoeverre is voldaan aan wet- en regelgeving. Ook hebben wij kennis genomen van de notulen van het bestuur en van het compliance proces. Wij hebben inlichtingen ingewonnen bij de externe juridische adviseurs over lopende rechtszaken en claims. Wij hebben een schriftelijke bevestiging verkregen van het management dat alle bekende aangelegenheden van (vermoeden) van non-compliance aan ons zijn gemeld.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

ER IS EEN RISICO DAT HET BESTUUR DE MAATREGELEN VAN INTERNE BEHEERSING DOORBREEKT	CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN WAARNEMINGEN
<p>Het bestuur bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.</p> <p>Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; - De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen; - Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. 	<p>Wij hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de opzet en het bestaan geëvalueerd van de interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's, zoals het minder zichtbare proces met betrekking tot het verwerken en vastleggen van journaalboekingen bij het opstellen van de financiële overzichten. - Wij hebben de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening en gedurende het jaar zijn aangebracht getoetst. - Wij hebben significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering getoetst. - Wij hebben de oordeelsvormingen en beslissingen van het management bij het maken van schattingen bij het opstellen van de jaarrekening, zoals waardering van materiële vaste activa, waardering van

<p>Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van het bestuur.</p>	<p>debiteuren en de omvang van het netverlies geëvalueerd en getoetst of deze wijzen op mogelijke vooringenomenheid.</p> <p>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.</p>
<p>HET RISICO VAN FRAUDULEUZE FINANCIËLE VERSLAGGEVING TEN GEVOLGE VAN TE LAAG VERANTWOORDE OMZET</p>	<p>CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN WAARNEMINGEN</p>
<p>Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.</p> <p>Zoals bij het vorige risico aangegeven bevindt het bestuur zich in een unieke positie om fraude te plegen, waardoor er een verhoogd risico op doorbreking van interne controlemaatregelen bestaat. Ten aanzien van de opbrengstverantwoording onderkennen wij een verhoogd risico dat het bestuur de omzet en daarmee het eigen vermogen te conservatief verantwoordt door middel van handmatige journaalposten bij het opstellen van de financiële overzichten.</p>	<p>Wij hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De opzet en het bestaan geëvalueerd van de interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's, zoals het proces met betrekking tot het verwerken en vastleggen van journaalboekingen in het opbrengstenproces. - Wij hebben de in het grootboek vastgelegde handmatige journaalposten in de opbrengstenverantwoording getoetst. - Wij hebben de periodiciteit van handmatige journaalposten in de opbrengstenverantwoording geanalyseerd. <p>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van handmatige journaalposten in de opbrengstenverantwoording.</p>

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens;
- ▶ het historisch overzicht.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 17 mei 2024

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

R. Karlas RA

Bijlagen

Historisch overzicht

(in EUR 1.000.000 tenzij anders aangegeven)	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Winst- en verliesrekening										
Bedrijfsopbrengsten	142	104	96	95	88	83	89	81	79	86
Kosten uitbesteed werk en andere (externe) kosten	-60	-22	-25	-25	-22	-19	-25	-13	-16	-21
Brutomarge	82	82	71	70	66	64	64	68	63	65
Som der bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-36	-33	-31	-29	-27	-25	-24	-24	-24	-22
EBITDA	46	49	40	41	39	39	40	44	39	43
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-28	-27	-27	-20	-19	-18	-17	-15	-14	-14
Bedrijfsresultaat	18	22	13	21	20	21	23	29	25	29
Rentelasten minus -baten	-1	-1	-	-1	-2	-2	-3	-2	-4	-5
Resultaat voor belastingen	17	21	13	20	18	19	20	27	21	24
Vennootschapsbelasting	-5	-6	-3	-4	-4	-6	-5	-6	-4	-5
Resultaat na belastingen	12	15	10	16	14	13	15	21	17	19
Aandeel in resultaat van deelnemingen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Groepsresultaat	13	16	10	16	14	13	15	21	17	19
Balans										
Vaste activa	305	302	298	229	228	220	219	206	204	197
Viottende activa	44	34	32	33	21	29	26	36	31	48
Totaal activa	349	336	330	262	249	249	245	242	235	245
Groepsvermogen	143	138	135	138	135	134	134	132	125	121
Voorzieningen	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Langlopende schulden	180	175	175	107	90	90	90	90	90	100
Kortlopende schulden	26	23	20	17	24	24	20	19	19	23
Totaal passiva	349	336	330	262	249	249	245	242	235	245
Operationele cashflow	30	35	35	30	35	31	35	36	26	32
Dividend	9	8	13	13	13	13	13	13	13	13
Ratio's ACM										
EBIT rentedekking	10,0	19,2	12,2	13,2	10,2	9,2	8,2	10,6	6,3	5,6
FFO rentedekking	20,9	35,8	29,0	24,3	17,9	15,1	12,7	14,2	9,0	7,5
FFO / Schuld in %	27,4	29,8	24,9	29,1	29,2	29,4	29,0	33,3	29,0	30,7
Schuld / Kapitalisatie in % oude grondslagen	48,8	48,5	48,5	47,2	45,7	46,0	45,1	45,1	46,5	53,7
Schuld / Kapitalisatie in % nieuwe grondslagen	59,1	59,0	59,1							
Aantal medewerkers ultimo boekjaar in FTE	266	258	249	237	213	205	199	195	189	191
Transport gas in miljoen m ³	889	862	1.172	1.120	1.130	1.145	1.178	1.139	1.133	1.088
Transport elektriciteit in GWh	1.237	1.204	1.547	1.683	1.755	1.741	1.678	1.632	1.488	1.418
Teruglevering aan TenneT in GWh	876	732	702	540	512	441	529	418	582	641

1 In 2022 is stelselwijziging doorgevoerd welke ook in vergelijkende cijfers 2021 is doorgevoerd. De jaren ervoor zijn niet herrekend daar dit praktisch niet mogelijk is.

Begrippenlijst

Aansluiting

Een verbinding met het elektriciteits- of gasnetwerk.

ACM

Autoriteit Consument en Markt; ziet erop toe dat bedrijven eerlijk concurreren en beschermt consumentenbelangen. Daarnaast houdt zij toezicht op de energiesector door o.a. maximale tarieven vast te stellen voor de netbeheerders.

Assetmanagementsysteem

Een systeem met een samenhangende structuur van processen, activiteiten en data die samen de assetmanagementdoelstellingen en het assetmanagementbeleid realiseren.

BEI-LS

Bedrijfsvoering van Elektrische Installaties - Laagspanning; veiligheidsinstructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van elektriciteitsnetwerken.

Congestimanagementsysteem

Wanneer een tekort aan transportcapaciteit dreigt in een net kan een netbeheerder congestiemanagement toepassen. Dit gebeurt door prijsprikkels; een klant kan besluiten het net niet te benutten in ruil voor een financiële prikkel. Op deze manier wordt de beperkte beschikbare capaciteit zo goed als mogelijk benut.

Corporate Sustainability Reporting Directive

Een richtlijn die bedrijven verplicht vanaf 2024 te rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu.

CO₂-footprint

Een meting van alle broeikasgassen wat vertaald wordt naar een CO₂-equivalent en krijgt als waarde ton, kg en/of gram.

Decentraal

Oplossingen worden veelal lokaal gerealiseerd. Daar waar voorheen sprake was van enkele grote (centrale) centrales ontstaan meer lokale oplossingen zoals zonnepanelen, geothermie, etc.

Dividendbeleid

Voornemen van wijze en hoogte uitkering resultaat.

Decentral system operator (DSO)

Een regionale netbeheerder met een balancerende rol. Op dit moment heeft voor elektriciteit alleen TenneT deze rol.

EBITDA

Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization; operationele kasstroom

Energietransitie

De overgang van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. In de 'overgangperiode' wordt het aandeel conventionele energiebronnen, zoals kolencentrales steeds verder verkleind en wordt tegelijkertijd gewerkt om zo veel mogelijk energie te besparen. Het doel is uiteindelijk tot een volledig duurzame energievoorziening te komen.

EDP-audits

Electronic Data Processing; jaarlijkse audits die met name gericht zijn op hoe zorgvuldig een bedrijf met data omgaat.

FFO

Funds From Operations; som van netto winst uit gewone bedrijfsuitoefening, afschrijvingen, amortisatie en latente belastingen.

FTE

Fulltime-equivalent; omvang personeel

Geothermie

De energie die ontstaat door het temperatuurverschil tussen het aardoppervlak en diep in de aarde gelegen warmtereservoirs te benutten. Dit gebeurt door een aanvoer- en een retourleiding te boren naar de diepe aardlagen. Een warmtewisselaar tussen de aanvoer- en de retourleiding draagt de warmte (energie) over aan een warmtenet.

GWh

Gigawattuur; 1.000.000 kWh (kilowattuur)

Integrated reporting

Een samenvattende rapportage waarin we aangeven hoe duurzaam wij opereren en hoe strategie, governance, prestaties en voorzichten (maatschappelijke) waarde opleveren voor de korte, middellange en lange termijn.

ISO 9001

ISO 9001 is een norm die eisen stelt aan het kwaliteitsmanagementsysteem van een organisatie.

ISO 14001

ISO 14001 is de internationaal geaccepteerde standaard met eisen voor een milieumanagementsysteem. Het milieumanagementsysteem wordt gebruikt om een bij de organisatie passend milieubeleid te ontwikkelen en de uitvoering ervan te borgen.

ISO 55001

ISO 55001 specificeert eisen voor een assetmanagementsysteem binnen de context van de organisatie. Deze internationale norm kan worden toegepast op alle soorten assets en door alle organisaties ongeacht hun aard of omvang.

kVA

Kilovoltampère

Methodebesluit

Hiermee stelt ACM vast hoe de inkomsten (tarieven) voor de netbeheerders in de komende jaren worden bepaald en wordt voor een periode van drie tot vijf jaar vastgesteld. Onderdeel van het methodebesluit betreft de wijze waarop een efficiencykorting (de x-factor) wordt berekend waarmee de tarieven van jaar tot jaar dienen te dalen (of te stijgen).

MVO

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen; een vorm van ondernemen gericht op economische prestaties, met respect voor de sociale kant, binnen de ecologische randvoorwaarden.

MW

Megawatt

Netverlies

De energie die door warmteverlies (weerstand), lekkage, fraude of meetonnauwkeurigheid verloren gaat.

Onderbrekingsfrequentie

Het totaal aantal door onderbreking getroffen afnemers, gedeeld door totaal aantal afnemers.

Organisatie van openbaar belang (OOB)

Ondernemingen of instellingen die qua omvang of functie in het maatschappelijk verkeer van zodanige aard is dat een ondeugdelijk uitgevoerde wettelijke controle van de financiële verantwoording een aanmerkelijke invloed kan hebben op het vertrouwen in de publieke functie van de accountantsverklaring

Opslag Duurzame Energie (ODE)

Een heffing die is ingevoerd om de investering in duurzame energie te stimuleren. Je betaalt het voor stroom en gas.

PJ

Petajoule

SodM

Staatstoezicht op de Mijnen; toezichthouder voor onder meer geothermie en gasinfrastructuur.

Solvabiliteit

Weerstandsvermogen; kengetal ter indicatie of op langere termijn aan verplichtingen kan worden voldaan. Wordt veelal berekend als vreemd vermogen gedeeld door eigen vermogen of eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen.

Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE+)

De SDE+ is bedoeld voor bedrijven en (non-profit)instellingen die hernieuwbare energie gaan produceren.

TenneT

Houdt zich bezig met elektriciteitstransport en balanshandhaving tussen vraag en aanbod van elektriciteit en is de aangewezen netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet. En aangesteld als de beheerder van de elektrische infrastructuur op zee om de windparken aan te sluiten.

Uitvalduur

Het aantal minuten dat een gemiddelde afnemer met een aansluiting geen stroom of gas heeft als gevolg van storingen.

VCA

Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) Checklist Aannemers; een veelzijdig programma waarmee dienstverlenende bedrijven worden getoetst en gecertificeerd op hun VGM-beheersysteem.

VIAG

Veiligheidsinstructie Aardgas; een instructie voor netbeheerders waarin veiligheidsprocedures staan die opgevolgd moeten worden wanneer men werkt aan of in de nabijheid van aardgasnetten.

WKK

Warmtekrachtkoppeling; het gelijktijdig opwekken van warmte en kracht (elektriciteit). De kracht is afkomstig van een brandstofcel, verbrandingsmotor of gasturbine en wordt meestal aangewend om een generator aan te drijven die op zijn beurt elektriciteit opwekt. De vrijgekomen warmte wordt lokaal nuttig gebruikt voor bijvoorbeeld productie van warm water, stoom of hete lucht. In de glastuinbouw wordt tevens de vrijgekomen CO₂ benut als voedingsbron voor de gewassen.

WNT

Wet Normering Topinkomens; wet die bezoldiging van topfunctionarissen in publieke en semi-publieke sector maximeert aan norm gebaseerd op ministersalaris.

Wet Toezicht Accountantsorganisaties (WTA)

Wet Toezicht Accountantsorganisaties regelt het toezicht op accountantsorganisaties.